

PGAZETA PODATKOWA

UKAZUJE SIĘ W PONIEDZIAŁKI I CZWARTKI

Nr 71 (2154)

2 września 2024 r.

6,90 zł (w tym 8% VAT)

www.gazetapodatkowa.pl

Wydawnictwo Podatkowe
GOFIN sp. z o.o.

Inkole 350656 ISSN 1731-9447

PODATKI • UBEZPIECZENIA • RACHUNKOWOŚĆ • PRAWO PRACY • ORDYNACJA PODATKOWA • SPÓŁKI • DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA • UMOWY • PRAWO UE • PRAWNIK RADZI

ZUS wyjaśnia

Wakacje składkowe z limitem ubezpieczonych

Z tzw. wakacji składkowych będzie mógł skorzystać płatnik składek prowadzący działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców (tj. na podstawie wpisu do CEIDG) lub innych przepisów szczególnych. Tak wynika z art. 17a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten będzie obowiązywał od 1 listopada 2024 r. W ramach tej ulgi przedsiębiorca będzie mógł raz w roku za wybrany miesiąc uzyskać zwolnienie z opłacenia składek na własne obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy.

Aby skorzystać ze zwolnienia, w miesiącu kalendarzowym po-

przedzającym miesiąc złożenia wniosku o zwolnienie z opłacenia należnych składek, przedsiębiorca m.in. nie będzie mógł mieć zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego lub ubezpieczenia zdrowotnego więcej niż 10 ubezpieczonych. Wymieniony art. 17a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie wskazuje czy badając limit osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego lub ubezpieczenia zdrowotnego należy przyjmować sumę osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń w ciągu danego miesiąca, czy też badać go w każdym dniu danego miesiąca. Przykładowo, w ciągu miesiąca przedsiębiorca będzie zgłaszał do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego lub ubezpieczenia zdrowotnego łącznie 11 osób (wraz ze sobą), jednakże w żadnym dniu tego miesiąca liczba osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń nie przekroczy

10 osób. O komentarz w tej sprawie nasze Wydawnictwo poprosiło ZUS. W odpowiedzi przesłanej 20 sierpnia br. ZUS wyjaśnił, że: „(...) badając limit osób zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego lub ubezpieczenia zdrowotnego należy przyjmować sumę osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń w ciągu danego miesiąca. Oznacza to, że w przedstawionym przykładzie płatnik nie spełni warunku limitu ubezpieczonych, gdyż w ciągu miesiąca będzie miał zgłoszonych do ubezpieczeń łącznie 11 osób (wraz ze sobą). (...) Ustawa [o systemie ubezpieczeń społecznych – przyp. red.] przez zwrot «miał zgłoszonych» wprost wskazuje na faktycznie dokonane zgłoszenia ubezpieczonych do ZUS od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku”.

D.W.

Wpłaty do PPK po ustaniu zatrudnienia

Pracodawca nalicza wpłaty do PPK także od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia. Zasada ta nie znajduje zastosowania jedynie w sytuacji, gdy przed wypłatą wynagrodzenia uczestnik PPK złoży deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK lub nastąpi rozwiązanie umowy o zarządzanie PPK z instytucją finansową, która jest stroną umowy o prowadzenie PPK, zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika. Tak wskazuje Polski Fundusz Rozwoju w komunikacie zamieszczonym na stronie internetowej www.mojepkp.pl.

W praktyce oznacza to, że fakt rozwiązania umowy o pracę z uczestnikiem PPK pozostaje bez wpływu na obowiązek naliczania ewentualnych wpłat do PPK z tytułu wypłaconego wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia. Co

istotne, nie ma przy tym znaczenia termin wypłaty wynagrodzenia. Oznacza to, że bez względu na to, czy wynagrodzenie zostało wypłacone uczestnikowi PPK np. w miesiącu następującym po miesiącu, w którym ustało zatrudnienie lub po roku od ustania zatrudnienia, należy naliczyć od niego wpłaty do PPK. Trzeba pamiętać, że wpłaty te odprowadza się jedynie od wypłat, które stanowią wynagrodzenie w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o pracowniczych planach kapitałowych. Pod pojęciem „wynagrodzenie uczestnika PPK”, stanowiącego podstawę naliczenia wpłat do PPK, należy rozumieć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o której mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy (do tzw. trzydziestokrotności), oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński

lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

PFR wskazał, że lista uczestników PPK stanowi załącznik do umowy o prowadzenie PPK. Pracodawca ma obowiązek aktualizowania tej listy w taki sposób, że uzupełnia ją o kolejnych uczestników PPK. Natomiast w razie ustania zatrudnienia uczestnika PPK, pracodawca nie wykreśla z niej tego uczestnika.

Wpłaty nie odprowadza się, jeżeli przed wypłatą takiego wynagrodzenia osoba, której ona dotyczy, złoży rezygnację z odprowadzania wpłat do PPK. Poza tym, gdy po ustaniu zatrudnienia uczestnika PPK dojdzie do rozwiązania umowy o zarządzanie PPK zawartej z instytucją finansową, która jest stroną umowy o prowadzenie PPK zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK, podmiot zatrudniający nie jest zobowiązany do naliczenia, pobrania i dokonania wpłat do PPK obliczonych od wynagrodzenia wypłaconego po rozwiązaniu umowy o zarządzanie PPK.

K.R.

Usługa najmu wraz z kosztami dodatkowymi a VAT

Każde świadczenie dla celów opodatkowania podatkiem VAT powinno być traktowane jako odrębne i niezależne. Jednak w sytuacji, gdy jedno świadczenie obejmuje z ekonomicznego punktu widzenia kilka czynności, świadczenie to nie powinno być sztucznie dzielone dla celów podatkowych. Tak wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z dnia 19 sierpnia 2024 r., nr 0112-KDIL3.4012.462.2024.1.MBN.

Spółka w ramach prowadzonej działalności świadczy m.in. usługi wynajmu ciągników siodłowych. W ramach umowy najmu wydaje najemcy – oprócz pojazdu – także kartę paliwową do tego pojazdu. Strony ustaliły w umowie, że wynagrodzenie za wynajem pojazdu obejmuje oprócz czynszu najmu także koszty dodatkowe np. zatkanego paliwa do samochodu, opłaty za przejazd płatnymi drogami (opłaty drogowe).

Spółka powzięła wątpliwości czy prawidłowe będzie wystawienie przez nią na rzecz najemcy faktury, na której wskaże jedną kwotę za usługę wynajmu pojazdu, kalkulowaną jako koszt udostępnionego pojazdu wraz z kosztami dodatkowymi.

Dyrektor KIS wyjaśnił, że świadczenie kompleksowe ma miejsce wówczas, gdy relacja poszczególnych czynności (świadczeń) wykonywanych na rzecz jednego nabywcy dzieli je na świadczenie podstawowe i świadczenia pomocnicze – tzn. takie, które umożliwiają skorzystanie ze świadczenia podstawowego (lub są niezbędne dla możliwości skorzystania ze świadczenia podstawowego).

W analizowanej sprawie, zdaniem organu, zarówno najem pojazdu, jak i wydanie karty paliwowej, w ramach której najemca nabywa paliwo oraz opłaca opłatę drogową do najmowanego samochodu, stanowi jedno świadczenie gospodarcze (świadczenie kompleksowe), ponieważ jest niezbędne do realizacji celu świadczenia, tj. pełnego korzystania z najmowanego pojazdu i ściśle ze sobą związane. W konsekwencji powinno zostać opodatkowane z zastosowaniem stawki VAT właściwej dla świadczenia głównego, jakim jest najem pojazdu.

M.S.

NOWA OFERTA! PRENUMERATA 2025

Zamów już dziś!

sklep.gofin.pl

PORADY EKSPERTÓW

Termin wypowiedzenia się str. 10 o dowodach

Wniosek w sprawie str. 21 kapitału początkowego

Ustalenie podatkowego str. 22 wyniku na sprzedaży osobówki

ARTYKUŁY TEMATYCZNE

Składki ZUS

Kiedy zapomogi są str. 8 zwolnione ze składek ZUS?

Zapomogi są zazwyczaj przyznawane pracownikom w związku z różnymi nieprzewidzianymi zdarzeniami losowymi. Wartość takiego świadczenia stanowi dla nich przychód ze stosunku pracy, który zasadniczo podlega oskładkowaniu. Jednak w niektórych sytuacjach pracodawca może wyłączyć obdarowanemu pracownikowi tego typu wypłatę z podstawy wymiaru składek ZUS.

Wskazówki dla przedsiębiorcy

Jak realizować str. 18 prawo dostępu do danych osobowych klientów i kontrahentów?

Osoba, która chce dowiedzieć się czy dany administrator przetwarza jego dane i na jakich zasadach, może skorzystać z tzw. prawa dostępu do danych. Prawo dostępu do danych, uzyskania ich kopii, a także uprawnienia informacyjne są jednymi z najważniejszych praw przysługujących osobom fizycznym. Osoba, która domaga się informacji na swój temat, nie ma obowiązku uzasadniania swojego wniosku.

WAŻNE TERMINY

5.09.2024 r. (czwartek)

mija termin:

- wpłaty składek ZUS za sierpień 2024 r. – jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe
- złożenia deklaracji VAT-14 o należnych kwotach podatku VAT w przypadku wewnątrzspółnotowego nabycia paliw silnikowych za sierpień 2024 r.

9.09.2024 r. (poniedziałek)

mija termin:

- wpłaty:
 - podatku dochodowego w formie karty podatkowej za sierpień 2024 r.
 - zryczałtowanego podatku dochodowego pobranego w sierpniu 2024 r. od należności wypłaconych zagranicznej osobie prawnej z tytułów wymienionych w art. 7b ust. 1 pkt 3–6 (tu: wypłaconych na rzecz podmiotu mającego siedzibę lub zarząd na terytorium lub w kraju stosującym szkodliwą konkurencję podatkową), art. 21 ust. 1 i art. 22 ust. 1 ustawy o pdop
 - zryczałtowanego podatku dochodowego pobranego w sierpniu 2024 r. od dochodów z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, a podatnikom przekazania informacji CIT-7
- złożenia
 - deklaracji o wysokości dochodu z niezrealizowanych zysków CIT-NZ za sierpień 2024 r. oraz wpłaty podatku należnego wykazanego w tej deklaracji

Więcej terminów w serwisie www.terminy.gofin.pl.

BIEŻĄCE

ZAWSZE POD RĘKĄ

Wskaźnik cen dóbr inwestycyjnych

Wskaźnik cen dóbr inwestycyjnych za II kwartał 2024 r. w stosunku do I kwartału 2024 r. wyniósł **100,6** (wzrost cen o 0,6%).

W NASTĘPNYM NUMERZE DODATKI

Rozrachunki z pracownikami w księgach rachunkowych

* * *

Renta rodzinna prawo do świadczenia i jego wysokość

Projekt zmiany rozporządzenia w sprawie księgi podatkowej

Na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (legislacja.gov.pl) pod numerem 874 opublikowano projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Ma on na celu przede wszystkim dostosowanie przepisów o prowadzeniu księgi do nowego rozwiązania w zakresie kasowej metody rozliczania przychodów i kosztów uzyskania przychodów w pdof, które jest jeszcze w toku prac legislacyjnych, ale ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Podatnicy, którzy wybiorą kasową metodę rozliczania pdof, będą mogli potrącić koszty uzyskania przychodów z tytułu zobowiązań na rzecz innego przedsiębiorcy dopiero po ich uregulowaniu (według art. 22 ust. 4a ustawy o pdof, który ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.). Oznacza to, że nieopłacone zobowiązania nie będą mogły być zaksięgowane w podatkowej księdze przychodów i rozchodów jako koszty uzyskania przychodów. Przykładowo, faktura zakupu towaru handlowego będzie mogła być zaksięgowana dopiero po jej uregulowaniu. Natomiast spisem z natury będą objęte również towary, których zakup nie

został opłacony. Dlatego planuje się dodać w § 26 rozporządzenia przepis stanowiący, że wartość spisu z natury pomniejsza się o koszty uzyskania przychodów poniesione na nabycie towarów, które nie zostały potrącone zgodnie z art. 22 ust. 4a ustawy o pdof. Przepis ten pozwoli na pomniejszenie wartości spisu z natury o wartość towarów ujętych w tym spisie, które w danym roku podatkowym nie zostały zaksięgowane. W pozostałym zakresie, tj. księgowania przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów, przepisy rozporządzenia nie wymagają zmian w związku z wprowadzeniem kasowej metody rozliczania przychodów i kosztów uzyskania przychodów.

Ponadto projekt przewiduje zmianę o charakterze porządkowym w pkt 18 załącznika nr 1 do rozporządzenia, w którym zawarty jest nieaktualny już od 2021 r. limit przychodów decydujący o możliwości kwartalnego sposobu wpłacania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, o którym mowa w art. 21 ust. 1b ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (zmiana z 25.000 euro na 200.000 euro).

Kara porządkowa oraz zastaw skarbowy w 2025 r.

Ordynacja podatkowa w art. 262 określa przypadki, w których może być nałożona kara porządkowa w toku czynności sprawdzających, postępowania podatkowego, kontroli podatkowej lub celno-skarbowej, np. za nieprzedstawienie w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach.

Organ podatkowy będzie mógł nałożyć w 2025 r. karę porządkową w takiej samej wysokości jak w 2024 r. – tj. do 3.700 zł. Tak wynika z obwieszczenia Ministra Finansów w sprawie wysokości kwoty wymienionej w art. 262 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa na rok 2025 (Mon. Pol. z 2024 r. poz. 744).

Natomiast Skarbowi Państwa oraz jednostkom samorządu terytorialnego przysługuje zastaw skarbowy z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej, a także z tytułu zaległości podat-

kowych oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości. Zastawem skarbowym mogą być obciążone rzeczy ruchome i zbywalne prawa majątkowe będące własnością podatnika oraz stanowiące współwłasność łączną jego i małżonka, jeżeli w dniu ustanowienia zastawu poszczególne rzeczy lub prawa mają określoną minimalną wartość.

W przypadku ustanowienia zastawu skarbowego w 2024 r. wartość rzeczy lub prawa musi wynosić co najmniej 17.800 zł. W 2025 r. limit ten wzrośnie do 18.200 zł. Przewiduje tak obwieszczenie Ministra Finansów w sprawie wysokości kwoty wymienionej w art. 41 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa na rok 2025 (Mon. Pol. z 2024 r. poz. 745).

Zasady te stosuje się również odpowiednio do zabezpieczenia zastawem skarbowym należności przypadających od płatników lub inkasentów, następców prawnych oraz osób trzecich odpowiedzialnych za zaległości podatkowe.

Opłaty za korzystanie ze środowiska w 2025 r.

Minister Klimatu i Środowiska w obwieszczeniu w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2025 (Mon. Pol. z 2024 r. poz. 794) ogłosił w:

- załączniku nr 1 górne jednostkowe stawki opłat za korzystanie ze środowiska,
- załączniku nr 2 jednostkowe stawki opłat za korzystanie ze środowiska za: gazy lub pyły wprowadzane do powietrza, umieszczenie odpadów na składowisku.

Przykładowo górna jednostkowa stawka opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku w 2025 r. wyniesie 418,03 zł/Mg (w 2024 r. – 375,25 zł/Mg). Natomiast za wprowadzane do powietrza gazy lub pyły – 570,62 zł/kg (w 2024 r. – 512,23 zł/kg).

Należna opłata środowiskowa stanowi iloczyn wielkości wprowadzonego ładunku i obowiązującej w okresie sprawozdawczym stawki jednostkowej

KONIECZNIE PRZECZYTAJ O ZMIANACH W PRZEPISACH!

1 października 2024 r.

„AKTYWNY RODZIC”

W dniu 1 października 2024 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. poz. 858), która wprowadza trzy nowe świadczenia dla rodziców i opiekunów małych dzieci, tj. świadczenie: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” oraz „aktywnie w domu”.

Dwa z nich zastąpią funkcjonujące obecnie analogiczne świadczenia, tj. rodzinny kapitał opiekuńczy i tzw. żłobkowe, które jednak, w zależności od woli uprawnionych, nadal będą mogły być pobierane. Na jedno dziecko będzie mogło być w tym samym czasie wypłacane tylko jedno z tych świadczeń.

Więcej w GP nr 63 z br., str. 15.

Kwoty świadczeń rodzinnych i kryteriów dochodowych

Rada Ministrów w rozporządzeniu z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1238) ogłosiła kwoty tych wartości obowiązujące od 1 listopada 2024 r. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami w wyniku tegorocznej weryfikacji nie uległy one zwiększeniu w stosunku do obecnie obowiązujących i wynoszą:

- podstawowe kryterium dochodowe dla celów uzyskania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego świadczenia – 674,00 zł,
- kryterium dochodowe dla celów uzyskania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego świadczenia, w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, stosowane także przy ubieganiu się o specjalny zasiłek opiekuńczy na dotychczasowych zasadach – 764,00 zł,
- kryterium dochodowe dla celów uzyskania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka, zwanej becikowym – 1.922,00 zł,
- zasiłek rodzinny odpowiednio: 95,00 zł, 124,00 zł lub 135,00 zł miesięcznie na dziecko,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka – 1.000,00 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00 zł miesięcznie,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł na wszystkie dzieci,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego odpowiednio 90,00 zł lub 110,00 zł miesięcznie na dziecko,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100,00 zł na dziecko,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania odpowiednio: 113,00 zł lub 69,00 zł miesięcznie na dziecko,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka – 1.000,00 zł na jedno dziecko,
- zasiłek pielęgniacyjny – 215,84 zł miesięcznie,
- specjalny zasiłek opiekuńczy przysługujący na podstawie art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym – 620,00 zł miesięcznie,
- świadczenie rodzicielskie – 1.000,00 zł miesięcznie,
- zasiłek dla opiekuna – 620,00 zł miesięcznie.

W kolejnej weryfikacji wskazanych wartości zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych zostanie przeprowadzona za trzy lata, tj. w 2027 r.

Z prac Komitetu Standardów Rachunkowości

Ministerstwo Finansów na stronie internetowej www.gov.pl/web/finanse zamieściło informację o ostatnim posiedzeniu Komitetu Standardów Rachunkowości. Podczas tego posiedzenia m.in.:

- podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia aktualizacji Krajowego Standardu Rachunkowości nr 2 „Podatek dochodowy”,
- przedstawiono uwagi przekazane w trakcie recenzji projektu

stanowiska Komitetu w sprawie sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień inny niż dzień kończący rok obrotowy oraz w sprawie pierwszego sporządzonego po nim rocznego sprawozdania finansowego,

- przedstawiono część projektu nowego Krajowego Standardu Rachunkowości „Faktoring w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym faktora”.

ODPOWIADAMY
NA PYTANIA

Urlop ojcowski

Pracownik w 2018 r. wykorzystał urlop ojcowski na swoje jedno biologiczne dziecko. Z końcem września 2024 r. rozwiąże on umowę o pracę. Czy w świadectwie pracy należy wykazać ten urlop ojcowski? NIE. Pracodawca wykazuje wykorzystany urlop ojcowski tylko wtedy, gdy pracownik ze względu na wiek dziecka mógłby korzystać z takiego urlopu w kolejnym stosunku pracy. W 2018 r. przepisy przewidywały, że pracownik może wykorzystać urlop ojcowski m.in. nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 24. miesiąca życia, który to termin już upłynął.

Wznowienie działalności

Od 1 października 2024 r. zamierzam wznowić prowadzenie firmy w CEIDG. Zawiesiłem ją z początkiem 2024 r., jednak we wniosku nie podałem daty wznowienia. W jakim terminie powinienem złożyć wniosek w tym zakresie?

Wniosek o wznowienie działalności można złożyć przed, w dniu, jak i po planowanej dacie wznowienia. Ważne jest w tym przypadku tylko, aby zachować inne terminy wynikające z przepisów prawa, np. dotyczące płatności składek czy zaliczek na podatek dochodowy.

Członek RN
w zarządzie a ZUS

Jeżeli członek rady nadzorczej zostanie czasowo oddelegowany do wykonywania czynności członka zarządu spółki, to od wynagrodzenia wypłacanego mu za ten okres nie należy naliczać i potrącać składek społecznych. Tak stwierdził Oddział ZUS w Lublinie w interpretacji z dnia 5 lipca 2024 r., znak: DI/200000/43/623/2024.

W spółce, która wystąpiła o wydanie interpretacji, członkowie rady nadzorczej otrzymują wynagrodzenie z tytułu pełnienia tej funkcji. Zostali więc zgłoszeni do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (także zdrowotnego). W drodze uchwały rady nadzorczej jeden z jej członków został oddelegowany na okres nie dłuższy niż 3 miesiące do wykonywania czynności osoby, której wygasł mandat członka zarządu spółki. W okresie tego oddelegowania nie traci on członkostwa w radzie nadzorczej, ale też nie uzyskuje automatycznie członkostwa w zarządzie spółki. Utrata członkostwa w radzie nadzorczej może bowiem nastąpić tylko w wyniku odwołania, rezygnacji lub upływu kadencji. W tym przypadku kadencja trwa nadal. Spółka uważa, że taka osoba nie podlega ubezpieczeniom emerytalno-rentowym w czasie oddelegowania, ponieważ pełni funkcję członka zarządu na podstawie uchwały, co nie stanowi tytułu do ubezpieczeń społecznych w ZUS. Nie ma więc obowiązku naliczania i potrącania

składek od wynagrodzenia wypłacanego takiej osobie w okresie oddelegowania.

ZUS zgodził się ze stanowiskiem spółki. Na mocy udzielonej delegacji członek rady nadzorczej uzyskuje uprawnienie do pełnienia obowiązków członka zarządu. W tym czasie w zakresie praw i obowiązków przysługują mu takie same uprawnienia jak członkom zarządu pochodzącym z wyboru. W czasie oddelegowania członek rady nadzorczej nie traci swojej funkcji, tzn. nadal pozostaje w składzie tego organu, ale nie zyskuje też miana członka zarządu. Członek zarządu nie może bowiem być jednocześnie członkiem rady nadzorczej (art. 214 § 1 K.s.h.). Na czas oddelegowania przejmuje on tylko wykonywanie czynności członka zarządu. Udział w pracach rady nadzorczej zostaje zatem zawieszony. Jeśli funkcja ta jest pełniona odpłatnie, to zawieszeniu ulega też prawo do wynagrodzenia. Z kolei na czas delegowania zostaje mu przyznane wynagrodzenie za wykonywanie czynności zastępowanego członka zarządu. Po stronie spółki nie powstaje wtedy obowiązek naliczania, potrącania i odpłacania składek społecznych za taką osobę, gdyż w czasie oddelegowania pełni ona funkcję na podstawie stosunku organizacyjnego (tu: uchwały) niestanowiącego tytułu do tych ubezpieczeń.

Dorota Wyderska

Stosowanie kasy mającej
postać oprogramowania

Istnieje możliwość używania kasy rejestrującej, mającej postać oprogramowania, do prowadzenia ewidencji sprzedaży usług przewozu pasażerskiego, na podstawie sublicencji udzielonej przez podmiot, który nie jest producentem tej kasy. Tak wynika z interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z dnia 30 lipca 2024 r., nr 0114-KDIP1-3.4012.241.2024.2.AMA.

Z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej zwrócił się podatnik świadczący usługi przewozu pasażerskiego. Sprzedaż usług jest ewidencjonowana przy użyciu kasy on-line. Podatnik zamierza podjąć współpracę ze spółką A i używać oferowanego przez nią oprogramowania służącego do kompleksowej obsługi sprzedaży biletów uprawniających do skorzystania z usług transportu pasażerskiego. W ramach współpracy A dostarczy aplikację do obsługi procesu sprzedaży biletów oraz dodatkowo kasę rejestrującą w postaci oprogramowania (kasę wirtualną).

Podatnik powziął wątpliwości dotyczące kwestii czy będzie uprawniony do używania kasy rejestrującej mającej postać oprogramowania do prowadzenia ewidencji sprzedaży, na podstawie sublicencji udzielonej przez podmiot, który nie jest producentem tej kasy.

Dyrektor KIS odnosząc się do wątpliwości podatnika wskazał, że zgodnie z art. 111 ust. 3ca ustawy o VAT, podatnicy nie muszą być

właścicielami kas rejestrujących (nie muszą ich zakupić), lecz mogą używać ich do prowadzenia ewidencji sprzedaży na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze, gdy zostały one nabyte odpowiednio przez wynajmującego, wydierżawiającego, leasingodawcę lub drugą stronę innej umowy o podobnym charakterze, w okresie obowiązywania homologacji.

Zdaniem organu podatkowego kasa wirtualna, której stosowanie na podstawie sublicencji zamierza rozpocząć podatnik, będzie miała postać oprogramowania i będzie objęta wydanym przez Prezesa Głównego Urzędu Miar potwierdzeniem, o którym mowa w art. 111 ust. 6b ustawy o VAT. Kasa taka spełnia wymagania rozporządzenia w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania zawarte w załączniku nr 1 tego rozporządzenia.

W konsekwencji Dyrektor KIS uznał za mieszczący się w dyspozycji art. 111 ust. 3ca ustawy o VAT sposób nabycia oprogramowania do korzystania z kasy wirtualnej, tj. na podstawie umowy (sublicencji) udzielonej podatnikowi przez podmiot – inny niż producent tego oprogramowania – posiadający od producenta licencję niewyłączną i uprawniony przez producenta do jej przeniesienia na podatnika.

Małgorzata Smolnik

AUTOPROMOCJA

NOWA OFERTA!
PRENUMERATA 2025

PEŁNY PAKIET POMOCY I KORZYŚCI!

Komplet promocyjny nr 1 z 33% rabatem (5 Czasopism + Gazeta Podatkowa)

rabat
33%

Z prenumeratą wersji papierowej przywilej korzystania z wersji internetowej
+ Pomocników Księgowego PREMIUM – pełny dostęp + Przewodników on-line (VAT, Księgowego, Kadrowego) + eWydawnictwa: on-line, off-line + Serwisu Plan Kont + Aplikacji mobilnych
+ Serwisu Schematy opodatkowania – NOWE SCHEMATY!

Dla zamawiających komplet nr 1 DO WYBORU JEDNA Z NAGRÓD m.in.:

NOWOŚĆ!
Praktyczna torba sportowa
marki PUCCINI

NOWOŚĆ!
Podręczna torba podróżna
marki PUCCINI

HIT!
Mikser ręczny
marki SENCOR

HIT!
Wentylator
marki SENCOR

HIT!
Koktajler Smoothie
marki SENCOR

Cena kompletu nr 1 po 33% rabacie: 1997 zł (2991 zł)

Najniższa cena od dnia rozpoczęcia sprzedaży: 1997 zł. 2991 zł to suma cen regularnych produktów w komplecie.

Więcej na: sklep.gofin.pl

tel. 95 720 85 40 infolinia 800 162 732

e-mail: sklep@gofin.pl

ZASIŁKI I INNE ŚWIADCZENIA

Przejście na emeryturę rencisty pracującego w kilku państwach UE

Od 2021 r. pobieram rentę z tytułu niezdolności do pracy z Polski, Irlandii i Niemiec. W połowie września 2024 r. skończę 65 lat. Czy jako rencista nabędę prawo do emerytury automatycznie, czy muszę wystąpić do ZUS z wnioskiem o jej przyznanie? Jak ZUS obliczy mi emeryturę, skoro w Irlandii pracowałem niecałe 5 lat, w Niemczech 12 lat, a w Polsce 20 lat i 7 miesięcy?

Praca na terenie kilku państw UE lub EFTA umożliwia otrzymanie osobnych emerytur z każdego państwa. Aby jednak tak się stało, ubezpieczony musi spełnić warunki, które są wymagane w każdym z tych państw. Co jednak ważne, każde państwo UE lub EFTA ma własny, odrębny system ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Dlatego każde państwo może inaczej określać warunki do emerytury lub renty.

Jeśli chodzi o emeryturę powszechną z polskiego systemu emerytalnego, to przysługuje ona ubezpieczonemu, który osiągnął powszechny wiek emerytalny wynoszący w przypadku mężczyzn 65 lat oraz podlegał w Polsce ubezpieczeniu społecznemu lub

ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym przynajmniej 1 dzień, np. jako pracownik, zleceniobiorca lub jako osoba, która prowadziła działalność pozarolniczą. Wysokość takiej emerytury obliczana jest według zdefiniowanej składki, a więc brany jest pod uwagę zwaloryzowany kapitał początkowy, zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne, które są zapisane na indywidualnym koncie ubezpieczonego oraz środki zapisane na subkoncie. Uzyskana po dodaniu tych wartości kwota dzielona jest przez średnie dalsze trwanie życia osób w wieku równym wiekowi, w jakim dany ubezpieczony przechodzi na emeryturę lub z dnia osiągnięcia wieku emerytalnego przez ubezpieczonego.

Stanowią o tym art. 24, art. 25–26a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.), zwanej ustawą emerytalną.

Określając zasady ustalania prawa do emerytury, ustawodawca zastrzegł, że emeryturę powszechną przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym. Świadczenie emerytalne w takiej sytuacji przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury, a w przypadku, gdy wypłata renty z tytułu niezdolności do pracy była wstrzymana – od dnia, od którego podjęto jej wypłatę. Ponadto emerytura nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 24a ust. 1–2, ust. 6 ustawy emerytalnej).

W zakresie zatem uzyskania emerytury powszechnej w przypadku rencisty uprawnionego do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej w oparciu o polskie uregulowania nie ma konieczności składania wniosku o emeryturę powszechną. W przypadku Czytelniczki, z uwagi na możliwość nabycia prawa do odrębnych emerytur z każdego z państw, w których świadczył pracę, może jednak być inaczej. Lepszym roz-

wiązaniem w takiej sytuacji jest wystąpienie z wnioskiem o przyznanie emerytury, a wraz z nim przedłożenie stosownych załączników (patrz ramka). Wniosek o emeryturę ubezpieczony może złożyć w państwie, w którym mieszka. Jeśli mieszka w Polsce, wówczas wniosek składa do organu rentowego, a organ przesyła go do instytucji ubezpieczeniowych wszystkich państw, w których ubezpieczony pracował. Na podstawie dokumentów, które ubezpieczony prześle do ZUS, organ rozpatrzy wniosek o emeryturę z ZUS i prześle wniosek i dokumenty załączone do niego, do wszystkich państw UE lub EFTA, w których ubezpieczony pracował. Instytucje tych państw rozpatrzą wniosek na podstawie swoich krajowych przepisów i przysłać decyzję o emeryturze.

Jeśli natomiast ubezpieczony mieszka poza Polską, ale w państwie UE lub EFTA, a pracował i w Polsce, i w tym państwie, to powinien złożyć jeden wniosek o emeryturę w instytucji ubezpieczeniowej w państwie, w którym mieszka. Wniosek powinien złożyć na formularzu, który obowiązuje w tym państwie, dołączając do niego dokumenty, które uzasadniają przyznanie emerytury z ZUS i posłużą do wyliczenia jej wysokości. Instytucja państwa, w którym mieszka ubezpieczony, prześle wniosek i złożone przez ubezpieczonego dokumenty do placówki ZUS, która obsługuje dane państwo UE lub EFTA.

Honorata Urbaniak

Zasiłek za urlop ojcowski w całości lub w częściach

Jako zleceniobiorca podlegam ubezpieczeniom społecznym, w tym dobrowolnemu chorobowemu. Miesiąc temu moja żona urodziła dziecko i podobno z tego tytułu przysługuje mi zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego w wymiarze 14 dni. Czy od razu muszę wykorzystać pełny wymiar tego świadczenia, czy też mogę go podzielić na części?

Zasiłek macierzyński, jak wskazał sam zainteresowany, przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy m.in. jako okres urlopu ojcowskiego. Reguluje to art. 29 a ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780). Natomiast zasady udzielania urlopu ojcowskiego, mające odpowiednie zastosowanie przy ubieganiu się o zasiłek macierzyński za okres tego urlopu, zostały określone w art. 182³ Kodeksu pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.). Wynika z nich wprost, iż:

– ubezpieczony ojciec dziecka w celu sprawowania opieki nad dzieckiem ma prawo do urlopu ojcowskiego (zasiłku za okres tego urlopu) w wymiarze do 2 tygodni, ale nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia,

– ww. urlop (zasiłek) może być wykorzystany:

- jednorazowo albo
- nie więcej niż w 2 częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień, gdzie tydzień ww. urlopu odpowiada 7 dniom kalendarzowym.

To zatem od samego Czytelni-

ka zależy, czy skorzysta z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego jednorazowo czy w (maksymalnie) dwóch częściach. Ma na to czas do ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia (przykład).

W tym celu, składając swojemu

zleceniodawcy wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego, najlepiej na opracowanym przez organ rentowy formularzu ZAO, powinien w nim wskazać okres, za jaki ubiega się o to świadczenie oraz oświadczyć, czy świadczenie to zostało już pobrane z tego tytułu, a jeżeli tak, to za jaki okres.

B.D.

Ubezpieczony, który wykonywał pracę w kilku krajach UE i mieszka w Polsce, ubiegając się o emeryturę powinien przedłożyć w ZUS:

- wniosek o emeryturę sporządzony na formularzu EMP,
- załącznik do wniosku o emeryturę dla osób, które ubiegają się o emeryturę z zagranicznej instytucji państwa UE lub EFTA sporządzony na formularzu EMZ,
- formularz unijny E 207 PL – informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej, podając w tym formularzu wszystkie państwa, w których ubezpieczony pracował,
- dokumenty, które uzasadniają przyznanie emerytury z ZUS i posłużą do wyliczenia jej wysokości,
- dokumenty, które uzasadniają przyznanie i wyliczenie zagranicznej emerytury z państw UE lub EFTA, w których ubezpieczony pracował, podając przy tym numer zagranicznego ubezpieczenia.

Ponad 70 punktów w skali potrzeby wsparcia a prawo do świadczenia wspierającego

Jestem osobą niepełnosprawną. Na początku 2024 r. dowiedziałam się, że ZUS obok mojej emerytury może także wypłacać świadczenie wspierające, o ile uzyskam co najmniej 70 punktów w skali potrzeby wsparcia. Ja tych punktów decyzją wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności uzyskałam aż 85, jednak przy składaniu wniosku o świadczenie wspierające zostałam powiadomiona, że świadczenie to będzie mi przyznane dopiero od 2025 r. Czy to prawda?

Faktycznie, od 1 stycznia 2024 r. osoby, które:

- ukończyły 18. rok życia oraz
- posiadają decyzję wydaną przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności (WZON), ustalającą potrzebę wsparcia na poziomie od 70 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia,

mogą liczyć na świadczenie wspierające, którego celem jest udzielenie osobom niepełnosprawnym, mającym potrzebę wsparcia, pomocy służącej częściowemu pokryciu wydatków związanych z zaspokojeniem szczególnych potrzeb życiowych tych osób.

Mowa o tym w art. 1 i 3 ustawy o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429 ze zm.), w której ustawodawca jednocześnie zastrzegł (w art. 71 ust. 1 i ust. 2), iż osoby z ustalonym poziomem wsparcia w przedziale punktowym:

- od 78 pkt do 86 pkt – nabędą prawo do świadczenia wspierającego od 1 stycznia 2025 r.,
- od 70 pkt do 77 pkt – będą mo-

gły uzyskać świadczenie wspierające dopiero od 1 stycznia 2026 r.

Nie dotyczy to jedynie osób z niepełnosprawnością, których opiekunowie po 31 grudnia 2023 r. pobierali z organu gminy świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna. Takie osoby, zgodnie z art. 64 ustawy o świadczeniu wspierającym, mogą bowiem uzyskać świadczenie wspierające już w 2024 r., jeśli w decyzji o poziomie potrzeby wsparcia uzyskały co najmniej 70 punktów.

Jeżeli zatem z tytułu opieki nad Czytelniczką w 2024 r. żadna z opiekujących się nią osób nie pobierała wskazanego wyżej świadczenia, to faktycznie mimo uzyskania decyzją WZON 85 punktów w skali potrzeby wsparcia, nie może w 2024 r. liczyć na wypłatę świadczenia wspierającego. Prawo do tego świadczenia uzyska dopiero od 1 stycznia 2025 r., w wysokości 120% renty socjalnej (patrz tabela).

Bożena Dziuba

Prawo do świadczenia wspierającego i jego wysokość w zależności od ustalonego poziomu potrzeby wsparcia

Poziom potrzeby wsparcia ¹⁾	Możliwość korzystania ze świadczenia wspierającego ²⁾	Wysokość świadczenia wspierającego		
		odpowiadająca	kwota	
			od 1.01.2024 r.	od 1.03.2024 r.
od 95 do 100 pkt	od 1 stycznia 2024 r.	220% renty socjalnej	3.495 zł	3.919 zł
od 90 do 94 pkt		180% renty socjalnej	2.860 zł	3.206 zł
od 87 do 89 pkt	co do zasady od 1 stycznia 2025 r. ³⁾	120% renty socjalnej	1.907 zł	2.138 zł
od 85 do 86 pkt		80% renty socjalnej	1.271 zł	1.425 zł
od 80 do 84 pkt	co do zasady od 1 stycznia 2026 r. ³⁾	60% renty socjalnej	954 zł	1.069 zł
od 78 do 79 pkt		40% renty socjalnej	636 zł	713 zł
od 75 do 77 pkt				
od 70 do 74 pkt				
poniżej 70 pkt	brak prawa do świadczenia	nie dotyczy		

¹⁾ Określony w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, wydanej przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.

²⁾ Prawo do świadczenia wspierającego ustala się od miesiąca, w którym wpłynął wniosek o to świadczenie lub od miesiąca, w którym złożono wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia – jeżeli wniosek o świadczenie wspierające zostanie złożony w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.

³⁾ Z zastrzeżeniem określonym w art. 64 ustawy o świadczeniu wspierającym.

Przykład

Załóżmy, że syn Czytelniczki urodził się 2 sierpnia 2024 r. Jako osoba ubezpieczona może on skorzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego jednorazowo lub w dwóch 7-dniowych częściach, przy czym nie później niż do 1 sierpnia 2025 r. włącznie.

Podatkowe rozliczanie strat firmowych

Rodzajów strat pojawiających się w prowadzeniu działalności gospodarczej może być wiele, a czynniki je wywołujące mogą być zróżnicowane, przy tym zarówno niezależne od działań podejmowanych przez przedsiębiorców, jak i przez nich zwinione. W efekcie poniesienia strat ekonomicznych pojawia się najczęściej uszczuplenie stanu posiadania w składnikach firmowego majątku. Poniesienie straty ekonomicznej nie zawsze przekłada się wprost na możliwość obciążenia jej wartością firmowych kosztów podatkowych. Tylko bowiem wartość straty powstałej w wyniku okoliczności nieprzewidywalnych, nie do uniknięcia przez racjonalnie działający podmiot, podlega rozliczeniu w firmowym rachunku kosztowym. Ponadto sama strata powinna być odpowiednio udokumentowana.

Niestandardowe zjawiska klimatyczne

Anomalia pogodowe, które można obserwować w ostatnich latach, pojawiają się coraz częściej, a ich przebieg pozostaje poza jakąkolwiek ludzką kontrolą. W rezultacie tych zjawisk następują naturalne katastrofy oraz klęski żywiołowe, których skutki ponoszą m.in. podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Zasadniczo gdy do straty firmowej dochodzi w takich warunkach, to zazwyczaj mieści się ona w ustawowym zakresie kosztu podatkowego. Nie można bowiem przewidzieć przebiegu zjawisk pogodowych, podobnie jak nie można zapobiegać ich występowaniu. Niemniej również w takich okolicznościach wpływ na możliwość obciążenia firmowych kosztów podatkowych wartością strat poniesionych w wyniku zjawisk pogodowych będzie miała racjonalność dzia-

łań podatnika. To oznacza, że dla ujęcia ich w kosztach nie wystarczy, że do straty doszło np. w wyniku gradobicia. Przedsiębiorca zamierzający zakwalifikować taką stratę jako koszt podatkowy musi przede wszystkim udowodnić, że nie jest ona efektem jego zaniedbań lub zaniechań, czyli, że zabezpieczył on w odpowiedni sposób majątek firmowy przed zniszczeniem.

Mówiąc o stratach powstałych w omawianych okolicznościach, należy jednocześnie pamiętać, że straty w środkach trwałych oraz wartościach niematerialnych i prawnych nie podlegają ujęciu w kosztach podatkowych w części pokrytej sumą odpisów amortyzacyjnych, o których mowa w art. 22h ust. 1 pkt 1 ustawy o pdof i art. 16h ust. 1 ustawy o pdop (art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o pdof i art. 16 ust. 1 pkt 5 ustawy o pdop).

Likwidacja nakładów na cudzy majątek

Straty powstałe w wyniku likwidacji nie w pełni umorzonych środków trwałych generalnie zostały wyłączone z kosztów po-

datkowych. Ich wartość nie może obciążać kosztów firmowych, gdy utraciły przydatność gospodarczą na skutek zmiany rodzaju działalności (art. 23 ust. 1 pkt 6 ustawy o pdof i art. 16 ust. 1 pkt 6 ustawy o pdop). Gdy jednak do utraty takiej przydatności dochodzi w innych warunkach, wówczas podatnik jest uprawniony do rozliczenia straty związanej z likwidacją środka trwałego w firmowym rachunku kosztowym. Omówione powyżej przepisy mają zastosowanie m.in. do inwestycji w obcych środkach trwałych. Pojęcie to obejmuje nakłady ponoszone m.in. na składniki wynajmowane, dzierżawione, leasingowane lub używane.

Przedsiębiorcy – nie tylko ci znajdujący się w trudnej sytuacji rynkowej czy finansowej – chcą poprawić wyniki swoich firm, próbując osiągnąć swoje założenia, ograniczając ponoszone w niej koszty. To z kolei często wiąże się z rezygnacją z wynajmowanych obiektów, którymi są budynki i lokale niemieszkalne, i w konsekwencji pozostawianiem w nich nie w pełni zamortyzowanych

inwestycji. Niezamortyzowana część wartości inwestycji w obcym środku trwałym, jako strata, może stanowić koszty podatkowe, pod warunkiem że nie będzie ona stratą, o której mowa w analizowanych przepisach.

Dla Prenumeratorów GOFIN

Kalkulatory amortyzacyjne dostępne w serwisie www.kalkulatory.gofin.pl

Problemy z rzetelnością kontrahentów

Praktyką stało się żądanie od kontrahenta przed rozpoczęciem realizacji zamówienia wpłacenia zaliczki na poczet dostawy towaru lub wykonania usługi. Niestety stosunkowo często zdarzają się przypadki, w których dostawca/usługodawca po pobraniu takiej zaliczki nie wywiązuje się z umowy. Wówczas – niezależnie od przyczyny takiego stanu rzeczy – przedsiębiorca nie tylko nie otrzymuje zamówionego materiału/towaru czy usługi, ale także nie udaje mu się odzyskać wpłaconej zaliczki. Utracone w ten sposób środki pieniężne ustawodawca wyłączył z kategorii firmowych kosztów podatkowych odpowiednio w art. 23 ust. 1 pkt 54 ustawy o pdof oraz art. 16 ust. 1 pkt 56 ustawy o pdop. Z treści obu tych przepisów wynika bowiem wprost, że nie uważa się za koszty uzyskania przychodów strat (kosztów) powstałych w wyniku utraty

dokonanych przedpłat (zaliczek, zadatków), w związku z niewykonaniem umowy.

Niemniej fiskus w wydawanych interpretacjach dopuszcza ujmowanie w kosztach firmowych straty powstałej na skutek wyłudzenia pieniędzy w zamian za pozorowaną dostawę towaru. W jego opinii w takich okolicznościach wartością poniesionej straty podatnik może obciążyć koszty podatkowe pod warunkiem dochowania należytej staranności przy doborze kontrahenta oraz przy podejmowaniu czynności zmierzających do odzyskania utraconych pieniędzy.

Dla przedsiębiorców będących podatnikami pdof prowadzącymi jednoosobowe firmy w niedużym rozmiarze źródłem pozyskania środków finansowych na bieżące potrzeby są wzajemne, kontrahenckie pożyczki. Jest to bowiem najszybszy, najmniej problematyczny i często najtańszy sposób pozyskania pieniądza. Nie ulega wątpliwości, że jeżeli udzielona pożyczka nie zostanie przedsiębiorcy zwrócona, to po stronie pożyczkodawcy powstanie strata ekonomiczna. Nie będzie ona podlegała rozliczeniu w firmowych kosztach podatkowych. Z art. 23 ust. 1 pkt 27 ustawy o pdof wynika bowiem, że kosztów uzyskania przychodów nie stanowią udzielone pożyczki, w tym pożyczki stracone.

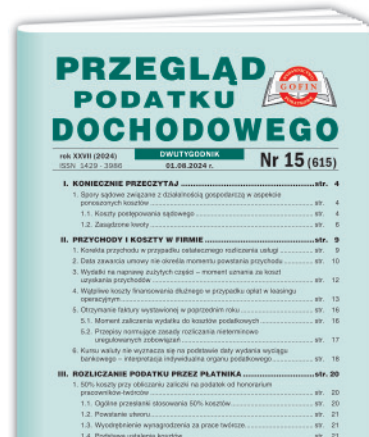
Agata Cieśla

AUTOPROMOCJA

**NOWA OFERTA!
PRENUMERATA**

2025

0 podatku PIT i CIT – kompleksowo i przystępnie!

Główne działy tematyczne Przeglądu:

- Konieczne przeczytaj
- Przychody i koszty w firmie
- Rozliczanie podatku przez płatnika
- Majątek trwały
- Vademecum przedsiębiorcy
- Ulgi, odliczenia, zwolnienia
- Opodatkowanie dochodów uzyskanych za granicą
- Inne zagadnienia podatkowe
- Czytelnicy pytają
- Terminarz podatnika i płatnika

- + dodatki merytoryczne i z przepisami prawnymi
- + stały kwartalny dodatek: Wskaźniki i stawki
- + pozostałe dodatki: Pomocniki Podatnika, Ściągi

oraz przywilej korzystania z:

- wersji internetowej
- licznych Pomocników Księgowego PREMIUM (zgodnie z ofertą) - pomocnikksiwegowego.gofin.pl
- eWydania (on-line, off-line, w aplikacjach mobilnych)

czasopismaksiegowych.pl/ppd

DWUTYGODNIK (1. i 20. dnia miesiąca)

sklep.gofin.pl

Cena prenumeraty na cały 2025 r.: 406 zł (375,93 zł netto + 8% VAT)

Rozliczenie w kosztach działalności zakupu odzieży motocyklowej

Osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą (skala podatkowa, podatkowa księga przychodów i rozchodów, czynny podatnik VAT) nabyła w lipcu 2024 r. motocykl, który zamierza wykorzystywać w swojej działalności. Motocykl został zaliczony do środków trwałych i wprowadzony do odpowiedniej ewidencji. Ponieważ będzie służył do tzw. celów mieszanych, przy nabyciu zostało odliczone 50% VAT naliczonego. Czy wydatki na zakup odzieży motocyklowej będą stanowiły koszt firmowy w 100% czy w 75%?

Korzystanie przez osoby fizyczne wykonujące pozarolniczą działalność gospodarczą z motocykli w prowadzeniu własnych firm staje się coraz popularniejsze. Poruszanie się nim pozwala bowiem na sprawne i szybkie przemieszczanie oraz łatwiejsze parkowanie, zwłaszcza w większych miastach. Często rodzaj wykonywanej działalności wiąże się z koniecznością szybkiego dotarcia do klienta, a motocykl zapewnia na zatłoczonych ulicach większą mobilność

niż samochód bądź środki komunikacji publicznej.

Jeżeli przedsiębiorca wykorzystuje motocykl stanowiący firmowy środek trwały do celów mieszanych, to do kosztów podatkowych ma prawo zaliczyć tylko część wydatków związanych z jego eksploatacją. Motocykl na gruncie pdof mieści się bowiem w pojęciu „samochód osobowy” wyznaczonym przez definicję zawartą w art. 5a pkt 19a ustawy o pdof. W efekcie mają do niego zasto-

sowanie ograniczenia dotyczące takich samochodów

W art. 23 ust. 1 pkt 46a ustawy o pdof ustawodawca wskazał, że jeżeli firmowy samochód osobowy jest wykorzystywany w omawiany sposób, to firmowe koszty podatkowe stanowi tylko 75% wydatków związanych z jego tzw. eksploatacją na potrzeby firmy. U przedsiębiorców będących podatnikami VAT do podstawy przedmiotowego ograniczenia wchodzi ich wartość netto wraz

z nieodliczonymi 50% podatku naliczonego.

Do kosztów tzw. eksploatacyjnych rozliczanych w limicie 75% należą wydatki ponoszone na: nabycie paliw silnikowych, serwis samochodu, wymianę opon, myjnię, naprawy i części zamienne do auta, wymianę płynu hamulcowego oraz płynu do spryskiwaczy, opłaty za przejazd autostradą, badania diagnostyczne, abonament radiowy wyłącznie za radio wykorzystywane w samochodzie, czynsz najmu/dzierżawy garażu/miejsca postojowego/parkingu oraz remont powypadkowy samochodu.

Zakupu ubioru niezbędnego do poruszania się na motocyklu nie można uznać za wydatek eksplo-

tacyjny. Jest to wydatek związany z bezpieczną jazdą tym jednoślądem, gdyż specjalistyczna odzież chroni motocyklistę w czasie jazdy. Gdy zatem motocykl rzeczywiście jest wykorzystywany do celów firmowych, to wydatek na zakup takiego ubioru jest związany z prowadzoną działalnością gospodarczą i jako koszt podatkowy obciąża koszty firmowe w pełnej poniesionej wysokości – nie podlega limitowaniu, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 46a ustawy o pdof. Potwierdza to fiskus w wydawanych interpretacjach (por. interpretację indywidualną Dyrektora KIS z dnia 28 września 2022 r., nr 0111-KDIB1-2.4010.462.2022.1.AW).

A.C.

Dostawa towarów do innego kraju UE na rzecz firmy brytyjskiej

Firma z Wielkiej Brytanii zakupiła u nas towar. Jednak firma ta zleciła nam wywóz tego towaru bezpośrednio do Francji. Firma z Wielkiej Brytanii nie posiada unijnego NIP. Jaką stawkę VAT w tym przypadku zastosować?

W sytuacji gdy ten sam towar jest przedmiotem kolejnych dostaw i jest on wysyłany lub transportowany bezpośrednio od pierwszego dostawcy do ostatniego w kolejności nabywcy, wysyłkę lub transport przyporządkowuje się wyłącznie jednej dostawie. Określa to art. 22 ust. 2 ustawy o VAT (Dz. U. z 2024 r. poz. 361).

W odniesieniu do towarów, które są wysyłane lub transportowane z terytorium jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego, wysyłka lub transport tych towarów są przyporządkowane wyłącznie dostawie dokonanej do podmiotu pośredniczącego, czyli do innego niż pierwszy w kolejności dostawcy towarów, który wysłał lub transportuje towar samodzielnie albo za pośrednictwem osoby trzeciej działającej na jego rzecz.

W przypadku towarów wysyłanych lub transportowanych z terytorium jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego przez:

1) pierwszego dostawcę – wysyłkę lub transport przyporządkowuje się jego dostawie,

2) ostatniego nabywcę – wysyłkę lub transport przyporządkowuje się dostawie dokonanej do tego nabywcy.

Natomiast dostawę towarów, która:

1) poprzedza wysyłkę lub transport towarów, uznaje się za doko-

naną w miejscu rozpoczęcia wysyłki lub transportu towarów,

2) następuje po wysyłce lub transporcie towarów, uznaje się za dokonaną w miejscu zakończenia wysyłki lub transportu towarów.

W sytuacji wskazanej w pytaniu do dostawy towarów dokonanej przez polskiego podatnika na rzecz firmy z Wielkiej Brytanii jest przypisany transport. Zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT dostawa towarów wysyłanych lub transportowanych opodatkowana jest w miejscu rozpoczęcia transportu, czyli w omawianej sytuacji na terenie Polski.

Natomiast druga dostawa pomiędzy firmą brytyjską a francuską podlega opodatkowaniu w miejscu zakończenia transportu towarów, czyli na terenie Francji (art. 22 ust. 3 pkt 2 ustawy o VAT).

Jednak pomimo tego, że pierwsza dostawa towaru opodatkowana jest na terenie Polski i dotyczy towarów transportowanych do Francji, to nie można uznać ją za wewnątrzwspólnotową dostawę towarów.

Jak wynika z art. 13 ustawy o VAT, przez opodatkowaną wewnątrzwspólnotową dostawę towarów rozumie się wywóz towarów z terytorium kraju, w wykonaniu czynności określonych w art. 7 ustawy o VAT, na terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju. Zasada ta ma zastosowanie pod wa-

runkiem, że nabywca towarów jest m.in. podatnikiem podatku od wartości dodanej zidentyfikowanym na potrzeby transakcji wewnątrzwspólnotowych na terytorium państwa członkowskiego innym niż terytorium kraju.

Ponadto wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów występuje, jeżeli dokonującym dostawy jest podatnik w rozumieniu art. 15 ustawy o VAT, do którego nie mają zastosowania zwolnienia podmiotowe z uwagi na wartość sprzedaży. WDT podlega opodatkowaniu 0% stawką VAT, jednak przy zachowaniu warunków wskazanych w przepisach o VAT. Przede wszystkim podatnik musi dokonać dostawy na rzecz nabywcy posiadającego właściwy i ważny numer identyfikacyjny dla transakcji wewnątrzwspólnotowych, nadany przez państwo członkowskie właściwe dla nabywcy, zawierający dwuliterowy kod stosowany dla podatku od wartości dodanej oraz złożyć deklarację podatkową, w której wykaże tę dostawę towarów, jako zarejestrowany podatnik VAT UE. Rejestracja jako podatnik VAT UE musi być dokonana najpóźniej w momencie składania deklaracji.

W sytuacji wskazanej w pytaniu wywóz towaru nastąpi do innego niż Polska kraju Unii Europejskiej, ale nabywcą tych towarów jest firma z Wielkiej Brytanii (kraj trzeci) nieposiadająca NIP UE. Tak więc transakcja ta nie może być uznana za wewnątrzwspólnotową dostawę towarów.

W związku z tym, że pierwsza dostawa opodatkowana w Polsce nie stanowi WDT i nie można jej opodatkować 0% stawką VAT, należy uznać ją za transakcję krajową opodatkowaną stawką VAT właściwą dla danego towaru.

Aleksandra Węgielska

Możliwość sprzedaży samochodu w czasie zawieszenia działalności

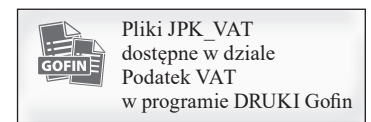
Od 1 września 2024 r. zawiesiłem na jeden miesiąc działalność gospodarczą (jednoosobowa działalność). We wrześniu br. chcę sprzedać samochód będący środkiem trwałym w firmie (kończy się ubezpieczenie i nie chcę go przedłużać). Kiedy w tej sytuacji należy wystawić fakturę za sprzedaż samochodu?

Organy podatkowe prezentują pogląd, że zawieszenie działalności gospodarczej samo w sobie nie stanowi zaprzestania jej wykonywania przez podatnika. Podatnik, który zawiesza prowadzenie działalności na pewien czas, nadal pozostaje podatnikiem, z tym że w okresie zawieszenia wykonywania działalności nie prowadzi aktywnej działalności.

W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, może jednak m.in. zbywać własne środki trwałe i wyposażenie.

Sprzedaż dokonywana na rzecz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą powinna być udokumentowana fakturą. Czytelnik może więc dokonać sprzedaży środka trwałego we wrześniu br., ale fakturę dokumentującą transakcję powinien wystawić nie później niż do 15 października br.

Transakcję sprzedaży środka trwałego w okresie zawieszenia działalności gospodarczej należy opodatkować na ogólnych zasadach. Ponadto trzeba złożyć rozliczenie JPK_VAT za okres, w którym powstanie obowiązek podatkowy od tej transakcji (tu: za wrzesień br.), niezależnie od tego, że podatnicy zawieszający wykonywanie działalności zwolnieni są z obowiązku składania deklaracji VAT w okresie zawieszenia. Zwolnienie z tego obowiązku nie dotyczy bowiem sytuacji wymienionych w art. 99 ust. 7b ustawy o VAT, w tym m.in. okresów rozliczeniowych, za które podatnik jest obowiązany do rozliczenia VAT z tytułu wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu (tutaj sprzedaży środka trwałego).

Małgorzata Smolnik

Opodatkowanie VAT usługi szkoleniowej wykonanej na rzecz zagranicznego usługobiorcy

W ramach prowadzonej działalności zajmujemy się dystrybucją automatyki i robotyki przemysłowej. Ponadto organizujemy szkolenia dla naszych klientów dotyczące korzystania z nabytych od nas urządzeń. Szkolenia realizowane są stacjonarnie (w siedzibie firmy lub w miejscu wskazanym przez nabywcę szkolenia). Nabywcami szkoleń są przede wszystkim podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Są wśród nich zarówno polscy podatnicy VAT, jak i podatnicy podatku od wartości dodanej, którzy nie posiadają siedziby na terytorium Polski. Jak należy opodatkować świadczone przez nas usługi szkoleniowe, gdy świadczymy je dla przedsiębiorców nieposiadających siedziby na terytorium Polski?

Zasadą jest określanie miejsca świadczenia usług w oparciu o miejsce, w którym usługobiorca posiada siedzibę. Stanowi o tym art. 28b ustawy o VAT. Wyjątkiem od tej zasady są m.in. usługi w zakresie kultury, sztuki, sportu i rozrywki. Ustawodawca rozróżnił w ustawie o VAT:

– usługi wstępu na imprezy kulturalne, artystyczne, sportowe, naukowe, edukacyjne, rozrywkowe lub podobne, takie jak targi i wystawy oraz usługi pomocnicze związane z usługami wstępu na te imprezy – art. 28g ust. 1 ustawy o VAT,

– usługi w dziedzinie kultury, sztuki, sportu, nauki, edukacji, rozrywki oraz usługi podobne do tych usług, takie jak targi, wystawy oraz usługi pomocnicze do tych usług, w tym świadczenie usług przez organizatorów usług w tych dziedzinach – art. 28g ust. 2 ustawy o VAT.

Jeśli usługobiorcą jest podatnik, wówczas miejscem opodatkowania ww. usług jest:

– dla usług wstępu na imprezy kulturalne, o których mowa w art. 28g ust. 1 ustawy o VAT – miejsce, gdzie imprezy te faktycznie się odbywają,

– dla usług, o których mowa w art. 28g ust. 2 ustawy o VAT – miejsce, gdzie usługobiorca ma siedzibę.

Zatem miejsce świadczenia usług w zakresie organizacji im-

prez w dziedzinie kultury, sztuki, sportu, nauki, edukacji, rozrywki oraz podobnych usług, na rzecz podmiotów posiadających status podatnika, należy ustalić zgodnie z zasadą ogólną określoną w art. 28b ust. 1 ustawy o VAT. Jeśli więc zagraniczny nabywca usługi posiada status podatnika, to miejscem świadczenia usługi jest miejsce, gdzie posiada on siedzibę, czyli terytorium innego państwa.

Wskazać należy, że jeśli odbiorca ww. usług nie jest podatnikiem, to powinny być one opodatkowane w tym kraju, w którym organizacja usługi faktycznie miała miejsce.

Reasumując, świadczenie usługi organizacji szkolenia na rzecz zagranicznego klienta (jeśli prowadzi on działalność gospodarczą), podlega opodatkowaniu w państwie, gdzie ma on swoją siedzibę. Dla Czytelników jest to czynność niepodlegająca opodatkowaniu w Polsce.

Warto nadmienić, że kraj nabywcy będzie także właściwy dla opodatkowania usług szkoleniowych, które świadczone są on-line. Organy podatkowe, w tym Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 17 lipca 2024 r., nr 0114-KDIP1-2.4012.206.2024.1.JO, przyjmują bowiem, że brak jest elementu fizycznego wstępu na imprezę z uwagi na wirtualny charakter usługi.

M.S.

Przykład

Podatnik sprzedał towar firmie z Wielkiej Brytanii, która zleciła mu przewiezienie towaru do Francji. Brytyjski kontrahent nie jest zarejestrowany dla potrzeb podatku VAT na terytorium UE. Dostawy tej nie można uznać za wewnątrzwspólnotową dostawę towarów. Dostawa towarów transportowanych do Francji, na rzecz brytyjskiej firmy, podlega zatem opodatkowaniu w Polsce z zastosowaniem 23% stawki VAT.

AUTOPROMOCJA

ABONAMENT IX-XII 2024

SERWIS GŁÓWNEGO KSIĘGOWEGO

(komplet czasopism on-line)

Księgowi wybierają ten Serwis!

Bogaty, uporządkowany tematycznie zbiór informacji z zakresu **podatków, rachunkowości i prawa pracy**. Główną zaletą Serwisu jest jego aktualność oraz obszerny zbiór porad.

Działy tematyczne Serwisu:

- Podatek Dochodowy
- Podatek VAT
- Rachunkowość
- Ubezpieczenia i Prawo Pracy
- Biuletyn Informacyjny

Cena dostępu na IX-XII 2024 r.:

499 zł (462,04 zł netto + 8% VAT)

UWAGA! Niższe ceny na kolejne dostępy! (do tego samego serwisu)

Przywilej korzystania z:
pełnego dostępu do Pomocników Księgowego PREMIUM
+ Przewodników on-line (VAT, Księgowego, Kadrowego)
+ eWydań: on-line, off-line
+ Serwisu Plan Kont
+ Serwisu Schematy opodatkowania VAT
+ Aplikacji mobilnej GOFIN SGK

sgk.gofin.pl

tel. 95 720 85 40
infolinia 800 162 732

sklep@gofin.pl

sklep.gofin.pl

Praca w obniżonym wymiarze pracownika uprawnionego do urlopu wychowawczego

Urlop wychowawczy jest najdłuższym urlopem pracowniczym z tytułu rodzicielstwa. Jego wymiar wynosi do 36 miesięcy, stąd wielu pracowników nie chce na tak długi czas rezygnować z aktywności zawodowej. Rozwiązaniem pozwalającym połączyć pracę z wychowywaniem dziecka jest skorzystanie z możliwości wykonywania pracy w obniżonym wymiarze w okresie, w którym pracownik mógłby przebywać na urlopie wychowawczym.

Obniżka etatu zamiast wychowawczego

Pracownik uprawniony do urlopu wychowawczego może złożyć wniosek o obniżenie jego wymiaru czasu pracy do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego etatu, np. do 7/8, 3/4 czy 1/2 etatu. Z uprawnienia tego może skorzystać w okresie, w którym mógłby przebywać na urlopie wychowawczym, tj. zasadniczo do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko, na które przysługuje ww. urlop, kończy 6. rok życia. Powyższe uprawnienie przysługuje pracownikowi na podstawie art. 186⁷ K.p. Aby z niego skorzystać, pracownik musi złożyć wniosek w tej sprawie – w postaci papierowej lub elektronicznej – na co najmniej 21 dni przed planowanym podjęciem pracy w obniżonym wymiarze.

Treść wniosku i niezbędne załączniki do niego określono w § 19 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz. U. z 2023 r. poz. 937). Zgodnie z tym przepisem wspomniany

Podstawa prawna
Ustawa z dnia 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.)

wniosek powinien zawierać m.in. wskazanie okresu, przez który pracownik zamierza wykonywać pracę w obniżonym wymiarze i wymiar tej pracy.

Uprawnienie do wykonywania pracy w obniżonym wymiarze, przewidziane w art. 186⁷ K.p., jest powiązane w pewnym stopniu z urlopem wychowawczym. Należy jednak podkreślić, że skorzystanie przez pracownika z obniżonego wymiaru czasu pracy, o którym mowa w art. 186⁷ K.p., nie obniża wymiaru urlopu wychowawczego.

Ochrona zatrudnienia na obniżonym etacie

W czasie korzystania z pracy w obniżonym wymiarze na podstawie art. 186⁷ K.p., pracownik przez 12 miesięcy jest chroniony przed rozwiązaniem umowy o pracę przez pracodawcę i wypowiedzeniem zmieniającym. Okres ochronny trwa od dnia złożenia wniosku o obniżenie wymiaru czasu pracy do powrotu do pracy w nieobniżonym wymiarze – jednak nie wcześniej niż od 21. dnia przed planowanym podjęciem pracy w obniżonym wymiarze (art. 186⁸ K.p.).

Przesłankami uchylającymi szczególną ochronę przewidzianą w art. 186⁸ K.p. są upadłość, likwi-

dacja zakładu pracy lub wystąpienie przesłanek do dyscyplinarnego zwolnienia. Ponadto pracodawcy, którzy ze względu na zatrudnienie co najmniej 20 pracowników podlegają ustawie o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2024 r. poz. 61), zwanej ustawą o zwolnieniach grupowych, mogą skorzystać z dodatkowych możliwości zwolnienia pracownika chronionego na mocy art. 186⁸ K.p.

Jak stanowi art. 5 ust. 1 ww. ustawy, w czasie wypowiedzenia stosunków pracy na jej podstawie nie obowiązują przepisy szczególne o ochronie zatrudnienia (w tym art. 186⁸ K.p.). Bezwzględnie chronieni przed zwolnieniem na podstawie ustawy o zwolnieniach grupowych są wyłącznie pracownicy wymienieni w art. 5 ust. 5 tej ustawy. Wśród nich nie ma jednak osób korzystających z uprawnienia przewidzianego w art. 186⁷ K.p. Takie stanowisko znalazło potwierdzenie m.in. w orzecznictwie sądowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2010 r., sygn. akt II PK 21/10).

Grafik ustala pracodawca

Podjęcie pracy w obniżonym wymiarze na podstawie art. 186⁷

Przykład

Pracownica zatrudniona w firmie od kilku lat na pełny etat, po urodzeniu dziecka korzystała najpierw z urlopu macierzyńskiego, a następnie z urlopu rodzicielskiego. W dniu 2 sierpnia 2024 r. pracownica złożyła wniosek o obniżenie jej wymiaru czasu pracy do 3/4 etatu od dnia 1 września br. (na podstawie art. 186⁷ K.p.). Jednocześnie we wniosku wskazała, że pracę w powyższym wymiarze chce wykonywać w ramach ruchomego czasu pracy.

Pracodawca uwzględnił złożony wniosek jedynie w zakresie obniżonego wymiaru etatu i terminu rozpoczęcia pracy w tym wymiarze. Nie zaakceptował natomiast wniosku w zakresie wprowadzenia ruchomego czasu pracy. Gdyby pracownica – z uwagi na wychowywanie dziecka do lat 8 – złożyła na podstawie art. 188¹ K.p. wniosek o zastosowanie elastycznego rozkładu czasu pracy w postaci ruchomego czasu pracy, pracodawca powinien go odrębnie rozpatrzyć. W razie jego akceptacji ruchomy rozkład dotyczyłby pracy w obniżonym wymiarze, wprowadzonej na mocy art. 186⁷ K.p.

K.p. następuje na wniosek pracownika, który jest wiążący dla pracodawcy. Wśród niezbędnych elementów tego wniosku nie ma propozycji w sprawie rozkładu czasu pracy, w jakim pracownik chciałby świadczyć pracę w obniżonym wymiarze. Pracownik wprawdzie może zgłosić taką propozycję, jednak w tym zakresie wniosek nie jest obligatoryjny dla pracodawcy. Na potwierdzenie można przytoczyć stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej udostępnione naszemu Wydawnictwu w dniu 7 kwietnia 2016 r. Mimo że dotyczy ono łączenia pracy z urlopem rodzicielskim, to można je odpowiednio zastosować do wykonywania pracy w obniżonym wymiarze w trybie art. 186⁷ K.p. We wspomnianym stanowisku re-

sort pracy uznał, że: „W przypadku łączenia korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawcy udzielającego takiego urlopu to pracodawca ustala pracownikowi rozkład jego czasu pracy (...)”.

W tym miejscu należy zasygnalizować, że pracownik korzystający z uprawnienia przewidzianego w art. 186⁷ K.p. może też skorzystać – jako pracownik wychowujący dziecko do lat 8 – z elastycznej organizacji pracy, o której mowa w art. 188¹ K.p. W zakres tej elastycznej organizacji czasu pracy wchodzi m.in. ruchomy i indywidualny rozkład czasu pracy (przykład).

Agata Barczewska

Stałe miesięczne wynagrodzenie, gdy choroba przypada tylko na dni pracy

Pracownik jest zatrudniony na pełny etat w podstawowej organizacji pracy, od poniedziałku do piątku po 8 godzin na dobę. Soboty i niedziele są dla niego dniami wolnymi od pracy. Otrzymuje on tylko stałe miesięczne wynagrodzenie w kwocie 6.000 zł. Pracownik przebywał na zwolnieniu lekarskim w sierpniu 2024 r. w dniach: 1 i 2, 5–9, 12–16, 19–23 i 26–30 (22 dni kalendarzowe, w tym jedno święto). Nie pracował w tym miesiącu ani jednego dnia. Czy za sierpień br. przysługiwało mu wynagrodzenie za pracę i czy należało je obliczyć zgodnie z § 11 rozporządzenia wynagrodzeniowego?

Pracownik wynagradzany tylko stałym miesięcznym wynagrodzeniem, który nie przepracował ani jednego dnia w miesiącu i jego zwolnienie obejmuje tylko dni robocze, nie nabywa za ten miesiąc wynagrodzenia za pracę.

Zasady ustalania wynagrodzenia w stałej stawce miesięcznej za przepracowaną część miesiąca określają przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia

stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 927), zwanego rozporządzeniem wynagrodzeniowym. W razie chorobowej niezdolności pracownika do pracy stosuje się wówczas § 11 powołanego rozporządzenia. Stanowi on, że w celu obliczenia wynagrodzenia, ustalonego w stawce miesięcznej w stałej wysokości, za przepracowaną część miesiąca, jeżeli pracownik

za pozostałą część tego miesiąca otrzymał wynagrodzenie określone w art. 92 K.p., tj. chorobowe (lub zasiłek), należy:

- miesięczną stawkę wynagrodzenia podzielić przez 30,
- otrzymaną kwotę pomnożyć przez liczbę dni wskazanych w zaświadczeniu lekarskim o czasowej niezdolności pracownika do pracy wskutek choroby (zasiłku),
- tak obliczoną kwotę wynagrodzenia odjąć od wynagrodzenia przysługującego za cały miesiąc.

Regulację tę stosuje się w sytuacji, gdy pracownik przepracował w danym miesiącu choćby jeden dzień. W przypadku gdy pracownik nie przepracuje nawet jednego dnia, wynagrodzenie za pracę mu nie przysługuje.

Wskazanej metody obliczenia wynagrodzenia nie stosuje się również w sytuacji, gdy pracownik choruje bądź pobiera zasiłek przez wszystkie dni robocze miesiąca i zwolnienie przypada tylko na dni dla niego robocze. Takie stanowisko w tej kwestii zajęło Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w odpowiedzi z dnia 12 sierpnia 2015 r. na zapytanie naszego Wydawnictwa (patrz ramka).

Ewa Madejek-Nowakowska

Prawidłowe wypowiedzenie umowy o pracę

Od 11 marca 2024 r. zatrudniamy pracownika na pełny etat na podstawie umowy zawartej na 12 miesięcy. Jednak obecnie zamierzamy mu wypowiedzieć tę umowę. Wręczając mu 2-tygodniowe wypowiedzenie 3 września 2024 r., upłynie ono już po osiągnięciu przez pracownika stażu wynoszącego 6 miesięcy. Czy w tej sytuacji należy pracownikowi wręczyć 2-tygodniowe, czy 1-miesięczne wypowiedzenie?

W sytuacji przedstawionej w pytaniu pracownika obowiązuje 1-miesięczne wypowiedzenie, gdyż 2-tygodniowe wypowiedzenie upłynęłoby już po osiągnięciu przez niego co najmniej 6-miesięcznego stażu pracy. Okres wypowiedzenia jest bowiem również zaliczany do okresu pracowniczego zatrudnienia.

Jak stanowi art. 36 § 1 K.p., okres wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony i umowy o pracę zawartej na czas określony jest uzależniony od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy i wynosi:

- 2 tygodnie – w razie zatrudnienia poniżej 6 miesięcy,
- 1 miesiąc – w przypadku zatrudnienia przez co najmniej 6 miesięcy,
- 3 miesiące – w razie zatrudnienia przez co najmniej 3 lata.

Do okresu pracy u danego pracodawcy zalicza się także okresy wcześniejszego zatrudnienia w danej firmie (sumuje się je). Dodatkowo zaliczeniu podlega okres zatrudnienia u poprzedniego pracodawcy, jeżeli zmiana pracodawcy nastąpiła na zasadach określonych w art. 23¹ K.p., a także w innych przypadkach, gdy z mocy odrębnych przepisów nowy pracodawca jest następcą

prawnym w stosunkach pracy nawiązanych przez pracodawcę poprzednio zatrudniającego tego pracownika.

Biorąc pod uwagę powołane regulacje, o długości okresu wypowiedzenia danej umowy o pracę decyduje okres zatrudnienia u danego pracodawcy, liczony od dnia zawarcia umowy o pracę do daty jej rozwiązania z upływem okresu wypowiedzenia (art. 32 § 2 K.p.). Tak też uznał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 maja 1999 r., sygn. akt I PKN 34/99.

Podobnie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lipca 2011 r., sygn. akt II PK 12/11. Zdaniem SN okres zatrudnienia, od którego zależy okres wypowiedzenia, liczy się do jego upływu, czyli do końca zatrudnienia po wypowiedzeniu, a nie do dnia wypowiedzenia.

W okolicznościach przedstawionych w pytaniu 2-tygodniowe wypowiedzenie złożone pracownikowi 3 września 2024 r. upłynęłoby 21 września br. (pracownik miałby wtedy staż pracy ponad 6 miesięcy). Z tego względu należy zastosować 1-miesięczne wypowiedzenie, które złożone 3 września 2024 r. upłynie 31 października br.

E.M-N.

„(...) Jak wynika z tego przepisu (§ 11 ust. 1 rozporządzenia wynagrodzeniowego – przyp. red.) dotyczy on sytuacji, gdy pracownik przepracował część miesiąca z powodu nieobecności w pracy spowodowanej zwolnieniem lekarskim (...). Zdaniem Departamentu powołany (...) przepis § 11 ust. 1 rozporządzenia (oraz stosowany odpowiednio przepis § 11 ust. 2 tego rozporządzenia) nie dotyczy zatem sytuacji, gdy pracownik był nieobecny w pracy z powodu choroby, która objęła jego rozkładowe dni pracy i nie pracował w danym miesiącu.

Należy zaznaczyć, iż na podstawie art. 80 Kodeksu pracy wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną, a za czas jej niewykonywania pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią.

Zasadą jest zatem, że pracownik który nie świadczy pracy, nie nabywa prawa do wynagrodzenia. (...)”.

Odpowiedź Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 sierpnia 2015 r. na pytanie naszego Wydawnictwa

Kiedy zapomogi są zwolnione ze składek ZUS?

Zapomogi są zazwyczaj przyznawane pracownikom w związku z różnymi nieprzewidzianymi zdarzeniami losowymi. Wartość takiego świadczenia stanowi dla nich przychód ze stosunku pracy, który zasadniczo podlega oskładkowaniu. Jednak w niektórych sytuacjach pracodawca może wyłączyć obdarowanemu pracownikowi tego typu wypłatę z podstawy wymiaru składek ZUS.

ZUS od zapomogi

Podstawę wymiaru składek (społecznych i zdrowotnej) stanowi dla pracownika przychód w rozumieniu przepisów o pdof, uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Przyznanie przez pracodawcę zapomogi pieniężnej generuje po stronie pracownika taki przychód. To powoduje, że udzielając pracownikowi finansowego wsparcia, pracodawca powinien oskładkować mu kwotę wypłaty. Jeżeli jednak zapomoga zostanie przyznana w odpowiednich okolicznościach lub zostanie sfinansowana z określonego źródła, wówczas takie świadczenie może być zwolnione ze składek ZUS.

Wypłata z ZFŚS

W przypadku gdy u pracodawcy

funkcjonuje ZFŚS, to może on sfinansować zapomogi pieniężne ze środków tego Funduszu, w ramach działalności socjalnej. Za działalność socjalną, zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o ZFŚS (Dz. U. z 2024 r. poz. 288), uważana jest pomoc materialna, rzeczowa lub finansowa, udzielana z ZFŚS.

Od przyznanej pracownikowi zapomogi pieniężnej, która została sfinansowana ze środków ZFŚS, pracodawca nie powinien naliczać składek na ubezpieczenia społeczne. Świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS nie stanowią bowiem podstawy wymiaru składek (społecznych i zdrowotnej). Takie zwolnienie z oskładkowania reguluje § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia MPiPS w sprawie szczegółowych

zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 728 ze zm.), zwanego rozporządzeniem składkowym. Nie trzeba też od nich naliczać składek na FP, FS i FGŚP. W konsekwencji tego typu wypłaty nie stanowią też podstawy wymiaru składki zdrowotnej, ponieważ ustala się ją na takich samych zasadach, co podstawę wymiaru składek emerytalno-rentowych (z pewnymi wyjątkami niemającymi znaczenia w omawianym przypadku). Zwolnienie składkowe wynikające z § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia funkcjonuje bez ograniczenia kwotowego.

Nie można jednak z niego skorzystać, jeśli zapomogi zostaną przyznane w równej kwocie każdemu pracownikowi, bez zróżnicowania wartości udzielonej pomocy. Wtedy pracodawca powinien je oskładkować. Różnicowanie pomocy w zależności od sytuacji bytowej jest bowiem podstawową zasadą dysponowania środkami ZFŚS i nie może jej zmienić nawet regulamin Funduszu. Zapomoga pieniężna wypłacona ze środków ZFŚS z pominięciem tej zasady nie może zatem być traktowana jako świadczenie socjalne i tym samym nie może korzystać ze zwolnienia określonego w § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego.

Okoliczności przyznania zapomogi

Podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie stanowią również zapomogi losowe, które zostały wypłacone w przypadku: klęsk żywiołowych, indywidualnych zdarzeń losowych lub długotrwałej choroby. Tak wynika z § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia

składkowego. Zapomogi wypłacone pracownikom w takich okolicznościach również korzystają ze zwolnienia składkowego bez ograniczenia kwotowego.

Zdarza się, że pracownikom, którzy mają trudną sytuację materialną, zakłady pracy wypłacają zapomogi pieniężne np. w okresach przedświątecznych. Jeśli zapomoga jest wypłacana ze środków obrotowych i nie jest związana z żadnym ze wskazanych zdarzeń, tj. klęską żywiołową, indywidualnym zdarzeniem losowym czy długotrwałą chorobą, to jej wartość pracodawca powinien wliczyć pracownikowi do podstawy wymiaru składek (społecznych, zdrowotnej i ewentualnie na FP, FS i FGŚP). Tylko gdyby trudna sytuacja materialna pracownika była związana z jednym ze wspomnianych przypadków (tj. klęską żywiołową, indywidualnym zdarzeniem losowym lub długotrwałą chorobą), wypłacona zapomoga nie podlegałaby składkom na podstawie przywołanego § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia składkowego.

Pomoc z funduszu socjalno-bytowego

Również zapomogi wypłacane z funduszu utworzonego na cele socjalno-bytowe na podstawie układu zbiorowego pracy u pracodawców, którzy nie tworzą ZFŚS, są zwolnione z oskładkowania. Jednak w tym przypadku zwolnienie ze składek jest ograniczone, bowiem przysługuje do wysokości nieprzekraczającej rocznie kwoty odpisu podstawowego, określonej w ustawie o ZFŚS (§ 2 ust. 1 pkt 20 rozporządzenia składkowego).

Jeśli więc pracodawca wypłaci pracownikowi zapomogę z takiego funduszu w wysokości nieprzekraczającej określonego limitu, to jej wartości nie musi doliczać do podstawy wymiaru składek ZUS.

Dorota Wyderska

Mały ZUS po okresie preferencyjnych składek

Do 31 sierpnia 2024 r. opłacałam za siebie składki społeczne z prowadzonej działalności gospodarczej od 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia (w ramach 24-miesięcznego okresu opłacania preferencyjnych składek). Czy od 1 września 2024 r. mogę przejść na mały ZUS, skoro spełniam warunki do skorzystania z tej ulgi?

Aby skorzystać z małego ZUS, uprawniony przedsiębiorca powinien zgłosić się w organie rentowym do ubezpieczeń społecznych (także zdrowotnego) z odpowiednim kodem tytułu ubezpieczenia (tj.: 05 90 XX lub 05 92 XX w razie posiadania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy). Powinien to zrobić w ściśle określonym terminie. Jeżeli przejście na mały ZUS następuje w trakcie roku kalendarzowego (np. jak w przypadku Czytelniczki – po zakończeniu 24-miesięcznego preferencyjnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne), na przekazanie do ZUS odpowiednich dokumentów zgłoszeniowych przedsiębiorca ma 7 dni.

24-miesięczny okres opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od preferencyjnej podstawy wymiaru upłynął Czytelniczce 31 sierpnia br. Chcąc od 1 września br. korzystać z małego ZUS, dokumenty zgłoszeniowe powinna przekazać do ZUS do 9 września 2024 r. (8 września br. przypada w niedzielę, więc termin przesuwa się na poniedziałek). Nieprzekazanie ich w tym terminie będzie równoznaczne z jej rezygnacją z małego ZUS w 2024 r. i opłacaniem składek społecznych od podstawy nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w 2024 r. podstawa ta wynosi 4.694,40 zł).

D.W.

Przykład

W sierpniu 2024 r. pracodawca przyznał pracownikowi zapomogę pieniężną w kwocie 7.000 zł. Wypłata została mu przekazana na jego rachunek bankowy na koniec sierpnia 2024 r. wraz z sierpniowym wynagrodzeniem w kwocie 7.500 zł.

Wariant I – Zapomoga została przyznana ze środków obrotowych w związku z uszkodzeniem dachu domu pracownika podczas wichury.

W tym przypadku cała kwota zapomogi była zwolniona z oskładkowania na podstawie § 2 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia składkowego. Pracodawca naliczył składki ZUS jedynie od kwoty sierpniowego wynagrodzenia (7.500 zł).

Wariant II – Zapomoga została przyznana pracownikowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej i sfinansowana z ZFŚS.

Ze względu na źródło finansowania zapomogi ze zwolnienia z oskładkowania korzystała cała kwota wypłaconej pracownikowi zapomogi (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego). Pracodawca oskładkował tylko kwotę sierpniowej pensji (7.500 zł).

Wariant III – Zapomoga została przyznana pracownikowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej (niezwiązanej z nieprzewidzianymi zdarzeniami losowymi) i sfinansowana ze środków obrotowych.

W tym przypadku do oskładkowania pracodawca przyjął kwotę 14.500 zł (tj. sierpniową pensję oraz zapomogę).

Przerwa w naliczaniu składek ZUS na urlopie wychowawczym

Pracownica przebywa od kilku miesięcy na urlopie wychowawczym. Naliczamy jej z tego tytułu składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz składkę zdrowotną, ponieważ złożyła nam oświadczenie, że nie ma prawa do emerytury ani renty oraz nie posiada innych tytułów do ubezpieczeń. Od 1 września 2024 r. pracuje u nas na umowę o pracę w zmniejszonym wymiarze czasu pracy. W jaki sposób powinniśmy sporządzić za nią wrześniowe raporty ZUS?

Jeżeli w czasie przebywania na urlopie wychowawczym pracownik rozpocznie wykonywanie np. umowy o pracę (tu: zawartej z pracodawcą, który udzielił urlopu

wychowawczego), to obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu podlega jako pracownik, a nie jako osoba przebywająca na urlopie wychowaw-

czym. Pracodawca, który udzielił pracownikowi urlopu wychowawczego, nie powinien w czasie wykonywania umowy o pracę naliczać za niego żadnych składek ubezpieczeniowych z tytułu przebywania przez niego na tym urlopie. Jeśli nastąpi to w trakcie miesiąca, wtedy składki emerytalno-rentowe za ten miesiąc z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym należy naliczyć pracownikowi w raporcie ZUS RCA od zmniejszonej podstawy wymiaru. Pracodawca nie może natomiast zmniejszyć proporcjonalnie podstawy wymiaru składki zdrowotnej.

Okres przerwy w opłacaniu składek z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym, spowodowanej posiadaniem innego tytułu do ubezpieczeń, pracodawca wykazuje w raporcie ZUS RSA z kodem świadczenia/przerwy 350 – inne świadczenia/przerwy (przykład).

D.W.

Przykład

Pracownica pełnoetatowa przebywa na urlopie wychowawczym. Od początku tego urlopu pracodawca nalicza jej z tego tytułu składki emerytalno-rentowe (od podstawy w kwocie 4.400 zł) oraz składkę zdrowotną. Od 1 września 2024 r. pracodawca zawarł z nią umowę o pracę na 1/4 etatu. Od tego dnia pracodawca nie nalicza jej żadnych składek z racji przebywania na urlopie wychowawczym. We wrześniowych dokumentach rozliczeniowych (i za kolejne miesiące, w których nie będzie naliczać jej składek z urlopu wychowawczego) pracodawca powinien wykazać ją w raporcie:

– ZUS RSA w dwóch blokach:

- pierwszym – z kodem tytułu ubezpieczenia 01 10 0 0 i kodem przerwy 121 (urlop wychowawczy) i okresem tego urlopu w danym miesiącu,
 - kolejnym – z kodem tytułu ubezpieczenia 12 11 0 0 i kodem świadczenia/przerwy 350 (inne świadczenia/przerwy);
- ZUS RCA z kodem tytułu ubezpieczenia 01 10 0 0 i wykazanymi składkami na poszczególne ubezpieczenia naliczonymi od przychodu uzyskanego z drugiej umowy o pracę.

Rozliczenie w raportach ZUS zasiłku wypłaconego po śmierci pracownika

Pracownik zmarł w sierpniu 2024 r. Przed śmiercią przebywał na zwolnieniu lekarskim. Za okres chorobowej niezdolności do pracy przysługiwał mu zasiłek chorobowy. Świadczenie to wypłacimy we wrześniu br. żonie zmarłego pracownika. W jaki sposób powinniśmy rozliczyć tę wypłatę w raportach ZUS?

W razie śmierci ubezpieczonego przed podjęciem należnego mu zasiłku wypłaca się go osobom uprawnionym do podjęcia wynagrodzenia lub dochodu ubezpieczonego. Śmierć pracownika przed podjęciem należnego mu zasiłku, do którego prawo wskutek śmierci uprawnionego nabywają osoby wskazane przepisami Kodeksu pracy, nie zmienia – dla celów ubezpieczeniowych – charakteru prawnego tego świadczenia pieniężnego.

Skoro więc świadczenie pieniężne za czas choroby należne po zmarłym pracowniku osobie do tego uprawnionej (tu: żonie zmarłego pracownika) jest traktowane jako zasiłek, to tak też należy je rozliczyć w raporcie ZUS RSA sporządzonym za miesiąc, w którym zostanie wypłacony zasiłek (tu: za wrzesień 2024 r.). W raporcie ZUS RSA jako osobę, za którą przysługuje świadcze-

nie, płatnik powinien wykazać zmarłego pracownika, podając jako kod tytułu ubezpieczenia 30 00 X X, ponieważ zasiłek zostanie wypłacony w następnym miesiącu, w którym ustalił tytuł do ubezpieczeń społecznych. Trzeba w nim także podać okres, za który przysługuje świadczenie, liczbę dni, odpowiedni kod wypłaconego świadczenia oraz kwotę wypłaconego świadczenia. Pracodawca ma też prawo do pomniejszenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne o kwotę zasiłku chorobowego wypłaconego osobie, która nabyła do niego prawo (tu: żonie zmarłego pracownika).

Druk ZUS RSA dostępny w dziale Składki ZUS w programie DRUKI Gofin

D.W.

Zasiłek rodzinny na obecny i nowy okres zasiłkowy

Świadczenia rodzinne, przyznawane na okres zasiłkowy, z założenia przysługują począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego. Ponieważ jednak o zasiłek rodzinny na nowy okres zasiłkowy, rozpoczynający się z dniem 1 listopada, można występować już od 1 lipca danego roku, przez pewien czas przyjmowane są wnioski zarówno na trwający jeszcze, jak i kolejny okres zasiłkowy.

Prawo do świadczenia

W katalogu świadczeń rodzinnych znajduje się m.in. zasiłek rodzinny, który ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przysługuje on po spełnieniu określonych warunków, w tym kryterium dochodowego:

- rodzicom/jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka, do ukończenia przez dziecko odpowiednio: 18. roku życia lub nauki w szkole 21. albo 24. roku życia

- osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia.

Przy czym za:

- opiekuna faktycznego – uznaje się osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o jego przysposobienie,
- osobę uczącą się – uważa się osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.

Kwestie te regulują art. 4–7 z uwzględnieniem art. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323).

Spełniając warunki do uzyskania zasiłku rodzinnego, osoba

uprawniona może również korzystać ze stosownych dodatków do tego świadczenia, których katalog oraz zasady wypłacania zostały określone w art. 8–10, art. 11a, art. 12a, art. 13–15 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Postępowanie w sprawie tych świadczeń prowadzi organ właściwy, tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o te świadczenia.

Na wniosek

Ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego świadczenia oraz ich wypłata następują na wniosek, który osoba uprawniona powinna złożyć w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce swojego zamieszkania, w formie:

- elektronicznej – za pośrednictwem Portalu Informacyjno-Usługowego Emp@tia lub
- papierowej – osobiście lub za pośrednictwem poczty, z wykorzystaniem opracowanych przez resort rodziny formularzy.

Formularze dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o świadczenia rodzinne dostępne w programie DRUKI Gofin

Na okres zasiłkowy

Data złożenia wniosku o zasiłek rodzinny wpływa m.in. na okres należnego świadczenia. Ustawodawca zastrzegł bowiem, iż prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku ustala się:

- na okres zasiłkowy, obejmujący okres od dnia 1 listopada do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych, z wyjątkiem dodatków:

- jednorazowych, tj. z tytułu urodzenia dziecka i rozpoczęcia roku szkolnego oraz
- należnego przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego, tj. z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, – począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

Jedynie w przypadku, gdy w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek

Przykłady ubiegania się o świadczenia na obecny i nowy okres

Miesiąc złożenia wniosku	Prawo do świadczenia w okresie zasiłkowym	
	2023/2024	2024/2025
czerwiec 2024 r.	od 1 czerwca* do 31 października 2024 r.	nie dotyczy – za wcześniej na złożenie wniosku
lipiec 2024 r.	od 1 lipca* do 31 października 2024 r.	od 1 listopada 2024 r. do 31 października 2025 r.
sierpień 2024 r.	od 1 sierpnia* do 31 października 2024 r.	
wrzesień 2024 r.	od 1 września* do 31 października 2024 r.	
październik 2024 r.	od 1 do 31 października 2024 r.*	od 1 grudnia 2024 r.* do 31 października 2025 r.
listopad 2024 r.		
grudzień 2024 r.	nie dotyczy, gdyż zakończył się dany okres zasiłkowy*	od 1 stycznia* do 31 października 2025 r.
styczeń 2025 r.		

* Z zastrzeżeniem określonym w art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Obecny i kolejny okres

Wnioski o świadczenia rodzinne z założenia składa po zaistnieniu okoliczności uprawniającej do danego świadczenia, np. po:

- urodzeniu lub przysposobieniu dziecka,
- utracie dochodu,
- uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności.

Jednak o zasiłek rodzinny i dodatki do tego świadczenia na kolejny okres zasiłkowy można występować już:

- 1 lipca danego roku – wyłącznie w formie elektronicznej lub
- 1 sierpnia danego roku – także w formie papierowej.

Oznacza to, że osoba uprawniona, w danym czasie, np. po urodzeniu dziecka we wrześniu 2024 r., może np. we wrześniu 2024 r. wy-

stać o zasiłek rodzinny i dodatki do tego świadczenia:

- zarówno na trwający jeszcze okres zasiłkowy 2023/2024, który zakończy się z dniem 31 października 2024 r., jak i

- kolejny okres zasiłkowy 2024/2025, który rozpocznie się 1 listopada 2024 r. (patrz tabela).

Jednak nie wystarczy tu jeden wniosek o zasiłek rodzinny. Na każdy okres zasiłkowy (2023/2024 i 2024/2025) powinien być złożony osobny formularz, co wynika m.in. z faktu, iż zawiera on dane dotyczące dochodu członków rodziny uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na który jest ustalane prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku, a więc w przedstawionym przypadku odpowiednio w 2022 r. i 2023 r.

Bożena Dziuba

Czy dodatek motywacyjny dla zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi zwiększy zasiłek chorobowy? – stanowisko MRPIPS

Od 1 lipca 2024 r. w ramach rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027” (uchwała nr 64 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w tej sprawie, Mon. Pol. poz. 506) określonym pracownikom przyznano dodatek motywacyjny w wysokości 1.000 zł brutto miesięcznie. Przysługuje on od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r.

Zgodnie z rozdziałem V „Warunki dofinansowania w ramach Programu” pkt 4–6 załącznika do ww. uchwały, dodatek motywacyjny przysługuje za okres zatrudnienia, za który przysługuje wynagrodzenie (z wyjątkiem okresów czasowej niezdolności do pracy) i wypłaca się go w wysokości proporcjonalnej do tego okresu. Nie stanowi on podstawy naliczania świadczeń, odszkodowań i innych wypłat wynikających z odrębnych przepisów, w tym dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród rocznych.

Przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia chorobowego (tj. wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego) w przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu stanowiącym tę podstawę nie uwzględnia się składników wynagrodzenia, do których pracownik zachowuje prawo w okresie jego

pobierania zgodnie z postanowieniami układów zbiorowych pracy lub przepisami o wynagradzaniu, jeżeli są one wypłacane za ten okres (art. 36 ust. 1 i 2, art. 41 ust. 1 ustawy zasiłkowej i art. 92 § 2 K.p.).

W związku z tym, że ww. dodatek motywacyjny nie przysługuje za okresy czasowej niezdolności do pracy, powstała wątpliwość, czy w świetle powołanego art. 41 ust. 1 ustawy zasiłkowej, należy go uwzględnić w podstawie wymiaru świadczeń chorobowych? A może nie stanowi on tej podstawy, gdyż przez świadczenia, o których mowa w rozdziale V w pkt 6 ww. załącznika, należy też rozumieć świadczenia chorobowe? Takie pytania nasze Wydawnictwo skierowało do resortu pracy. W dniu 16 sierpnia 2024 r. otrzymaliśmy odpowiedź, w której czytamy: „(...) zgodnie z art. 63a ust. 7 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 dofinansowanie wynagrodzeń (wynikające ze stosownego programu Rady Ministrów) nie stanowi podstawy naliczania świadczeń, odszkodowań i innych wypłat, wynikających z odrębnych przepisów, w tym dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród rocznych.

Analogiczny zapis został zawarty w pkt V.6. rządowego programu »Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych

instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027«. W odniesieniu do nieobecności związanych z chorobą zastosowanie ma ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zgodnie z którą miesięczne składniki wynagrodzenia podlegające oskładkowaniu uwzględnia się w podstawie wymiaru wynagrodzenia za czas choroby i zasiłku chorobowego, o ile pracownik nie zachowuje do nich prawa w okresie pobierania tych świadczeń zgodnie z postanowieniami układów zbiorowych pracy lub przepisami o wynagradzaniu, jeżeli nie są one wypłacane za te okresy (art. 41 ust. 1 ustawy).

Mając na uwadze przepisy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zasadne jest, aby kwota dodatku motywacyjnego (podlegającego oskładkowaniu) była uwzględniana w podstawie wymiaru wynagrodzenia za czas choroby i zasiłku chorobowego, o ile pracownik nie zachowuje do nich prawa w okresie pobierania tych świadczeń zgodnie z postanowieniami układów zbiorowych pracy lub przepisami o wynagradzaniu, jeżeli nie są one wypłacane za te okresy. Wlicza się je wówczas do tej podstawy w kwocie wypłacanej pracownikowi za miesiąc kalendarzowy, z których wynagrodzenie przyjmuje się do jej obliczenia, tj. odpowiednio za

12 miesięcy kalendarzowych lub za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia, przy krótszym zatrudnieniu, poprzedzających miesiąc powstania niezdolności do pracy. Proporcjonalne zmniejszenie składnika wynagrodzenia za okresy absencji chorobowych polega na pomniejszeniu jego wysokości o każdy dzień choroby pracownika. Składnik wynagrodzenia określony w stałej miesięcznej wysokości zmniejszany proporcjonalnie za okresy absencji zasiłkowej uzupełnia się w podstawie, przyjmując jego kwotę określoną w umowie o pracę lub innym akcie nawiązującym stosunek pracy (art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy).

Art. 63a ust. 7 oraz pkt V.6. rządowego programu »Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027« nie ma zastosowania w ww. zakresie”.

Z zacytowanej wyżej odpowiedzi resortu pracy wynika, że dodatek motywacyjny w wysokości 1.000 zł przyznany na mocy programu rządowego pracownikom zatrudnionym w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jako składnik podlegający oskładkowaniu oraz zmniejszany proporcjonalnie za okresy pobierania wynagrodzenia i zasiłku chorobowego powinien być uwzględniany w podstawie

ich wymiaru (po ewentualnym uzupełnieniu).

Zwracamy uwagę! Dodatek motywacyjny został przyznany na czas określony od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. Zatem może on być uwzględniany w podstawie wymiaru świadczeń chorobowych nie dłużej niż do 31 grudnia 2027 r. Zgodnie bowiem z art. 41 ust. 2 ustawy zasiłkowej składników wynagrodzenia przysługujących tylko do określonego terminu nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia chorobowego należnego za okres po tym terminie.

Wyjaśnienie udzieliła redakcja Ubezpieczeń i Prawa Pracy

UBEZPIECZENIA I PRAWO PRACY

Dwutygodnik

Zamów prenumeratę wersji papierowej, w ramach której otrzymasz wersję internetową!

sklep.gofin.pl

Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania

Złożyłem wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji urzędu skarbowego określającej wysokość podatku PIT. Nie dołączyłem jednak do niego odwołania od decyzji. W jaki sposób mogę naprawić ten błąd?

Wnioskodawca zostanie w takiej sytuacji wezwany do złożenia w wyznaczonym terminie odwołania od decyzji.

Postępowanie podatkowe jest dwuinstancyjne. Podatnik ma prawo odwołać się od decyzji urzędu skarbowego do dyrektora izby administracji skarbowej. Odwołanie należy wnieść – za pośrednictwem urzędu skarbowego – w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Nie dotrzymany termin może zostać przywrócony na podstawie art. 162 Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.). Podatnik musi złożyć wniosek o przywrócenie terminu, a w nim uprawdopodobnić, że nie ponosi winy za uchybienie terminowi. Powinien

wykazać, że nie dotrzymał terminu wskutek zdarzenia niezależnego od jego woli, a jednocześnie, że przy dołożeniu największej staranności nie był w stanie przezwyciężyć powstałej przeszkody.

Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania trzeba złożyć w ciągu 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminowi. Wraz z nim składa się odwołanie. Niedopełnienie obowiązku złożenia odwołania uznawane jest za brak formalny (por. uchwałę NSA z dnia 21 kwietnia 2009 r., sygn. akt II FPS 9/08). Taki błąd podlega wyeliminowaniu w trybie art. 169 § 1 Ordynacji podatkowej. Przepis ten przewiduje, że jeśli podanie nie spełnia

wymogów określonych przepisami prawa, organ podatkowy wzywa wnoszącego je do usunięcia uchybień w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Nieusunięcie uchybień w terminie skutkuje pozostawieniem podania bez rozpatrzenia. W omawianym przypadku podatnik powinien więc być wezwany do złożenia odwołania od decyzji, a dopiero, jeżeli nie dokona tego w wyznaczonym terminie, wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania zostanie pozostawiony bez rozpatrzenia.

Wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od decyzji wydanej przez urząd skarbowy rozpatruje dyrektor izby administracji skarbowej. Na postanowienie wydane w tej sprawie nie przysługuje zażalenie. Można je zaskarżyć do wojewódzkiego sądu administracyjnego (jako że jest to rozstrzygnięcie kończące postępowanie).

Małgorzata Żujewska

Termin wypowiedzenia się o dowodach

W urzędzie skarbowym toczy się postępowanie podatkowe dotyczące określenia mojego zobowiązania w VAT. Otrzymałem zawiadomienie o wyznaczeniu 7-dniowego terminu do wypowiedzenia się w sprawie materiału dowodowego. Czy termin ten może być na mój wniosek przedłużony?

NIE. Termin wypowiedzenia się przez stronę postępowania podatkowego na temat zebranych w sprawie dowodów nie podlega przedłużeniu.

Organ podatkowy – zarówno pierwszej instancji, jak i odwoławczy – ma obowiązek przed wydaniem decyzji wyznaczyć stronie termin do wypowiedzenia się na temat zgromadzonego materiału dowodowego. Odstąpienie od tego wymogu dopuszczalne jest w niektórych sytuacjach wskazanych w art. 200 § 2 Ordynacji podatkowej (patrz ramka).

Termin wypowiedzenia się na temat materiału dowodowego wynosi zasadniczo 7 dni. Dłuższy termin musi być wyznaczony przed wydaniem przez Szefa KAS decyzji z zastosowaniem klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania lub środków ograniczających umowne korzyści. Wynosi on 14 dni. Szef KAS, wyznaczając go, przedsta-

wia ocenę prawną sprawy, w tym kwotę korzyści podatkowej, i poucza o prawie skorygowania deklaracji. Termin 14-dniowy nie jest wyznaczany, gdy stronie nie przysługuje prawo do złożenia korekty deklaracji przed wydaniem w pierwszej instancji decyzji z zastosowaniem klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania. W takim przypadku stosuje się ogólną zasadę zaznajamiania podatnika z materiałem dowodowym (w tym termin 7-dniowy).

Termin wypowiedzenia się w sprawie materiału dowodowego nie podlega modyfikacji – wynosi 7 dni lub 14 dni. Organ podatkowy nie ma prawa zmienić go z urzędu lub na wniosek podatnika. Nie może go przedłużyć ani ponownie wyznaczyć (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 18 czerwca 2020 r., sygn. akt I SA/Gl 1725/19).

M.Ż.

„Przywrócenia uchybionego terminu nie uzasadniają niedostateczna staranność w prowadzeniu własnych spraw, niezajomość prawa, »przeoczenie« wynikające ze słabej znajomości procedury, oczekiwanie na poradę profesjonalisty”.

Wyrok WSA w Krakowie z dnia 14 września 2023 r., sygn. akt I SA/Kr 623/23

Zażalenie na postanowienie o nałożeniu kary porządkowej

Urząd skarbowy prowadził postępowanie podatkowe dotyczące wymiaru mojego podatku PIT za 2020 r. W jego trakcie ukarał mnie karą porządkową. Postanowienie wydane w tej sprawie zostało doręczone na mój adres domowy. Odebrał je pełnoletni syn i przekazał mi je po kilku dniach. Od kiedy biegnie termin wniesienia zażalenia: od dnia odebrania postanowienia przez syna, czy od dnia, kiedy mi je przekazał?

Termin wniesienia zażalenia na postanowienie doręczone adresatowi za pośrednictwem pełnoletniego domownika biegnie od dnia następującego po dniu odebrania przesyłki przez domownika.

Kara porządkowa w 2024 r. może wynieść do 3.700 zł.

Urząd skarbowy, prowadząc postępowanie podatkowe, może stosować karę porządkową. Wolno mu ją nałożyć wyłącznie na osoby i za działania lub zaniechania

określone w art. 262 Ordynacji podatkowej. Kara porządkowa nakładana jest w formie postanowienia. Przysługuje na nie zażalenie do organu wyższego stopnia. Zażalenie należy wnieść w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Termin ten biegnie od dnia następnego po dniu doręczenia postanowienia. Upływa o północy ostatniego dnia z wyliczonej liczby dni. W wyliczeniach uwzględnia się dni robocze i wolne od pracy. Jeżeli ostatni dzień terminu wypada w sobotę, niedzielę lub święto będące dniem ustawowo wolnym od pracy, prze-

suwa się on na następny dzień po dniu lub dniach wolnych.

Doręczenia pisma nie należy utożsamiać wyłącznie z odebraniem go osobiście przez adresata. W przypadku nieobecności adresata w miejscu zamieszkania albo pod adresem do doręczeń w kraju, pismo może być przekazane ze skutkiem doręczenia m.in. pełnoletniemu domownikowi. Wskazuje tak art. 149 Ordynacji podatkowej. Dniem doręczenia pisma przyjętego przez domownika jest data odebrania przez niego przesyłki (data znajdująca się na potwierdzeniu odbioru), a nie oddania jej adresatowi. Zażalenie na postanowienie doręczone domownikowi należy więc złożyć w ciągu 7 dni, licząc od następnego dnia po dniu, w którym domownik odebrał postanowienie, a nie w którym przekazał je adresatowi (z zastrzeżeniem ww. opisanych zasad obliczania terminu).

M.Ż.

Przykład

Urząd skarbowy wysłał na adres zamieszkania podatnika – strony postępowania podatkowego – postanowienie o wymierzeniu mu kary porządkowej. Pismo zostało doręczone pełnoletniemu synowi podatnika w dniu 29 sierpnia 2024 r. Syn przekazał je podatnikowi 31 sierpnia 2024 r. Termin do wniesienia zażalenia na postanowienie (7-dniowy) liczy się od 30 sierpnia 2024 r. i upływie 5 września 2024 r.

NIP po przekształceniu spółki komandytowej w spółkę z o.o.

Jestem komplementariuszem spółki komandytowej. Wraz z pozostałymi wspólnikami zamierzamy przekształcić spółkę komandytową w spółkę z o.o. Czy spółka z o.o. zachowa NIP spółki komandytowej, czy będzie musiała wystąpić o nadanie nowego NIP?

Spółka z o.o. powstała w wyniku przekształcenia spółki komandytowej posługuje się NIP spółki komandytowej.

NIP nadany podatnikowi, co do zasady, nie przechodzi na następcę prawnego i wygasa w razie ustania bytu prawnego podatnika. Wyjątki w tym zakresie wymienia art. 12 ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2024 r. poz. 375). Z przepisu tego wynika, że NIP nadany podatnikowi przechodzi na następcę prawnego w przypadku przekształcenia: przedsiębiorstwa

państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa komunalnego w jednoosobową spółkę gminy, spółki cywilnej w spółkę handlową, spółki handlowej w inną spółkę handlową, stowarzyszenia zwykłego w stowarzyszenie.

W omawianym przypadku mamy do czynienia z przekształceniem spółki handlowej w inną spółkę handlową. Spółki: komandytowa i z o.o. są spółkami handlowymi. Możliwość przekształcenia spółki komandytowej w spółkę z o.o. przewiduje natomiast art. 551 § 1 Kodeksu spółek han-

dlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18). Identyfikatorem podatkowym spółki z o.o., która powstanie w wyniku przekształcenia spółki komandytowej, będzie więc NIP nadany spółce komandytowej. Spółka przekształcana (komandytowa) staje się spółką przekształconą (z o.o.) z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru (dzień przekształcenia). Jednocześnie sąd rejestrowy z urzędu wykreśla spółkę przekształcaną. Stanowi tak art. 552 Kodeksu spółek handlowych.

M.Ż.

Organ podatkowy nie ma obowiązku wyznaczenia terminu do wypowiedzenia się na temat dowodów w sprawach:

- wszczętych na wniosek strony, jeżeli w wyniku postępowania ma zostać wydana decyzja w całości uwzględniająca jej wniosek,
- zabezpieczenia i zastawu skarbowego,
- ustalenia zobowiązań podatkowych, które zgodnie z odrębnymi przepisami są ustalane corocznie, jeżeli stan faktyczny, na podstawie którego dokonano wymiaru zobowiązania podatkowego za poprzedni okres, nie uległ zmianie,
- umorzenia zaległości podatkowej z urzędu,
- nadania decyzji ryguru natychmiastowej wykonalności,
- zaliczenia wpłaty, nadpłaty lub zwrotu podatku,
- wstrzymania wykonania decyzji,
- wygaśnięcia decyzji,
- wszczętych w związku ze złożeniem: zeznania podatkowego przez podatników podatku od spadków i darowizn, informacji przez podatników podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego, deklaracji do wymiaru zaliczek na podatek dochodowy od dochodów z działań specjalnych produkcji rolnej przez podatników pdof lub informacji o schemacie podatkowym, jeżeli decyzja ma zostać wydana wyłącznie na podstawie danych zawartych w złożonym zeznaniu, informacji lub deklaracji.

Umorzenie bezskutecznej egzekucji administracyjnej

Mam zaległości podatkowe. Urząd skarbowy wszczął w związku z nimi postępowanie egzekucyjne. Obecnie nie mam stałych dochodów. Nie posiadam również majątku, który mógłby zostać zajęty na spłatę zaległości podatkowych. Czy w związku z tym postępowanie egzekucyjne zostanie umorzone?

Brak dochodów i majątku może (nie musi) być przesłanką umorzenia administracyjnego postępowania egzekucyjnego.

Celem postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez urząd skarbowy jest uzyskanie środków na pokrycie dochodzonej należności. Jeżeli nie udaje się tego osiągnąć, postępowanie egzekucyjne może zostać umorzone. Reguluje to art. 59 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2023 r. poz. 2505 ze zm.). Postępowanie egzekucyjne może być umorzone w przypadku, gdy dalsza egzekucja administracyjna będzie bezskuteczna z powodu braku majątku lub źródła dochodu dłużnika, z których jest możliwe uzyskanie środków pieniężnych przewyższających koszty egzekucyjne.

Należy jednak pamiętać, że organ egzekucyjny ma prawo ponownie wszcząć postępowanie eg-

zekucyjne umorzone wcześniej ze względu na jego bezskuteczność, gdy zmieni się sytuacja majątkowa i finansowa dłużnika, tj. gdy wierzyciel ujawni jego majątek lub źródła dochodu umożliwiające wyegzekwowanie środków pieniężnych przewyższających koszty egzekucyjne. Wynika to z art. 61 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Postępowanie egzekucyjne jest ponownie wszczynane na wniosek wierzyciela – jeżeli organ egzekucyjny nie jest jednocześnie wierzycielem, lub z urzędu – gdy organ egzekucyjny to również wierzyciel. Podstawą jego podjęcia jest dotychczasowy tytuł wykonawczy (albo dalszy tytuł wykonawczy). Dłużnikowi doręcza się zamiast odpisu tytułu wykonawczego zawiadomienie o ponownym wszczęciu egzekucji administracyjnej.

M.Ż.

Podatek dochodowy

Stosowanie kwoty zmniejszającej przy zatrudnieniu emeryta

W związku z brakami kadrowymi z dniem 2 września br. zatrudniliśmy na umowę zlecenia jednego z naszych byłych pracowników. Osoba ta jest obecnie na emeryturze i pobiera z ZUS świadczenie emerytalne. Czy w jej przypadku istnieje możliwość skorzystania z podziału kwoty zmniejszającej podatek pomiędzy wypłacającym emeryturę ZUS i naszą firmę jako zleceniodawcę? Jeżeli tak, to kto i jakie dokumenty w tej kwestii powinien wypełnić i złożyć?

Przepisy dopuszczają taką możliwość. Jeżeli natomiast chodzi o odpowiednie dokumenty, to należy wskazać, że oświadczenia i wnioski mające wpływ na obliczanie zaliczki na podatek podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych mogą składać płatnikom tego podatku na piśmie, jak również w inny przyjęty u danego płatnika sposób, czyli m.in. za pośrednictwem kadrowo-płacowych systemów elektronicznych przyjętych u danego pracodawcy (art. 31a ust. 1 ustawy o pdof – Dz. U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.). Niektóre z nich, w tym oświadczenie dotyczące stosowania przez płatnika przy obliczaniu zaliczki na podatek dochodowy kwoty zmniejszającej podatek, mogą być składane na formularzu PIT-2, na co wskazuje art. 31a ust. 2 ustawy o pdof. Jeżeli jednak podatnik w omawianym zakresie nie skorzysta z tego wzoru, a złoży go w innej, dopuszczonej ustawowo

formie, to będzie on tak samo ważny jak złożony na tym druku.

Wysokość 1/12 kwoty zmniejszającej podatek stosowanej przez płatników pdof wynosi 300 zł miesięcznie. Kwotę tę przy obliczaniu zaliczki na podatek mogą uwzględniać zarówno zakłady pracy dokonujące świadczeń pracowniczych, jak i podmioty dokonujące na rzecz podatników świadczeń z działalności wykonywanej osobiście, o której mowa w art. 13 pkt 2 i pkt 4–9 ustawy o pdof, czyli m.in. umów zlecenia i umów o dzieło. Podmiot będący zleceniodawcą, jako płatnik wskazany w art. 41 ust. 1 ustawy o pdof, pomniejsza podatnikowi zaliczki na pdof o kwotę stanowiącą nie więcej niż 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, pod warunkiem że podatnik złoży temu płatnikowi oświadczenie o stosowaniu pomniejszenia (art. 31b ust. 1 ustawy o pdof).

Jednak tę miesięczną wartość

kwoty zmniejszającej podatek, jak wynika z art. 31b ust. 2 ustawy o pdof, podatnik może „podzielić” pomiędzy trzech płatników uprawnionych do stosowania kwoty zmniejszającej podatek. Dokonuje tego, składając każdemu z nich oświadczenie w tej kwestii na formularzu PIT-2 lub w inny przyjęty u danego płatnika sposób. Kierując się art. 31b ust. 3 ustawy o pdof w oświadczeniu tym podatnik wskazuje, że ten płatnik jest uprawniony do pomniejszenia zaliczki o: 1/12 kwoty zmniejszającej podatek (300 zł), 1/24 kwoty zmniejszającej podatek (150 zł) czy 1/36 kwoty zmniejszającej podatek (100 zł).

Trzeba jednak zaznaczyć, że część płatników pdof pomniejsza zaliczkę na podatek dochodowy o 1/12 kwoty zmniejszającej podatek z urzędu, co wynika z art. 31b ust. 4 ustawy o pdof. Wśród nich są organy rentowe, czyli m.in. ZUS. Niemniej podatnikowi, który uży-

kuje świadczenie od takiego płatnika pdof, ustawodawca zapewnił prawo złożenia w dowolnym momencie oświadczenia o stosowaniu innej kwoty pomniejszenia, tj. w wysokości 1/24 (150 zł) lub 1/36 (100 zł) oraz prawo do jego wycofania. Podatnik może też całkiem zrezygnować ze stosowania pomniejszenia w wysokości 1/12 kwoty zmniejszającej. Do tych celów w odniesieniu do świadczeń uzyskiwanych z tytułu

krajowej emerytury służy formularz PIT-3.

Stąd w analizowanej sytuacji, aby zleceniobiorca, który jest emerytem pobierającym emeryturę z ZUS, mógł mieć zastosowane po 1/24 kwoty zmniejszającej podatek przez obydwu płatników pdof, powinien najpierw złożyć PIT-3 w ZUS, a następnie zleceniodawcy PIT-2 (przykład).

Agata Cieśla

Przykład

Pan Stefan jest emerytem. W 2024 r. pobiera emeryturę krajową z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a ponadto od 2 września br. świadczy usługi w ramach umowy zlecenia. ZUS z urzędu, pobierając od jego emerytury zaliczki na pdof, stosuje mu 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, tj. 300 zł. Pan Stefan w związku z zawartą umową zlecenia postanowił podzielić tę kwotę pomiędzy dwóch swoich płatników: organ rentowy i zleceniodawcę. Aby to postanowienie wprowadzić w życie, powinien złożyć organowi rentowemu oświadczenie PIT-3 o stosowanie 1/24 kwoty zmniejszającej (150 zł) oraz o swojej decyzji poinformować zleceniodawcę na formularzu PIT-2 (lub w inny przyjęty u tego płatnika sposób), w którym złoży oświadczenie o stosowanie 1/24 kwoty zmniejszającej (150 zł).

Organ rentowy będzie zobowiązany uwzględnić to oświadczenie najpóźniej od drugiego miesiąca następującego po otrzymaniu oświadczenia, natomiast zleceniodawca – najpóźniej od następnego miesiąca po jego otrzymaniu.

Finansowanie dojazdów do pracy a zaliczka na pdof

Pracownikom zamieszkałym poza miejscowością siedziby firmy pracodawca zwraca koszty dojazdów do pracy. Wartość tych świadczeń dolicza im do wynagrodzeń i nalicza od nich składki ubezpieczeniowe. Jeden z takich pracowników złożył w kadrach wniosek o stosowanie przy obliczaniu zaliczki tzw. podwyższonych kosztów pracowniczych. Czy wniosek ten jest skuteczny i należy go uwzględnić?

Gdy pracodawca jako płatnik podatku dochodowego od osób fizycznych dolicza pracownikowi do przychodów podlegających opodatkowaniu kwoty wypłacane mu z tytułu zwrotu kosztów dojazdu do pracy, to pracownik – o ile o to zawnioskuje – może korzystać z tzw. podwyższonych kosztów pracowniczych.

Pracownikowi przysługują podwyższone koszty uzyskania przychodów ze stosunku pracy, jeżeli miejsce jego stałego lub czasowego zamieszkania jest położone poza miejscowością, w której znajduje

się zakład pracy i pracownik ten nie otrzymuje dodatku za rozłąkę (art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o pdof). Zakład pracy jako płatnik podatku dochodowego jest zobowiązany do uwzględniania pracownikowi kosztów uzyskania przychodów w podwyższonej wysokości jedynie wtedy, gdy pracownik złoży pracodawcy oświadczenie, z którego wynika, że miejsce stałego lub czasowego zamieszkania pracownika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy.

Jeżeli pracownik otrzymuje

zwrot wydatków na dojazdy do zakładu pracy, to takie okoliczności zasadniczo wykluczają możliwość zastosowania przez płatnika pdof w stosunku do jego należności podwyższonych kosztów pracowniczych. Gdy jednak zwracana z tego tytułu kwota jest doliczana do przychodów pracownika ze stosunku pracy podlegających opodatkowaniu, to pracodawca po uzyskaniu wniosku pracownika stosuje mu koszty w podwyższonej wysokości (art. 22 ust. 13 ustawy o pdof).

A.C.

Informacja o dochodach dla sezonowego pracownika

W ramach działalności gospodarczej spółka prowadzi restaurację gruzińską w miejscowości turystycznej. W 2024 r. dodatkowo na bulwarze nadmorskim uruchomiła stoisko, na którym sprzedawane jest wypiekane w restauracji tradycyjne gruzińskie pieczywo oraz przekąski. Na potrzeby jego obsługi zatrudnione zostały na umowę o pracę dwie pracownice sezonowe – każda na 2/3 etatu. Jedna z nich zasygnalizowała, że będzie chciała otrzymać swój PIT-11 zaraz po zakończeniu zatrudnienia. Czy i w jakim terminie spółka ma obowiązek go wystawić w tej sytuacji?

Zasadniczo podmioty będące płatnikami pdof sporządzają i przekazują osobom uzyskującym od nich przychody ze stosunku pracy oraz urzędowi skarbowemu informacje o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-11 po zakończeniu roku podatkowego. Urzędowi przekazują ją drogą elektroniczną w terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym, natomiast pracownikowi przekazują ją w terminie do końca lutego.

Z art. 39 ust. 2 ustawy o pdof wynika jednak, że jeżeli w trakcie roku podatkowego ustał obowiązek poboru zaliczki na pdof i podatnik (pracownik) złożył pisemny wniosek o wystawienie informacji PIT-11, to wówczas pracodawca ma obowiązek jej sporządzenia i przekazania podatnikowi i właściwemu urzędowi skarbowemu jeszcze w trakcie roku podatkowego w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez pracownika. Ponieważ jednak ter-

min, w jakim pracownik powinien złożyć przedmiotowy wniosek, nie został określony – to w tej kwestii przyjmuje się, że pracownik może tego dokonać w dowolnym terminie.

Zatem, gdy pracownica zatrudniona sezonowo zwróci się do spółki z pisemnym wnioskiem o wystawienie informacji PIT-11, spółka zobowiązana będzie sporządzić ją dla niej w ustawowym terminie.

A.C.

Odzież dla pracowników w rachunku podatkowym

Spółka z o.o. otworzyła dwa oddziały w innych niż jej siedziba miastach Polski. Jednocześnie zarząd spółki podjął decyzję o unifikacji pracowniczej odzieży do poprawy rozpoznawalności marki. Od tej pory jej pracownicy podczas wykonywania obowiązków służbowych są zobowiązani do noszenia odzieży w określonej kolorystyce oraz oznakowanej logo spółki. Czy wydatki na zapewnienie takiej odzieży można rozliczyć w firmowych kosztach? Czy wartość tego świadczenia trzeba po stronie pracownika opodatkować tak jak wynagrodzenie za pracę?

Aby dany ubiór można było uznać za służbowy, a co za tym idzie – jego wartością obciążony firmowe koszty uzyskania przychodów, jego noszenie powinno być obowiązkiem pracownika wynikającym m.in. z regulaminu czy umowy o pracę. Strój ten powinien przy tym posiadać charakterystyczne cechy, które uniemożliwiają wykorzystanie go do celów prywatnych, takie jak m.in. logo firmy, ale również charakterystyczny krój i kolor, czyli zindywidualizowane elementy, przez które odzież ta traci przymiot odzieży o charakterze osobistym.

Z pytania wynika, że zapewniane na potrzeby pracowników spółki ubiory będą spełniały kryteria do uznania je za stroje służbowe. Stąd wydatki na ich zapewnienie pracownikom obciążą koszty firmowe.

Po stronie pracownika wartość zapewnianego stroju służbowego stanowi przychód ze stosunku pracy, który jednak może korzystać ze zwolnienia od podatku dochodowego w oparciu o art. 21 ust. 1 pkt 10 ustawy o pdof. Z treści tego przepisu wynika, że zwolnieniem od podatku objęta jest m.in. wartość ubioru służbowego, jeżeli jego

używanie należy do obowiązków pracownika. W konsekwencji wartość ubioru służbowego nie podlega opodatkowaniu, gdy jego noszenie jest obowiązkiem pracownika i ubiór ten posiada charakterystyczne cechy, w tym m.in. takie jak opisane w pytaniu.

Trzeba jednak zwrócić uwagę na to, że jeżeli wydany pracownikowi strój służbowy nie wykazuje szczególnych cech pozwalających powiązać go z firmą, w której pracownik ten jest zatrudniony, jego wartość stanowi dla pracownika przychód ze źródła, jakim jest stosunek pracy podlegający opodatkowaniu na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia za pracę.

Należy również zaznaczyć, że w sytuacji, gdy pracodawca nie zapewnia pracownikom obowiązkowego ubioru służbowego, ale wypłaca im w miejsce tego świadczenia ekwiwalent pieniężny, to zwolnienie od podatku dochodowego stosuje się do kwoty tego ekwiwalentu, jeżeli odpowiada ona wydatkom poniesionym przez pracownika na dokonanie zakupu ubioru służbowego.

A.C.

Obowiązki kierownika jednostki

Za zarządzanie jednostką odpowiedzialny jest jej kierownik. Do jego obowiązków należy m.in. organizacja rachunkowości w jednostce. Wykonanie niektórych zadań w tym zakresie kierownik jednostki może scedować na inną osobę lub biuro rachunkowe. Jednak również wtedy to on ponosi odpowiedzialność za nadzór nad wykonaniem tych obowiązków.

Kierownik jednostki

Jak stanowi art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.), kierownikiem jednostki jest członek zarządu lub innego organu zarządzającego. Kierownikiem może być jedna osoba lub jego funkcję może pełnić organ wieloosobowy. W tym drugim przypadku kierownikiem jednostki są członkowie tego organu, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę. Ze względu na formę prawną danego podmiotu kierownikiem jednostki jest:

- w przedsiębiorstwie osoby fizycznej właściciel,
 - w spółce jawnej i cywilnej – wspólnicy prowadzący sprawy spółki,
 - w spółce partnerskiej – wspólnicy prowadzący sprawy spółki lub zarząd,
 - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej – komplementariusze prowadzący sprawy spółki,
 - w spółce z o.o. i akcyjnej – zarząd,
 - w przedsiębiorstwie w likwidacji lub upadłości – likwidator lub syndyk albo zarządca ustanowiony w postępowaniu upadłościowym.
- Trzeba odróżnić kierownika jednostki od organu zatwierdzającego. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy o rachunkowości przez organ zatwierdzający rozumie się organ, który zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, statutem, umową lub na mocy prawa własności jest uprawniony do zatwierdzania sprawozdania finansowego jednostki. Zatem kierownik jednostki najczęściej nie jest organem zatwierdzającym. Jednak w niektórych podmiotach kierownikami jednostki są te same osoby, które są organem zatwierdzającym, np. w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą.

Obowiązki w zakresie rachunkowości

Odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, w tym z tytułu nadzoru, na podstawie art. 4 ust. 5 ustawy o rachunkowości ponosi kierownik jednostki (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), także w przypadku, gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości – z wyłączeniem odpowiedzialności za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury, której kierownik jednostki nie może scedować na inną osobę – powierzono innej osobie lub przedsiębiorcy, który zajmuje się usługowym prowadzeniem ksiąg, tj. biuro rachunkowe, za ich zgodą wyrażoną na piśmie. Jeżeli kierownikiem jednostki jest organ wieloosobowy i nie wskazano osoby odpowiedzialnej, odpowiedzialność za rachunkowość ponoszą wszyscy członkowie tego organu.

Obowiązki w zakresie rachunkowości jednostki, za których wykonanie odpowiada kierownik jednostki, zostały określone w ramce. Część z nich może zostać powierzona osobie zatrudnio-

nej w podmiocie na stanowisku głównej księgowej lub dyrektora finansowego albo, gdy księgi rachunkowe przekazano do prowadzenia biura rachunkowego, właścicielowi biura. Wtedy kierownik jednostki nadal jednak ponosi odpowiedzialność z tytułu nadzoru nad rachunkowością podmiotu, którym zarządza.

Jeśli księgi prowadzi biuro rachunkowe, to w oparciu o art. 11a ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki jest obowiązany, w terminie 15 dni od dnia wydania ksiąg, do powiadomienia właściwego urzędu skarbowego o miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych. Musi także zapewnić dostępność ksiąg wraz z dowodami księgowymi uprawnionym organom zewnętrznej kontroli lub nadzoru w siedzibie jednostki lub w miejscu sprawowania zarządu albo w innym miejscu za zgodą organu kontroli lub nadzoru.

Ustalenie zasad rachunkowości

Dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez jednostkę zasady (politykę) rachunkowości, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości, ustala w formie pisemnej i aktualizuje kierownik jednostki. Z reguły, ze względu na posiadaną wiedzę, przygotowuje ją główny księgowy albo pracownik biura rachunkowego. Jednak to kierownik jednostki ją akceptuje i podpisuje. Kierownik jednostki decyduje m.in. o:

- metodzie prowadzenia ksiąg pomocniczych dla poszczególnych grup rzeczowych składników aktywów; wybiera jedną ze wskazanych w art. 17 ust. 2 ustawy o rachunkowości – przy tej decyzji uwzględni rodzaj i wartość poszczególnych grup rzeczowych składników aktywów obrotowych,
- metodzie wyceny pozostałych aktywów i pasywów, a także przyjętym w jednostce sposobie ewidencji księgowej (wprowadzając zakładowy plan kont),
- sposobie dokumentowania zapisów w księgach, np. gdy wystąpi uzasadniony brak możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych, może on zezwolić na udokumentowanie operacji gospodarczej za pomocą księgowych dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące tych operacji (nie może to dotyczyć operacji gospodarczych, gdy przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem od towarów i usług oraz skup metali nieżelaznych od ludności – art. 20 ust. 4 ustawy o rachunkowości), ponadto jeśli jedną operację dokumentuje więcej niż jeden dowód lub więcej niż jeden egzemplarz dowodu, to kierownik jednostki ustala sposób postępowania z każdym z nich i wskazuje, który dowód lub jego egzemplarz będzie podstawą do dokonania zapisu (art. 22 ust. 4 ustawy o rachunkowości),
- stosowanych uproszczeniach.

Stosowanie uproszczeń

W polityce rachunkowości mogą zostać przyjęte określone uprosz-

czenia, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na rzetelne i jasne przedstawienie jej sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy. Decyzję w sprawie stosowania niektórych uproszczeń podejmuje kierownik jednostki uwzględniając specyfikę jednostki. Kierownik jednostki może m.in. wybrać wariant rachunku zysków i strat, tj. kalkulacyjny lub porównawczy (w przypadku stosowania załącznika nr 1 oraz nr 5 do ustawy o rachunkowości) oraz metodę sporządzania rachunku przepływów pieniężnych, tj. bezpośrednią lub pośrednią. Przy czym to w kompetencjach organu zatwierdzającego, a nie kierownika jednostki, pozostaje decyzja o sporządzeniu uproszczonych sprawozdań finansowych, czyli według załącznika nr 4 lub nr 5 do ustawy o rachunkowości. Tak wynika z art. 3 ust. 1a oraz ust. 1c ustawy o rachunkowości. Ponadto jeśli jednostka sporządza uproszczone sprawozdanie finansowe, to organ zatwierdzający decyduje także o innych uproszczeniach w zakresie sprawozdawczości, m.in. sporządzaniu lub nie sprawozdania z działalności oraz przygotowaniu lub nie zestawienia zmian w kapitałach albo rachunku przepływów pieniężnych, jeśli roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega obowiązkowemu badaniu przez firmę audytorską.

Umowa z firmą audytorską

Jeżeli roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega obowiązkowemu badaniu przez firmę audytorską, to jej wyboru dokonuje zasadniczo organ zatwierdzający – decyzji takiej nie może podjąć kierownik jednostki (por. art. 66 ust. 4 ustawy o rachunkowości). Jego zadaniem jest podpisanie umowy o badanie sprawozdania finansowego z wybraną przez organ zatwierdzający firmą audytorską. Umowę tę kierownik jednostki powinien zawrzeć w terminie umożliwiający jej udział w inwentaryzacji znaczących składników majątkowych (art. 66 ust. 5 ustawy o rachunkowości). Do obowiązków kierownika jednostki w przypadku takiego badania należy także zapewnienie biegłemu rewidentowi przeprowadzającemu badanie sprawozdania finansowego dostępu do ksiąg rachunkowych oraz dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów oraz wszelkich innych dokumentów, jak również udzielenie wyczerpujących informacji, wyjaśnień i oświadczeń niezbędnych do sporządzenia sprawozdania z badania. Stanowi o tym art. 67 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Zdolność do kontynuowania działalności

Kierownik jednostki przed sporządzeniem rocznego sprawozdania finansowego ocenia zdolność jednostki do kontynuowania w dającej się przewidzieć przyszłości działalności w niezmińszonym istotnie zakresie, bez postawienia jej w stan likwidacji lub upadło-

Na rachunkowość jednostki, za którą odpowiedzialny jest jej kierownik, składają się:

- 1) przyjęte zasady (polityka) rachunkowości,
- 2) prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym,
- 3) okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów,
- 4) wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- 5) sporządzanie sprawozdań finansowych,
- 6) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą,
- 7) poddanie badaniu, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą o rachunkowości.

ści. Oceniając ją, bierze pod uwagę wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, dotyczące dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego. Dokonując oceny co do możliwości kontynuowania działalności przez firmę, kierownik jednostki może skorzystać ze wskazówek zawartych w Krajowym Standardzie Rachunkowości nr 14 „Kontynuacja działalności oraz rachunkowość jednostek przy braku kontynuowania działalności” (Dz. Urz. MFFiPR z 2021 r. poz. 119).

Roczne sprawozdanie finansowe

Odpowiedzialność za sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawienie go właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy, spoczywa na kierowniku jednostki. Pod tym sprawozdaniem podpisują się, podając datę podpisu, osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, i kierownik jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy – wszyscy członkowie tego organu albo co najmniej jedna osoba wchodząca w skład tego organu (por. art. 52 ustawy o rachunkowości).

Kierownik jednostki ma generalnie obowiązek przygotowania, wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym, sprawozdania z działalności jednostki w przypadku m.in. spółek kapitałowych, spółek komandytowo-akcyjnych, a także tych spółek jawnych i komandytowych, których wszystkimi wspólnikami ponoszącymi nieograniczoną odpowiedzialność są spółki kapitałowe, spółki komandytowo-akcyjne lub spółki z innych państw o podobnej do tych spółek formie prawnej. Stanowi o tym art. 49 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Roczne sprawozdanie finansowe wraz z innymi dokumentami, w oparciu o art. 68 ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki udostępnia wspólnikom lub akcjonariuszom m.in. spółki z o.o., spółki akcyjnej, prostej spółki akcyjnej, w odpowiednim terminie przed zgromadzeniem wspólników lub walnym zgromadzeniem akcjonariuszy.

Kierownik jednostki odpowiada

także za złożenie rocznego sprawozdania finansowego wraz z wymaganymi dokumentami w KRS oraz ogłoszenie w MSiG w odpowiednich terminach. Tak wynika z art. 69 ust. 1 oraz art. 70 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Obowiązkiem kierownika jednostki będącej spółką jawną osób fizycznych lub spółką partnerską, której przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły mniej niż równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro i która nie stosuje zasad rachunkowości na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o rachunkowości, jest złożenie we właściwym rejestrze sądowym w terminie 6 miesięcy od dnia kończącego rok obrotowy oświadczenia o braku obowiązku sporządzenia i złożenia rocznego sprawozdania finansowego (art. 70a ustawy o rachunkowości).

Kary

Jeśli kierownik jednostki nie wywiąże się ze swoich obowiązków, może, na podstawie art. 77 i art. 79 ustawy o rachunkowości, podlegać grzywnie albo karze ograniczenia wolności. Przykładowo dotyczy to sytuacji, gdy:

- dopuszcza do nieprowadzenia ksiąg rachunkowych lub prowadzenia ich wbrew przepisom ustawy albo podawania w tych księgach nierzetelnych danych,
- dopuszcza do niesporządzania sprawozdania finansowego oraz innych wymaganych sprawozdań lub sporządzania ich niezgodnie z przepisami ustawy albo zawierania w tych sprawozdaniach nierzetelnych danych,
- nie poddaje sprawozdania finansowego badaniu przez biegłego rewidenta,
- nie udziela lub udziela niezgodnych ze stanem faktycznym informacji, wyjaśnień, oświadczeń biegłemu rewidentowi albo nie dopuszcza go do pełnienia obowiązków,
- nie udostępnia sprawozdania finansowego i innych właściwych dokumentów zgodnie z art. 68 ustawy o rachunkowości,
- nie składa sprawozdania finansowego wraz z innymi wymaganymi sprawozdaniami we właściwym rejestrze sądowym,
- nie składa sprawozdania finansowego do ogłoszenia.

Karolina Paszkowska

Ostatnie sprawozdanie spółki z o.o. w likwidacji z pożyczką od wspólnika

Sprawozdanie finansowe spółki z o.o. sporządzone na dzień zakończenia działalności zawierać będzie kwotę zobowiązania wobec wspólnika z tytułu niespłaconej pożyczki udzielonej spółce. Czy jest to poprawne? Czy sprawozdanie finansowe na dzień zakończenia działalności może nie wykazywać stanów zerowych?

Jeden z końcowych etapów likwidacji to podział między wspólników majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli. Zgodnie z art. 288 § 1 Kodeksu spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18) na dzień poprzedzający podział między wspólników majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli należy sporządzić sprawozdanie finansowe (sprawozdanie likwidacyjne). Jest to sprawozdanie finansowe, o którym mowa w ustawie o rachunkowości, co potwierdza pkt 6.1 i 6.17 Krajowego Standardu Rachunkowości nr 14 „Kontynuacja działalności oraz rachunkowość jednostek przy braku kontynuowa-

nia działalności” (Dz. Urz. MFFiPR z 2021 r. poz. 119). Sprawozdanie likwidacyjne nie jest jednak końcowym sprawozdaniem spółki. Wykazuje bowiem jeszcze pewne stany aktywów i pasywów, które będą podlegały rozliczeniu zgodnie z podjętą przez wspólników uchwałą.

Po zgromadzeniu wspólników, na którym sprawozdanie likwidacyjne zostało zatwierdzone i ewentualny majątek rozdysponowany, można wprowadzić związane z jego realizacją zapisy do ksiąg spółki. Należy też ostatecznie rozliczyć wszystkie możliwe do rozliczenia rozrachunki. Po wprowadzeniu ostatnich zapisów do ksiąg spółka nie posiada już majątku i trzeba ją

uznać za niezdolną do dalszego prowadzenia działalności. Nadchodzi więc dzień ostatecznego zakończenia działalności spółki z o.o. Na ten dzień należy zamknąć księgi rachunkowe i sporządzić ostatnie sprawozdanie finansowe. W sytuacji idealnej przedstawia ono stany zerowe, jednak zdarzyć się też może, że będą w nim jeszcze figurowały np. niespłacone zobowiązania wraz z ujemnym kapitałem podstawowym. W sytuacji przedstawionej w pytaniu w ostatnim sprawozdaniu finansowym likwidowanej spółki z o.o. pozostanie niespłacone zobowiązanie wobec wspólnika z tytułu pożyczki udzielonej spółce. Warto dodać, że jeśli zobowiązanie to nie

zostało umorzone przez wspólnika i nie jest przedawnione na moment wykreślenia spółki z rejestru przedsiębiorców, nie powoduje

żadnych skutków podatkowych (patrz ramka).

Dorota Przybyszewska

„(...) W związku z brakiem majątku i perspektyw na dalsze prowadzenie działalności gospodarczej, udziałowcy Spółki (...) planują podjęcie decyzji o jej likwidacji (...). (...) Spółka posiada niespłacone zobowiązania pożyczkowe (składające się z kwot głównych oraz z odsetek) wobec jej udziałowców. (...) na moment zakończenia likwidacji w bilansie Spółki pozostawałyby niespłacone zobowiązania pożyczkowe i nie będzie istniała realna możliwość spłaty wierzycieli. (...) Zobowiązania pożyczkowe nie uległy przedawnieniu i nie przedawnią się na moment wykreślenia Spółki z rejestru przedsiębiorców. Zdaniem Wnioskodawcy, likwidacja Spółki i wykreślenie jej z rejestru przedsiębiorców z niespłaconymi zobowiązaniami pożyczkowymi nie spowoduje powstania po stronie Spółki przychodu do opodatkowania, w tym w wysokości wartości niespłaconych zobowiązań. (...) Stanowisko, które przedstawili Państwo we wniosku, jest prawidłowe”.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 19 sierpnia 2024 r., nr 0111-KDIB1-1.4010.406.2024.1.AW

Licencja na program komputerowy nabyta na okres 12 miesięcy

We wrześniu 2024 r. zakupiliśmy licencję na program komputerowy obejmującą okres równo 12 miesięcy. W tym samym miesiącu otrzymaliśmy fakturę dokumentującą zakup tej licencji. Czy licencja może stanowić wartość niematerialną i prawną? A jeśli nie, to w jakie koszty ją zaksięgować? Koszty ujmujemy tylko na kontach zespołu 4.

Licencja na program komputerowy zakupiona na okres jednego roku nie spełnia definicji wartości niematerialnych i prawnych, określonej w art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości. Jak wynika bowiem z tego przepisu, wartości niematerialne i prawne to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki. Zakupiona licencja obejmująca okres jednego roku nie może być zatem zakwalifikowana do wartości niematerialnych i prawnych. Wydatek poniesiony na tę licencję jednostka powinna ująć w kosztach podstawowej działalności operacyjnej. Może być ujęty w zespole 4 w kosztach usług obcych lub pozostałych kosztach rodzajowych, zależnie od rozwią-

zania przyjętego w tym zakresie w zakładowym planie kont.

Co do zasady, w odniesieniu do kosztów dotyczących przyszłych okresów sprawozdawczych dokonuje się czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów (por. art. 39 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Jednak koszty, których wartość nie jest istotna, nie muszą być rozliczane w czasie. Kwotę istotności jednostka określa w polityce rachunkowości.

Jeśli więc wydatek na roczną licencję stanowi kwotę istotną, można rozliczać go w czasie, dokonując następujących księgowania:

- 1) ujęcie wzorcowe
 - a) zaksięgowanie kosztu
 - Wn konto 40-2 „Usługi obce” lub 40-6 „Pozostałe koszty rodzajowe”,
 - Ma np. konto 21 „Rozrachunki z dostawcami”, konto 24 „Pozostałe rozrachunki”, konto 30 „Rozliczenie zakupu”,

b) przeniesienie kosztu do rozliczenia w czasie

- Wn konto 64-0 „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”,
- Ma konto 49 „Rozliczenie kosztów”,

c) zarachowanie kosztu do okresu, którego dotyczy

- Wn konto 49,
- Ma konto 64-0,

2) ujęcie uproszczone

a) zaksięgowanie do rozliczenia w czasie

- Wn konto 64-0,
- Ma np. konto 21, konto 24, konto 30,

b) zarachowanie kosztu do okresu, którego dotyczy

- Wn konto 40-2 lub 40-6,
- Ma konto 64-0.

Jeżeli wartość rocznej licencji nie jest dla jednostki kwotą istotną, można odnieść ją w koszty jednorazowo.

D.P.

Korekta podatku dochodowego za 2023 r. po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2023 r.

Dokonaliśmy korekty CIT-8 za 2023 r., gdyż pierwotnie nie wyłączyliśmy z kosztów uzyskania przychodów pewnych wydatków. Bilansowo zapisy w księgach 2023 r. są prawidłowe, poza kwotą należnego podatku dochodowego, który powinien być większy. W jaki sposób ująć korektę podatku w księgach?

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2023 r. nie można dokonywać w tym sprawozdaniu żadnych korekt. Nie można też zmieniać zapisów w księgach za

2023 r. Korektę podatku dochodowego należy wprowadzić do ksiąg bieżącego roku, tj. 2024 r., w miesiącu dokonania korekty.

Jeśli kwota korekty podatku

dochodowego jest istotna, należy ująć ją w księgach 2024 r. na koncie 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”, w celu uniknięcia zniekształcenia wyniku finansowego za 2024 r. Zaksięgowana na koncie 82 kwota zostanie wykazana w pasywach bilansu sporządzonego na dzień 31 grudnia 2024 r. jako zysk (strata) z lat ubiegłych (por. art. 54 ust. 3 ustawy o rachunkowości).

Z kolei, jeżeli kwota korekty jest nieistotna, należy ją ująć w księgach 2024 r. na koncie 87 „Podatek dochodowy od osób prawnych”. Wówczas kwota ta wpłynie na wartość podatku dochodowego pomniejszającego wynik brutto w rachunku zysków i strat za 2024 r. W analityce do konta 87 warto zaznaczyć, że jest to korekta podatku dochodowego za 2023 r.

Naliczone odsetki od podatku, dotyczące 2024 r., należy zaksięgować w koszty finansowe.

D.P.

PODATKOWA KSIĘGA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

Księgę podatkową za który rok trzeba będzie przesłać do urzędu?

Prowadzę w 2024 r. księgę podatkową i prawdopodobnie będę ją prowadził także w 2025 r. Czy księgę za przyszły rok będę musiał obowiązkowo (nie na żądanie) przesyłać do urzędu skarbowego?

Z dniem 1 stycznia 2026 r. do ustawy o pdof (Dz. U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.) zostaną wprowadzone przepisy:

- art. 24a ust. 1e, z którego wynikać będzie, że podmioty prowadzące m.in. księgę podatkową lub ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych są obowiązane prowadzić tę księgę i ewidencję przy użyciu programów komputerowych oraz przysyłać właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego te księgi i ewidencję po zakończeniu roku podatkowego w terminie do dnia upływu terminu złożenia zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy o pdof, za pomocą środków komunikacji elektronicznej,

- art. 24a ust. 1f, stanowiący, że w przypadku spółki niebędącej osobą prawną m.in. księga lub ewidencja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych mają być przysyłane naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca prowadzenia działalności, a w przypadku prowadzenia działalności w więcej niż jednym miejscu – naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca siedziby; w przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie właściwości naczelnika urzędu skarbowego na podstawie zdania pierwszego, właściwość tę ustala się według miejsca zamieszkania jednego ze wspólników,

- art. 24a ust. 7, określający, że minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać podatkowa księga przychodów i rozchodów, oraz szczegółowy zakres obowiązków związanych z jej prowadzeniem, w celu umożliwienia wykorzystania tej księgi jako dowodu pozwalającego na określenie zobowiązań podatkowych w prawidłowej wysokości,
- art. 24a ust. 8, umożliwiający ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych określenie,

w drodze rozporządzenia, zakresu dodatkowych danych, o które należy uzupełnić prowadzone księgi i ewidencje podlegające przekazaniu, a także podmioty zwolnione z obowiązku prowadzenia księgi i ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przy użyciu programów komputerowych oraz ich przesyłania.

Przepisy te wejdą w życie na mocy ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105 ze zm.). Ustawa ta dodatkowo w art. 66 ust. 1 określa, że księgi i ewidencje, o których mowa m.in. w art. 24a ust. 1e ustawy o pdof, są prowadzone przy użyciu programów komputerowych i przysyłane po raz pierwszy za rok podatkowy rozpoczynający się po dniu:

- 1) 31 grudnia 2025 r. – w przypadku podmiotów, które są obowiązane przysyłać ewidencję JPK_VAT,

- 2) 31 grudnia 2026 r. – w przypadku podmiotów innych niż określone w pkt 1.

Nie ma obowiązku wysyłania do urzędu skarbowego księgi podatkowej za 2024 rok ani za 2025 rok.

Zatem podatnicy prowadzący księgę podatkową w 2026 r., przysyłając ewidencję JPK_VAT, będą musieli po raz pierwszy przesłać do urzędu skarbowego tę księgę w formie elektronicznej w terminie złożenia zeznania podatkowego za 2026 r. Jeśli w 2026 r. podatnicy prowadzący księgę podatkową nie będą wysyłać ewidencji JPK_VAT – po raz pierwszy wyślą księgę w formie elektronicznej do urzędu za 2027 r. Konkretna forma pliku do przesłania danych zostanie jeszcze zapewne dookreślona.

D.P.

Przykład Założeń

We wrześniu 2024 r., po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2023 r., spółka z o.o. wykryła, że nie wyłączyła pewnego wydatku z kosztów podatkowych. Spowodowało to zaniżenie podatku dochodowego za 2023 r. na kwotę 7.000 zł (kwota nieistotna dla jednostki) oraz konieczność zapłaty odsetek w kwocie 375 zł.

Dekretacja w księgach 2024 r.

1. PK – korekta podatku dochodowego za 2023 r.:
 - a) kwota zaległego podatku 7.000 zł
 - Wn konto 87 „Podatek dochodowy od osób prawnych” (w analityce: Korekta podatku dochodowego za 2023 r.),
 - b) odsetki od zaległości podatkowej 375 zł
 - Wn konto 75-1 „Koszty finansowe”,
 - c) zobowiązanie wobec urzędu 7.375 zł
 - Ma konto 22 „Rozrachunki publicznoprawne” (w analityce: Urząd skarbowy).

Zasady zgłaszania danych do CRBR i nadchodzące zmiany dotyczące CRBR

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych służy sprawnemu ustaleniu osób fizycznych kontrolujących podmioty korporacyjne. Ma to ułatwić walkę z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu. W związku z tym określone uczestnicy obrotu gospodarczego muszą ujawnić w tym rejestrze dane wszystkich swoich beneficjentów rzeczywistych, a następnie je aktualizować. Z obowiązku tego muszą wywiązać się w określonych terminach, drogą elektroniczną. Dane ujawnione w CRBR są dostępne dla każdego nieodpłatnie. Przy tym zmiany m.in. w tej kwestii wymusi VI dyrektywa AML.

Na kim ciąży obowiązek?

Powinności wobec CRBR aktualnie ciąży na:

- każdej spółce handlowej, z wyjątkiem spółki akcyjnej publicznej; obowiązek ten nie jest powiązany z wielkością spółki, osiąganymi przez nią przychodami czy innymi warunkami; niezależnie zatem, czy jest to mała spółka, czy znajduje się ona w zawieszeniu, likwidacji, restrukturyzacji czy upadłości, musi wywiązywać się z obowiązków wobec CRBR,

- spółdzielniach i spółdzielniach europejskich,
- stowarzyszeniach podlegających wpisowi do KRS,
- fundacjach,
- trustach, których powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne:

- mają miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium RP lub
- nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium RP w imieniu lub na rzecz trustu (dalej jako trusty), w tym na fundacjach rodzinnych,
- europejskich zgrupowaniach interesów gospodarczych,
- spółkach europejskich.

Wynika tak z art. 58 i art. 2 ust. 2 pkt 24 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.), zwanej ustawą AML.

Jakie obowiązki?

Obowiązki wobec CRBR polegają na konieczności zgłoszenia określonych danych do CRBR, a następnie na ich aktualizacji. Do CRBR należy podać dane identyfikacyjne podmiotu dokonującego zgłoszenia oraz dane identyfikacyjne jego beneficjentów rzeczywistych, tj. dane wymienione w art. 59 ustawy AML. Zgodnie z nim do CRBR należy podać dane identyfikacyjne podmiotów zobowiązanych do zgłaszania i aktualizowania informacji w tym rejestrze, tj.:

- a) nazwę (firmę) lub w przypadku trustu inne dane pozwalające zidentyfikować trust,
- b) formę organizacyjną,
- c) siedzibę lub w przypadku trustu miejsce zamieszkania lub siedzibę powiernika trustu lub osoby zajmującej stanowisko równoważne,
- d) numer w KRS lub w przypadku trustu nazwę właściwego rejestru wraz z numerem, o ile został wpisany do rejestru,
- e) NIP, o ile został nadany (art. 59 pkt 1 ustawy AML).

Poza tym w CRBR trzeba wskazać dane identyfikacyjne beneficjentów rzeczywistych tych podmiotów, tj.:

- a) imię i nazwisko,
- b) każde posiadane obywatelstwo,
- c) państwo zamieszkania,
- d) numer PESEL albo datę urodzenia – w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL,
- e) informację o wielkości i charakterze udziału lub uprawnie-

niach przysługujących beneficjentowi rzeczywistemu – w przypadku wszystkich podmiotów zobowiązanych z wyłączeniem trustów; natomiast w przypadku trustów trzeba wskazać: informację o uprawnieniach przysługujących beneficjentowi rzeczywistemu oraz w przypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b) tiret czwarte ustawy AML, informacje o grupie osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust.

Kto, kiedy i jak zgłasza?

Zgłoszenie do CRBR jest bezpłatne. Musi być zrealizowane poprzez system obsługujący rejestr (www.podatki.gov.pl/crbr) w określonych terminach.

Zgłoszenia muszą dokonać osoby ustawowo uprawnione do reprezentacji podmiotu (jedna lub więcej zgodnie z obowiązującym w podmiocie sposobem reprezentacji) albo powiernik lub osoba zajmująca stanowisko równoważne w truście. Osoby te muszą opatrzyć zgłoszenie kwalifikowanym e-podpisem lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

Reprezentanci podmiotu, dokonując zgłoszenia, podają swoje dane określone w art. 61 ust. 1a ustawy AML. Ich dane są wprowadzane do CRBR, ale nie wymagają aktualizacji.

Samo zgłoszenie nie jest weryfikowane merytorycznie przez system. W ustawie AML przewidziany jest jednak mechanizm weryfikacji prawidłowości i aktualności danych znajdujących się w CRBR. Wpisy w CRBR mogą kwestionować m.in. instytucje obowiązane, w tym np. banki czy notariusze. (por. art. 61a–61b ustawy AML).

Ustalenie beneficjentów rzeczywistych

Dokonanie zgłoszenia samo w sobie jest proste. Aby jednak móc je zrealizować, dany podmiot musi ustalić swoich beneficjentów rzeczywistych. Wymagane jest ujawnienie w CRBR danych identyfikacyjnych wszystkich beneficjentów rzeczywistych danego podmiotu. Definicja beneficjenta rzeczywistego aktualnie jest zawarta w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy AML. W świetle ogólnej części definicji przez beneficjenta rzeczywistego rozumie się każdą osobę fizyczną sprawującą bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad danym podmiotem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez podmiot, lub każdą osobę fizyczną, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna.

Poza tym na potrzeby określenia beneficjenta rzeczywistego osoby prawne i trusty muszą zwrócić uwagę na szczegółową część definicji. Szczegółowe warunki usta-

lenia beneficjenta rzeczywistego w przypadku osób prawnych są wskazane w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a) ustawy AML. Zgodnie z nimi beneficjentem rzeczywistym np. spółki z o.o. jest w szczególności wspólnik spółki posiadający więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów.

W przypadku np. handlowych spółek osobowych trzeba podkreślić, że stanowią one odrębny podmiot prawa od wspólników, ale nie jako osoba prawna. Spółki te zaliczają się bowiem do tzw. jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Oznacza to, że spółki te muszą ustalić swoich beneficjentów rzeczywistych, zwracając szczególną uwagę na ogólną część definicji określonej w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy AML.

W odniesieniu do trustu art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b) ustawy AML wskazuje, że jego beneficjentem rzeczywistym jest w szczególności:

- założyciel, w tym fundator fundacji rodzinnej,
- powiernik, w tym członek zarządu fundacji rodzinnej,
- nadzorca, jeżeli został ustanowiony, w tym członek rady nadzorczej fundacji rodzinnej,
- beneficjent, w tym beneficjent fundacji rodzinnej lub w przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone grupa osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust,
- inna osoba sprawująca kontrolę nad trustem,
- inna osoba fizyczna o uprawnieniach lub obowiązkach równoważnych do określonych w tiret od pierwszego do piątego.

Ministerstwo Finansów w swoich wyjaśnieniach na stronie internetowej (www.podatki.gov.pl/crbr); zakładka: Pytania i odpowiedzi) podkreśla, że nie może mieć miejsca sytuacja, w której w podmiocie zobowiązanym do zgłoszenia informacji o beneficjentach rzeczywistych do CRBR, brak jest możliwości ustalenia beneficjenta rzeczywistego takiego podmiotu. MF jednocześnie wskazuje też, że ustawowa definicja beneficjenta rzeczywistego, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy AML, stanowi katalog otwarty, a wyliczenie potencjalnych beneficjentów rzeczywistych zawarte w lit. a)–c) tego przepisu ma charakter przykładowy.

Terminy na pierwsze i kolejne zgłoszenia

Nowo zakładane podmioty na pierwsze zgłoszenie do CRBR mają 14 dni od dnia wpisu ich do KRS. W przypadku trustu termin ten należy liczyć m.in. od dnia jego utworzenia (por. art. 60 ust. 1 pkt 1–2 ustawy AML). Z tym że w odniesieniu do fundacji rodzinnej należy przyjąć, że ona na dokonanie pierwszego zgłoszenia do CRBR ma 14 dni od dnia wpisania jej do rejestru fundacji rodzinnych.

Planowane zmiany dotyczące CRBR

Zmiany dotyczące CRBR przewidziane są w VI dyrektywie AML, tj. dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu... (Dz. U. L, 2024/1640, 19.6.2024 r.). Dyrektywa ta wraz z rozporządzeniem AML i rozporządzeniem AMLA składają się na unijny pakiet AML. Wprowadzi on w UE nowe ramy prawne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

VI dyrektywa AML skierowana jest do państw członkowskich. Co do zasady, zobowiązane są one wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania tej dyrektywy do dnia 10 lipca 2027 r. Zawiera ona m.in. przepisy dotyczące funkcjonowania centralnych rejestrów beneficjentów rzeczywistych, a zatem m.in. polskiego CRBR. Jedną z kwestii odnosi się do ograniczenia dostępu do danych zgromadzonych w tych rejestrach. W motywach VI dyrektywy AML odwołano się do przywołanego wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 22 listopada 2022 r. i wskazano, że w celu zapewnienia jasności prawnej, ważne jest dostosowanie tego przepisu poprzez wyjaśnienie, że tylko osoby lub organizacje mające uzasadniony interes powinny mieć dostęp do tych informacji. W tej kwestii państwa członkowskie mają czas do dnia 10 lipca 2026 r. na wdrożenie wymogów unijnych.

Omawiana dyrektywa zobowiązuje też państwa członkowskie do zapewnienia, aby informacje o beneficjentach rzeczywistych przechowywane w centralnych rejestrach były adekwatne, dokładne i aktualne oraz do wprowadzenia służących temu mechanizmów.

Natomiast zasady ustalania beneficjenta rzeczywistego uregulowane są w rozporządzeniu AML i jego regulacji trzeba będzie przestrzegać od 10 lipca 2027 r.

Z kolei informacje zgłoszone do CRBR (tj. te wymienione w art. 59 ustawy AML) muszą być aktualizowane w przypadku podmiotów wpisywanych do KRS w terminie 14 dni od ich zmiany w KRS, a w razie zmian, dla skuteczności których nie jest wymagany wpis do KRS, w terminie 14 dni od dnia ich dokonania.

Z kolei w przypadku trustów, na których ciąży obowiązek wobec CRBR, informacje zgłoszone do CRBR muszą być aktualizowane w terminie 14 dni od dnia dokonania ich zmiany. Przy tym powiernik lub osoba zajmująca stanowisko równoważne w truście są obowiązani do aktualizacji informacji zgłoszonych do CRBR w okresie utrzymywania przez trust stosunków gospodarczych na terytorium RP lub w okresie, w którym powiernik lub osoba zajmująca równoważne stanowisko, działając w imieniu lub na rzecz trustu, jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości na terytorium RP (art. 60 ust. 1a pkt 2 i ust. 1b ustawy AML).

Do biegu wskazanych terminów nie są wliczane soboty, dni ustawowo wolne od pracy, a także okresy awarii lub zakłóceń funkcjonowania systemu obsługującego rejestr na zasadach wskazanych w art. 60 ust. 3 ustawy AML. Chodzi tu tylko o te awarie/zakłócenia, o których wystąpieniu i usunięciu MF poinformuje na swoich stronach BIP.

Kary administracyjne

Kara do 1.000.000 zł grozi za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia lub aktualizacji informacji, o których mowa w art. 59 ustawy AML, w terminie wskazanym w ustawie lub za podanie informacji nie-

zgodnych ze stanem faktycznym (art. 153 ust. 1 ustawy AML). Kara ta może być nałożona na podmiot, który musi wywiązywać się z obowiązków wobec CRBR, a w przypadku trustów na powiernika lub osobę zajmującą stanowisko równoważne w truście.

Poza tym kara pieniężna do 50.000 zł grozi beneficjentowi rzeczywistemu za utrudnianie podmiotowi realizacji jego obowiązków wobec CRBR (por. art. 60a i art. 153 ust. 3 ustawy AML).

Dane z CRBR powszechnie dostępne

CRBR jest jawny. Informacje o podmiocie czy o beneficjencie rzeczywistym zgromadzone w CRBR są udostępniane nieodpłatnie przez internet (crbr.podatki.gov.pl/adcrbr/#/wyszukaj, art. 67 i art. 69–70 ustawy AML). Przy tym taki niczym nieograniczony dostęp do danych z tego rejestru zakwestionował Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku z dnia 22 listopada 2022 r., w sprawach połączonych C-37/20 i C-601/20. Stwierdził bowiem nieważność regulacji unijnej w zakresie, w jakim wymagała ona od państw członkowskich zapewnienia, aby informacje o beneficjentach rzeczywistych spółek i innych podmiotów prawnych zarejestrowanych na ich terytorium były dostępne we wszystkich przypadkach dla każdego obywatela. Kraje członkowskie powinny dostosować swoje regulacje do przywołanego wyroku. Część państw już to zrobiła, ale Polska nie należy do tego grona. Do tego orzeczenia odwołuje się VI dyrektywa AML (patrz ramka).

.....
Ewelina Mentel-Wyrzychowska

Skutki błędnego ustalenia rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych

Jeśli przychody osoby ubezpieczonej osiągną roczny limit podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, wówczas do końca roku kalendarzowego płatnik nie powinien już naliczać takiej osobie tych składek. W razie gdy osoba ta jest zatrudniona w kilku zakładach pracy, to wtedy na niej ciąży obowiązek powiadomienia wszystkich płatników o przekroczeniu kwoty rocznej podstawy wymiaru składek. Jeżeli się pomyli i przekaze płatnikom błędną informację, przez co na ich kontaktach w ZUS powstanie niedopłata, wtedy taka osoba poniesie konsekwencje za nieopłacenie należnych składek.

Roczne ograniczenie

W ubezpieczeniach emerytalno-rentowych obowiązuje zasada, że roczna podstawa wymiaru składek na te ubezpieczenia nie może przekroczyć określonego limitu. Limit ten odpowiada 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy. Przewiduje tak art. 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497), zwanej ustawą systemową.

Do momentu osiągnięcia przez ubezpieczonego rocznego limitu podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych płatnik nalicza mu i opłaca do ZUS te składki od pełnej podstawy ich wymiaru. Natomiast po osiągnięciu przez ubezpieczonego kwoty tego ograniczenia, płatnik zaprzestaje dalszego naliczania i opłacania za niego tych składek do końca danego roku kalendarzowego.

Wskazaną zasadę stosuje się również przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. Oznacza to, że składkę na FEP nalicza się od pełnej podstawy wymiaru do momentu osiągnięcia przez ubezpieczonego kwoty rocznego limitu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Płatnik zaprzestaje opłacania składki na ten fundusz za ubezpieczonego, jeżeli ten osiągnie łączny przychód stanowiący górną granicę rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Limitu, o którym mowa, nie stosuje się natomiast wobec podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także składek na FP, FS i FGŚP. Po osiągnięciu rocznej kwoty granicznej płatnik nalicza i odprowadza składki na te ubezpieczenia i fundusze od pełnej podstawy ich wymiaru na ogólnych zasadach.

W 2024 r. roczny limit podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych wynosi 234.720 zł.

Kontrola limitu przez płatnika

Płatnik ma obowiązek kontrolowania wysokości rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych w przypadku, gdy tylko on jeden nalicza je do ZUS za osobę ubezpieczonej. Wówczas płatnik powinien sprawdzać wysokość tej podstawy na bieżąco, ponieważ tylko wtedy uniknie sytuacji, kiedy przychody ubezpieczonego przekroczą poziom, do którego ograniczona jest roczna podsta-

wa wymiaru składek emerytalno-rentowych. W związku z tym, że płatnik ma wówczas możliwość sprawdzania na bieżąco – poczynając od 1 stycznia danego roku – jakie wynagrodzenie jest w każdym z miesięcy kalendarzowych przyjmowane ubezpieczonemu do podstawy wymiaru składek, kontrolowanie wysokości rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe nie jest wtedy skomplikowane. Kontrola odbywa się na podstawie posiadanej przez płatnika własnej dokumentacji płacowej.

W miesiącu, w którym ubezpieczony przekroczy roczny limit podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w trakcie danego miesiąca kalendarzowego, płatnik powinien zachować szczególną ostrożność przy ustalaniu podstawy niepowodującej przekroczenia rocznego limitu. Wówczas za taki miesiąc należy obliczyć i przekazać do ZUS składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe tylko od tej części podstawy ich wymiaru, która nie spowoduje przekroczenia.

Kontrolowanie limitu przez ubezpieczonego

Płatnik nie ma możliwości kontrolowania wysokości rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych, jeżeli do opłacania tych składek za danego ubezpieczonego jest zobowiązany więcej niż jeden płatnik. W takim więc przypadku sprawdzanie tej podstawy spoczywa na ubezpieczonym. Gdy jego przychody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe osiągną wysokość rocznego jej limitu, ubezpieczony ma obowiązek zawiadomić o tym fakcie wszystkich swoich płatników (art. 19 ust. 6 ustawy systemowej). Takie zawiadomienie powinno zawierać informację o:

- łącznym przychodzie stanowiącym podstawę wymiaru składek emerytalno-rentowych, uzyskanym od początku roku do miesiąca poprzedzającego miesiąc przekroczenia,
- wysokości przychodu (również podlegającego oskładkowaniu), który uzyska w tym miesiącu u pozostałych płatników.

W takim zawiadomieniu ubezpieczony może wskazać konkretnego płatnika (oczywiście tylko za jego zgodą), który dokona pomniejszenia podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych do kwoty niepowodującej przekroczenia w danym miesiącu rocznego limitu. Pozostali płatnicy w dokumentach przekazanych do ZUS za taką osobę powinni wykazać zarówno zerowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, jak i podstawę ich wymiaru.

Jeżeli w zawiadomieniu ubezpie-

czony nie wskaże płatnika, który ma dokonać zmniejszenia podstawy wymiaru składek, wtedy każdy z płatników zatrudniających taką osobę powinien we własnym zakresie ustalić, na podstawie określonego wzoru (patrz ramka), właściwą podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia, która nie spowoduje przekroczenia jej rocznego limitu (przykład).

Odpowiedzialność za błędne zawiadomienie

Ubezpieczony powinien dokonać dokładnych obliczeń, zanim złoży płatnikom zawiadomienie o przekroczeniu rocznego limitu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W razie swojej pomyłki może bowiem ponieść spore konsekwencje finansowe. Jeżeli ubezpieczony się spieszy i przekaze płatnikom (lub jednemu z nich) błędne informacje, przez co na ich kontaktach w ZUS powstanie zadłużenie, to właśnie on będzie zobowiązany do jego uregulowania (art. 19 ust. 6 ustawy systemowej). Obowiązek ten obejmuje całość powstałego zadłużenia, w tym pełne składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe. Oznacza to, że powstałe – z jego winy – całe zadłużenie, zarówno w tej części składek emerytalno-rentowych, która powinna zostać sfinansowana z jego środków, jak i tę część, która zgodnie z obowiązującymi zasadami finansowania składek powinna być sfinansowana ze środków płatnika, ubezpieczony powinien uregulować z własnych środków. W przypadku bowiem, gdy ubezpieczony, składając płatnikom oświadczenie o przekroczeniu wysokości rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych, poda w nim informacje niezgodne ze stanem faktycznym, tak, że powstanie zadłużenie z tytułu składek emerytalno-rentowych, jest on zobowiązany do spłacenia całości tego zadłużenia. Co więcej, z § 10 rozporządzenia MPiPS w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 728 ze zm.), zwanego rozporządzeniem składkowym, wynika, że ubezpieczony zostanie również obciążony powstałymi z tego tytułu ewentualnymi odsetkami za zwłokę.

Ponieważ dla ZUS stroną podczas rozliczania składek za ubezpieczonego jest płatnik składek, opłacenie przez ubezpieczonego całego zadłużenia w praktyce odbywa się w ten sposób, że zapłaty należnych składek (z ewentualnymi odsetkami za zwłokę) będzie musiał dokonać płatnik. Płatnik ma z kolei prawo zwrócić się do ubezpieczonego z roszczeniem o ich opłacenie. Jeśli ubezpieczony

Przykład

Pracownik jest zatrudniony w dwóch firmach, A i B. Złożył obu pracodawcom zawiadomienie, że we wrześniu 2024 r. jego łączny przychód podlegający oskładkowaniu przekroczy roczny limit podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych. Przychód stanowiący podstawę wymiaru tych składek za okres od stycznia do września 2024 r. włącznie wyniesie ogółem 236.000 zł, gdzie za okres od stycznia do sierpnia wyniósł on odpowiednio:

- u pracodawcy A – 178.000 zł,
- u pracodawcy B – 30.000 zł.

Ponadto w oświadczeniu tym pracownik wskazał, że we wrześniu 2024 r. jego przychody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyniosą łącznie 28.000 zł, tj.:

- u pracodawcy A – 22.300 zł,
- u pracodawcy B – 5.700 zł.

Zawyżenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe ogółem wyniesie 1.280 zł (236.000 zł – 234.720 zł).

Pracodawcy A i B za wrzesień 2024 r. opłacą za pracownika składki emerytalno-rentowe od ograniczonej podstawy wymiaru, tj.:

- pracodawca A od kwoty 21.280,57 zł, zgodnie z wyliczeniem:
 - $(1.280 \text{ zł} \times 22.300 \text{ zł}) : 28.000 \text{ zł} = 1.019,43 \text{ zł};$
 - $22.300 \text{ zł} - 1.019,43 \text{ zł} = 21.280,57 \text{ zł},$
- pracodawca B od kwoty 5.439,43 zł, zgodnie z wyliczeniem:
 - $(1.280 \text{ zł} \times 5.700 \text{ zł}) : 28.000 \text{ zł} = 260,57 \text{ zł};$
 - $5.700 \text{ zł} - 260,57 \text{ zł} = 5.439,43 \text{ zł}.$

Wzór dla celów ustalenia przez pracodawców podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych niepowodującej przekroczenia rocznej kwoty granicznej

$$x = (a \times c) : b$$

$$a : b = x : c$$

gdzie:

- x** – wysokość przekroczenia kwoty granicznej przez ubezpieczonego za dany miesiąc w firmie A (lub B),
- a** – kwota przekroczenia limitu ogółem (licząc narastająco od początku roku) za dany miesiąc u obu pracodawców,
- b** – łączna kwota przychodu osiągnięta w firmie A i B przez ubezpieczonego za miesiąc, w którym nastąpiło przekroczenie,
- c** – przychód osiągnięty w firmie A (lub B) za miesiąc, w którym nastąpiło przekroczenie.

odmówi, płatnik może dochodzić roszczeń na drodze sądowej.

Gdy ubezpieczony nie jest do końca pewny swoich wyliczeń co do rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych, bezpieczniej jest, aby wstrzymał się ze składaniem płatnikom zawiadomienia o przekroczeniu rocznego limitu. Jeżeli nie złoży takiego zawiadomienia albo złoży je z opóźnieniem, nie grożą mu z tego tytułu żadne konsekwencje. Zarówno ustawa systemowa, jak i rozporządzenie składkowe nie przewidują bowiem w takiej sytuacji żadnych kar w stosunku do ubezpieczonego. Natomiast gdy płatnicy nie będą posiadali na czas odpowiedniego/prawidłowego zawiadomienia od ubezpieczonego, przez co opłacą za niego składki emerytalno-rentowe od wyższej podstawy niż wysokość jej rocznego limitu, będą musieli tylko skorygować dokumenty rozliczeniowe, wykazując w nich składki emerytalno-rentowe od kwoty niepowodującej przekroczenia. Po ich przekazaniu do ZUS powinni następnie zwrócić ubezpieczonemu nadpłacone składki.

Korekta rozliczeń

W przypadku gdy ubezpieczony w wyniku swojej pomyłki przekaze płatnikom błędne zawiadomienie o przekroczeniu rocznej

podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przez co płatnicy naliczą mu te składki od niższej podstawy niż powinni, w pierwszej kolejności płatnicy są zobowiązani przekazać do ZUS korektę dokumentów rozliczeniowych, tj.:

- raportu ZUS RCA, z wykazanymi składkami naliczonymi od prawidłowej (wyższej) podstawy wymiaru oraz
- deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA, w której wykażą pełne rozliczenie składek (oraz ewentualnie wypłaconych świadczeń) za wszystkich ubezpieczonych.

Korektę dokumentów rozliczeniowych płatnik powinien przekazać do ZUS w ciągu 7 dni, licząc od daty stwierdzenia nieprawidłowości (przez ZUS lub we własnym zakresie). Po przekazaniu do ZUS dokumentów rozliczeniowych korygujących na koncie płatnika w ZUS powstanie:

- niedopłata składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (ewentualnie również składki na FEP) – którą pracodawca może pobrać z bieżącego wynagrodzenia, pod warunkiem uzyskania na to pisemnej zgody pracownika,
- nadpłata składki zdrowotnej, którą płatnik powinien zwrócić ubezpieczonemu.

Dorota Wyderska

W kolejnym Przewodniku

Stosowanie ruchomego i indywidualnego rozkładu czasu pracy

Wymiana dachu bez ulgi termomodernizacyjnej

Wydatki poniesione na wymianę pokrycia dachowego nie uprawniają podatnika do skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej. Nie są one bowiem wydatkami poniesionymi na docieplenie dachu (rozumianego jako przegroda budowlana), ale wydatkami na wymianę pokrycia dachowego, które to wydatki nie zostały ujęte w rozporządzeniu MliR w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych.

O CO PYTAŁ PODATNIK?

Podatniczka w 2023 r. dokonała w całości z własnych środków finansowych termomodernizacji dachu w budynku jednorodzinnym, wolnostojącym, którego jest współwłaścicielem. Termomodernizacja dachu polegała na: demontażu eternitu, wymianie elementów drewnianych, przybitciu membrany izolacyjnej przed wilgocią, położeniu blachodachówki, orynnowaniu. Pozwoliła ona uszczelnić strych przed

przeciekaniem np. deszczu, śniegu oraz zabezpieczyła go przed utratą ciepła. Wymiana dachu nie wynikała z projektu budowlanego, nie było rozbudowy czy nadbudowy budynku, nie zwiększyła się powierzchnia użytkowa, kubatura i wysokość budynku, nie zmieniło się też przeznaczenie pomieszczeń. Po wymianie pokrycia dachowego w tym samym roku zostały wykonane sufity podwieszane ocieplone wełną mineralną. Na udokumentowanie opisanych wydatków podatniczka posiada faktury wystawione przez czynnego podatnika VAT.

W zaprezentowanej sytuacji podatniczka miała wątpliwości, czy wydatki poniesione w związku z opisanim przedsięwzięciem ma prawo rozliczyć w rocznym PIT za 2023 r. w ramach tzw. ulgi termomodernizacyjnej.

ZDANIEM DYREKTORA KIS:

Dyrektor KIS w wydanej interpretacji przypomniał, że katalog materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomoderniza-

cyjnych, których zakup uprawnia do skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej, zawiera – wydane na podstawie art. 26h ust. 10 ustawy o pdof – rozporządzenie MliR w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych. W rozporządzeniu tym wymieniono m.in.:

– materiały budowlane wykorzystywane do docieplenia przegród budowlanych, płyt balkonowych oraz fundamentów wchodzące w skład systemów dociepleń lub wykorzystywane do zabezpieczenia przed zawilgoceciem jako materiały budowlane i urządzenia oraz

– docieplenie przegród budowlanych lub płyt balkonowych lub fundamentów jako usługi.

Następnie Dyrektor KIS wskazał, że zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju i Technologii dach budynku może być uznany jako przegroda budowlana w rozumieniu przepisów uprawniających do uzyskania ulgi termomodernizacyjnej. Jak wyjaśnia ten

resort, samo pojęcie „przegrody budowlanej” nie zostało zdefiniowane w przepisach regulujących proces budowlany oraz w przepisach regulujących sprawy związane ze wspieraniem przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Jednak wydzielenie z przestrzeni obiektu budowlanego jest możliwe wyłącznie w przypadku wykorzystania przegród poziomych lub ukośnych, a takimi są m.in. dachy.

Wobec tego, w opinii Dyrektora KIS, wydatki poniesione na

docieplenie dachu (rozumianego jako przegroda budowlana) należy uznać za wydatki na przedsięwzięcie rozliczane w ramach ulgi termomodernizacyjnej. Natomiast wydatki na wymianę/budowę dachu nie są ujęte w analizowanym rozporządzeniu, co wyklucza ten rodzaj wydatku z zastosowania ulgi termomodernizacyjnej.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 2 lipca 2024 r., nr 0112-KDIL2-1.4011.301.2024.2.JK)

Komentarz redakcji

Pomimo że przepisy dotyczące ulgi termomodernizacyjnej, funkcjonującej na gruncie pdof od 2019 r., od momentu jej wprowadzenia do ustawy nie uległy zmianie, to fiskus po raz kolejny dokonuje zmiany ich interpretacji. Opisane rozstrzygnięcie nie jest bowiem jedynym wydanym w ostatnim czasie na niekorzyść podatników. Szef KAS zmienił z urzędu szereg interpretacji dotyczących możliwości rozliczania w uldze termomodernizacyjnej wydatków na wymianę pokrycia dachowego oraz okien dachowych, a także prace blacharsko-dekarskie z nimi związane. Po kilku latach wydawania w tym zakresie korzystnych rozstrzygnięć fiskus twierdzi, że ulga na wymianę dachu się nie należy (por. zmianę interpretacji indywidualnej Szefa KAS z dnia 13 czerwca 2024 r., nr DOP3.8222.47.2024.CNRU, oraz nr DOP3.8222.45.2024.CNRU oraz z dnia 14 czerwca 2024 r., nr DOP3.8222.49.2024.CNRU oraz nr DOP3.8222.51.2024.CNRU).

VAT od dodatkowych opłat za korzystanie z parkingu

Opłata dodatkowa za brak biletu parkomatowego lub przekroczenie czasu parkowania stanowi wynagrodzenie za świadczenie usług, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o VAT, i w konsekwencji podlega opodatkowaniu VAT.

O CO PYTAŁ PODATNIK?

Miasto wydało uchwałę w sprawie ustalenia zasad korzystania z parkingu stanowiącego własność miasta. Poprzez postój pojazdu na parkingu klient korzystający z parkingu zawiera z zarządzającym umowę najmu miejsca parkingowego na określonych w regulaminie warunkach. Opłata parkingowa stanowi czynsz należny zarządzającemu z tytułu zawar-

cia umowy najmu, wysokość czynszu zależna jest od czasu postoju pojazdu na parkingu. Klient w każdym momencie ma możliwość ponownego opłacenia postoju, jeżeli stwierdzi, iż będzie parkował dłużej niż to określa pierwszy pobrany bilet parkingowy. W przypadku stwierdzenia braku biletu darmowego lub przekroczenia czasu parkowania, kontrolerzy wystawiają „Wezwanie do uregulowania opłaty dodatkowej”.

W przedstawionej sytuacji powzięto wątpliwość, czy kara umowna w postaci opłaty dodatkowej za brak pobrania darmowego biletu parkingowego na 120 minut lub nieposiadania opłaconego postoju w przypadku

przekroczenia czasu darmowego podlegać będzie opodatkowaniu podatkiem VAT.

ZDANIEM DYREKTORA KIS:

Dyrektor KIS wyjaśnił, że kara umowna nałożona na korzystającego z parkingu w postaci wystawionego wezwania do uregulowania opłaty dodatkowej stanowi w istocie wynagrodzenie za świadczenie usług. Naliczona opłata sankcyjna jest ściśle związana z korzystaniem z miejsca parkingowego i wiąże się z niewywiązaniem się kierowcy z obowiązków przewidzianych w regulaminie podczas korzystania z miejsca parkingowego.

Jak wskazał organ, zostało to potwierdzone w orzeczeniu TSUE

z dnia 20 stycznia 2022 r., w sprawie C-90/20.

Odnosząc stwierdzenia wynikające z ww. orzeczenia TSUE do przedmiotowej sprawy, Dyrektor KIS stwierdził, że w rozpatrywanej sprawie istnieje bezpośredni związek pomiędzy nałożeniem opłaty dodatkowej a skorzystaniem z usługi parkowania (najem miejsca parkingowego). Te dwa świadczenia – najem miejsca parkingowego oraz nałożenie kary umownej (dodatkowej opłaty) – są od siebie wzajemnie zależne, a mianowicie jedno jest dokonywane tylko pod warunkiem dokonania drugiego i odwrotnie.

Zdaniem Dyrektora KIS w przedstawionym stanie faktycznym na-

łożenie opłaty dodatkowej możliwe jest jedynie w przypadku nieregularnego skorzystania z parkingu (najmu miejsca parkingowego) i odwrotnie – nieregularne skorzystanie z parkingu skutkuje nałożeniem opłaty dodatkowej. Tym samym będzie spełniona przesłanka istnienia związku pomiędzy zapłatą przez korzystającego z parkingu określonej kwoty pieniężnej a otrzymaniem świadczenia wzajemnego, co jest warunkiem koniecznym do uznania, że zapłata tej kwoty będzie podlegała opodatkowaniu podatkiem VAT.

(interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 12 lipca 2024 r., nr 0111-KDIB3-1.4012.265.2024.1.MSO)

ZUS od przekazanych pracownikom kart na posiłki

Zwolniona ze składek ZUS jest m.in. wartość finansowanych przez pracodawcę posiłków udostępnianych pracownikom do spożycia bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu oraz wartość otrzymanych przez pracowników kart przedpłaconych uprawniających do nabycia wyłącznie posiłków w placówkach gastronomicznych lub handlowych – do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 450 zł.

O CO PYTAŁ PRZEDSIĘBIORCA?

Przedsiębiorca planuje dofinansować posiłki dla pracowników mobilnych, którzy ze względu na charakter pracy nie zawsze mają dostęp do punktów gastronomicznych będących akceptantami popularnych na rynku systemów benefitów żywieniowych. Dofinansowanie posiłków pracownicy otrzymają w formie środków pieniężnych udostępnionych na karcie płatniczej wydanej do konta bankowego zarządzanego przez przedsiębiorcę (benefit). Pracownicy nie będą mieli możliwości otrzymania ekwiwalentu za posiłek. Ponadto będą zobowiązani do:

– używania kart zgodnie z obowiązującym w firmie regulaminem, zgodnie z którym realizacja benefitu polega na nabyciu za środki znajdujące się na karcie wyłącznie posiłku gotowego w placówce gastronomicznej,

– oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminem benefitu oraz oświadczenia, że są świadomi konsekwencji nieprawidłowego używania karty.

Karta płatnicza będzie przypisana do konkretnego pracownika (m.in. oznaczona jego nazwiskiem). Na koncie bankowym zarządzanym przez przedsiębiorcę będą środki finansowe dostępne dla wszystkich pracowników, którym udostępnione zostały karty płatnicze do tego konta. Przedsiębiorca będzie weryfikował wydawane środki pieniężne z konta bankowego przez poszczególnych pracowników na podstawie otrzymanych od pracownika dokumentów (w szczególności paragonów, rachunków, faktur, na podstawie których możliwe będzie rozliczenie benefitu środków).

Przedsiębiorca uważa, że war-

tość finansowanych przez niego posiłków do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 450 zł będzie zwolniona ze składek ZUS na podstawie § 2 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia MPiPS w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek (...), zwanego rozporządzeniem składkowym, ale w zakresie pierwszego członu tego przepisu, zgodnie z którym „podstawy wymiaru składek nie stanowi wartość finansowanych przez pracodawcę posiłków udostępnianych pracownikom do spożycia bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu”. Przedsiębiorca wskazał, że udostępnianie posiłku na rzecz pracownika odbywa się za pomocą ustanowionego wewnątrz regulaminu programu udostępniania posiłków (benefit), a karta płatnicza stanowi tylko i wyłącznie narzędzie tego udostępniania.

ZDANIEM ZUS:

Organ rentowy wyjaśnił, że powołany przepis dotyczy dwóch sytuacji, pierwsza część przepisu odnosi się do „wartości finansowanych przez pracodawcę posiłków udostępnianych pracownikom do

spożycia bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu”, natomiast druga część do „wartości otrzymanych przez pracowników bonów, talonów, kuponów i kart przedpłaconych uprawniających do nabycia wyłącznie posiłków w placówkach gastronomicznych lub handlowych”. Karty płatnicze uprawniają pracownika do nabycia posiłku, ale to nie jest równoważne z udostępnieniem pracownikom posiłku do spożycia. Błędne jest zatem sta-

nowisko przedsiębiorcy uznające, że karta płatnicza stanowi tylko i wyłącznie narzędzie tego udostępniania. Przepis wyraźnie różni, jak wskazano wcześniej, dwie sytuacje. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z tą drugą sytuacją, dlatego też stanowisko przedsiębiorcy należy uznać za nieprawidłowe.

(interpretacja indywidualna Oddziału ZUS w Lublinie z dnia 4 lipca 2024 r., znak DI/200000/43/418/2024)

Komentarz redakcji

W uzupełnieniu należy dodać, że wartość bonów, talonów, kuponów i kart przedpłaconych może korzystać ze zwolnienia określonego w § 2 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia składkowego, wtedy, gdy są one realizowane w placówkach gastronomicznych (restauracjach, barach, stołówkach) lub handlowych i przeznaczone są wyłącznie na zakup gotowych posiłków i przetworzonych produktów żywnościowych nadających się do spożycia. Nie podlegają mu natomiast bony, talony, kupony czy karty przedpłacone uprawniające do zakupu produktów spożywczych w ogólności, z uwagi na fakt, że posiłki mają być gotowe do spożycia (gotowe posiłki i przetworzone produkty żywnościowe nadające się do spożycia). W celu zastosowania wspomnianego zwolnienia zarówno ubezpieczony, jak i płatnik składek muszą dysponować dowodami (udokumentowanie wydatkowania środków, wartości bonów, talonów, kuponów i kart przedpłaconych) wskazującymi na wykorzystanie środków zgodnie z brzmieniem przepisu.

Do TSUE trafiły pytania dotyczące odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki

Członkowie zarządu ponoszą bardzo rygorystyczną odpowiedzialność za zaległości podatkowe i składkowe spółek kapitałowych, którymi kierują. Jeśli bowiem egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a oni nie wykażą okoliczności uwalniających od odpowiedzialności, to będą płacić za zaległości spółki z własnej kieszeni. WSA we Wrocławiu w związku z wątpliwościami dotyczącymi zasad tej odpowiedzialności, skierował w sumie 4 pytania prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości UE. Przy czym na jego odpowiedzi trzeba będzie jeszcze trochę poczekać.

Odpowiedzialność członków zarządu

Członek zarządu (były członek zarządu) spółki kapitałowej może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za zaległości podatkowe/składkowe spółki, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a on nie wykaże żadnej z okoliczności uwalniającej go od tej odpowiedzialności (art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej – Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.). Odpowiedzialność członków zarządu obejmuje w szczególności zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu (zob. art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej).

Dwa postępowania, jedno bez członka zarządu

WSA we Wrocławiu wskazał, że aby orzec o odpowiedzialności solidarnej członka zarządu przeprowadzane są dwa rodzaje postępowań:

- postępowanie wymiarowe określające wysokość zobowiązania podatkowego spółki, w której stroną jest tylko spółka (podatnik VAT); członkowie zarządu spółki (byli członkowie zarządu), pomimo że odpowiadają solidarnie za zobowiązania podatkowe spółki w świetle art. 116 Ordynacji podatkowej, w tym z tytułu VAT, nie posiadają w tym postępowaniu podatkowym statusu strony, z którym wiąże się szereg gwarancji procesowych czynnego udziału w postępowaniu, w tym prawo do wnoszenia środków zaskarżenia wobec decyzji organów podatkowych;
- postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich (w tym byłego członka zarządu), gdy spółka (będąca podatnikiem) nie wywiąże się ze swych obowiązków podatkowych.

Problem dotyczy byłych członków zarządu, którzy nie mieli już

żadnego wpływu na postępowanie wymiarowe. W tym drugim postępowaniu stroną jest były członek zarządu spółki. Jednak przedmiotem tego drugiego postępowania nie jest już sam wymiar VAT, bo ten został dokonany w postępowaniu prowadzonym w stosunku do spółki. Decyzja podatkowa wydana uprzednio w postępowaniu wymiarowym, którego stroną była wyłącznie spółka, może być uznana zatem za prejudykat w postępowaniu dotyczącym byłego członka zarządu spółki. Przepisy Ordynacji podatkowej i praktyka krajowa nie przewidują bowiem możliwości kwestionowania przez byłego członka zarządu wysokości zobowiązania podatkowego spółki będącej podatnikiem w toku postępowania w przedmiocie podatkowej odpowiedzialności solidarnej członka zarządu. W postępowaniu tym ustala się jedynie, czy zostały spełnione przesłanki takiej odpowiedzialności, uzasadniające przeniesienie zaległości podatkowej ustalanej uprzednio decyzją organu podatkowego (np. wyrok NSA z dnia 11 stycznia 2024 r., sygn. akt III FSK 4874/21).

Istota pytania

W związku z takim stanem prawnym i praktyką krajową WSA we Wrocławiu postanowieniem z dnia 25 stycznia 2024 r., sygn. akt ISA/Wr 4/23, postanowił zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości UE z pytaniem prejudycjalnym, czy w świetle regulacji unijnych sprzeczna z nimi jest regulacja krajowa i oparta na niej praktyka krajowa, zgodnie z którymi odmawia się osobie fizycznej (członkowi zarządu osoby prawnej), która może ponosić całym swoim majątkiem prywatnym solidarną odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe osoby prawnej z tytułu VAT, prawa do czynnego udziału w postępowaniu mającym na celu określenie osobie prawnej zobowiązania podatkowego w formie ostatecznej decyzji organu podat-

kowego. Jednocześnie w odrębnym postępowaniu, zmierzającym do stwierdzenia solidarnej odpowiedzialności osoby fizycznej za zobowiązania podatkowe osoby prawnej z tytułu VAT, osoba ta pozbawiona jest adekwatnego środka do skutecznego zakwestionowania poczynionych wcześniej ustaleń i ocen co do istnienia lub wysokości zobowiązania podatkowego osoby prawnej – zawartych w decyzji ostatecznej organu podatkowego wydanej uprzednio bez udziału tej osoby fizycznej, która to decyzja w konsekwencji stanowi prejudykat w tymże postępowaniu.

Gdy spółka ma jednego wierzyciela

Poza wskazanym pytaniem WSA we Wrocławiu skierował do Trybunału Sprawiedliwości UE także inne pytania prejudycjalne. Na mocy postanowienia z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt ISA/Wr 966/22, zwrócił się do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi tego, czy regulacje unijne należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie:

- przepisom krajowym przewidującym mechanizm odpowiedzialności solidarnej członka zarządu osoby prawnej za zobowiązania z tytułu VAT tej osoby prawnej bez wcześniejszego ustalenia, czy taki członek zarządu działał w złej wierze albo że jego zachowaniem można było zarzucić zawiniony błąd lub też niedbalstwo,

– praktyce krajowej, która dla uwolnienia się od odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania w VAT osoby prawnej posiadającej jednego wierzyciela wymaga od członka zarządu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, który jest bezprzedmiotowy na gruncie przepisów i praktyki krajowego prawa upadłościowego, a w konsekwencji prowadzi do naruszenia istoty prawa własności,

- przepisom krajowym, które dopuszczają nierówne traktowanie członków zarządu osób prawnych w ten sposób, że członek zarządu osoby prawnej posiadającej więcej niż jednego wierzyciela może uwolnić się od odpowiedzialności za zobowiązania spółki poprzez złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, natomiast członek zarządu osoby prawnej posiadającej wyłącznie jednego wierzyciela nie ma możliwości skutecznego złożenia takiego wniosku, co w efekcie pozbawia go możliwości uwolnienia się od odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania z tytułu VAT osoby prawnej oraz prawa do skutecznego środka zaskarżenia.

.....
Ewelina Mentel-Wyrzychowska

Otwarcie rachunku papierów wartościowych a złożenie NIP-8

Nasza spółka z o.o. w jednym z banków otworzyła rachunek papierów wartościowych. Czy podlega on zgłoszeniu na NIP-8?

NIE. Zgłoszenie NIP-8 podatników wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, w tym m.in. spółki z o.o., powinno zawierać m.in. wykaz rachunków bankowych lub imiennych rachunków w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, z wyjątkiem rachunku VAT. Określają to art. 5 ust. 2b pkt 2 i art. 9 ust. 1 ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2024 r. poz. 375).

Dany rachunek spółki podlega zgłoszeniu na NIP-8, o ile stanowi rachunek bankowy lub imienny rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. Warto w tym miejscu wskazać, że banki mogą prowadzić w szczególności następujące rodzaje rachunków bankowych:

- 1) rachunki rozliczeniowe, w tym bieżące i pomocnicze, oraz prowadzone dla nich na określonych zasadach rachunki VAT,
- 2) rachunki lokat terminowych,
- 3) rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, w tym rachunki rodzinne oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych,
- 4) rachunki powiernicze (art. 49 ust. 1 Prawa bankowego – Dz. U. z 2023 r. poz. 2488 ze zm.).

Jeśli natomiast podmiot podlegający wpisowi do Krajowego Re-

jestru Sądowego ma rachunek papierów wartościowych, to nie jest to rachunek bankowy ani imienny rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. Na takim rachunku zapisywane są zdematerializowane papiery wartościowe. Mogą je prowadzić wyłącznie określone podmioty, w tym m.in. banki powiernicze (art. 4 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – Dz. U. z 2024 r. poz. 722). W związku z tym taki rachunek papierów wartościowych, który nie stanowi rodzaju rachunku bankowego, nie podlega zgłoszeniu w ramach NIP-8. Trzeba przy tym dodać, że wniosku tego nie zmienia to, że rachunki papierów wartościowych może prowadzić w danym przypadku bank. Bank może prowadzić takie rachunki, o ile spełnia kryteria, o których mowa w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, m.in. gdy jest bankiem powierniczym. Przez bank powierniczy rozumie się bank krajowy posiadający zezwolenie Komisji na prowadzenie rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów i rachunków zbiorczych (por. art. 3 pkt 36 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi).

.....
E.M-W.

Szybkie przekształcenie spółki cywilnej w spółkę jawną

Prowadzimy działalność w ramach spółki cywilnej osób fizycznych. Chcemy przekształcić ją w spółkę jawną. Czy procedura przekształcenia jest sformalizowana?

NIE. Spółka cywilna może być przekształcona w każdą spółkę handlową. Wymogi proceduralne są różne w zależności od tego, czy będzie to spółka jawna czy inna niż jawna spółka handlowa. W pierwszym przypadku formalności są ograniczone do minimum. Pierwszym, najważniejszym krokiem do przekształcenia jest dostosowanie brzmienia dotychczasowej umowy spółki cywilnej do wymogów stawianych umowie spółki jawnej. Kolejny krok to już składanie wniosku o wpis do KRS. Przewiduje tak art. 26 § 4 i § 6 K.s.h. (Dz. U. z 2024 r. poz. 18).

Dostosowanie umowy spółki może nastąpić w drodze przyjęcia aneksu lub sporządzenia nowej umowy zastępującej poprzednią. Celem wprowadzanych zmian jest doprowadzenie do tego, aby umowa spółki określała co najmniej elementy wymienione w art. 25 K.s.h. Przy okazji przekształcenia warto wprowadzić do umowy także postanowienia nieobowiązkowe, ale istotne dla funkcjonowania spółki jawnej (np. dopuszczenie zbycia udziału spółkowego – art. 10 K.s.h. bądź wyłączenie prawa do odsetek od udziału kapitałowego – art. 53 K.s.h.).

Co ważne, w przyjętym akcie wspólnicy powinni zawrzeć postanowienie (najlepiej na wstępie), że po zmianach, z chwilą wpisu do rejestru, spółka cywilna staje się spółką jawną. Zarówno aneks, jak i umowa zastępująca dotychczasową powinny wskazywać, że są zawierane celem przekształ-

cenia spółki cywilnej w jawną. W przypadku spisywania nowej umowy spółki jawnej brak takiej wzmianki może być nawet rozumiany w ten sposób, że wspólnicy zawiazali obok spółki cywilnej nową spółkę jawną, co jest w pełni dopuszczalne w świetle przepisów prawa (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt VI ACa 985/15).

Aneks przekształcający albo nowa umowa zawierana celem przekształcenia spółki powinny zostać podpisane przez wszystkich wspólników.

Przekształceniu może ulec dowolna spółka cywilna, niezależnie od składu osobowego i rozmiarów prowadzonej działalności.

Spółka jawna powstaje z chwilą wpisu do KRS. E-wniosek należy złożyć przez Portal Rejestrów Sądowych do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki. Wniosek powinien być podpisany przez wszystkich wspólników bądź przez pełnomocnika procesowego ustanowionego przez wszystkich wspólników. Wniosek podlega opłacie w kwocie 600 zł (sądowa 500 zł i 100 zł za ogłoszenie w MSiG). Rejestracja nie może nastąpić w trybie S24, gdyż w przypadku przekształcenia wyłączone jest zawarcie umowy spółki jawnej przy wykorzystaniu wzorca umowy.

.....
E.M-W.

Ile trzeba czekać na decyzję TSUE?

Ze statystyk sądowych Trybunału Sprawiedliwości UE za 2023 r. wynika, że na wydanie orzeczenia przez ten Sąd trzeba czekać około 16 miesięcy, licząc od dnia, kiedy sprawa trafiła do TSUE. W tym czasie w sprawie dotyczącej odpowiedzialności członka zarządu na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej, w którym istotne będą kwestie objęte zadanymi pytaniami, polski sąd może (ale nie musi) zawiesić postępowanie z urzędu. Wynika tak z art. 125 § 1 pkt 1 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935). Zawieszono muszą być tylko te postępowania, w których zadano pytania prejudycjalne (por. art. 124 § 1 pkt 5 P.p.s.a.). Zwrócił na to uwagę NSA np. w uzasadnieniu do wyroku z dnia 9 maja 2024 r., sygn. akt III FSK 492/22. Dodał też, że rozpoznanie sprawy nie zamyka stronie możliwości obrony jej praw, na wypadek gdyby TSUE udzielił pozytywnych odpowiedzi na pytania prejudycjalne postawione przez WSA we Wrocławiu. Strony będą bowiem mogły żądać powrotu do sprawy w trybie nadzwyczajnym (art. 272 § 2a P.p.s.a. i art. 240 § 1 pkt 11 Ordynacji podatkowej).

RODO

Jak realizować prawo dostępu do danych osobowych klientów i kontrahentów?

Osoba, która chce dowiedzieć się czy dany administrator (firma, podmiot publiczny) przetwarza jego dane i na jakich zasadach, może skorzystać z uprawnienia opisanego w art. 15 RODO (tzw. prawo dostępu do danych). Prawo dostępu do danych, uzyskania ich kopii, a także uprawnienia informacyjne, są jednymi z najważniejszych praw przysługujących osobom fizycznym. Osoba, która domaga się informacji na swój temat, nie ma obowiązku uzasadniania swojego wniosku.

Warto czytać klauzule informacyjne

Jednym z podstawowych obowiązków każdego administratora danych jest realizacja obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i ust. 2 RODO, wobec osób, których dane planuje przetwarzać. Obowiązek ten realizowany jest z reguły poprzez klauzule informacyjne, z którymi osoby fizyczne mogą się zapoznać np. przy zawieraniu umowy, na stronie internetowej. Formy przekazania takich klauzul mogą być różne. RODO stanowi, że informacje te administrator danych musi przekazywać w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, jasnym i prostym językiem. Nie narzuca administratorowi żadnej szczególnej formy, w której obowiązek informacyjny ma zostać spełniony wobec podmiotu danych. Informacje te muszą być przekazane osobie, której dane dotyczą, już podczas pozyskiwania danych osobowych, czyli np. w momencie wypełniania przez nią formularza, nagrywania rozmowy telefonicznej itp. Zakres danych, które powinny być pobierane w przypadku pozyskiwania danych osobowych w sposób inny niż bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą, określa art. 14 ust. 1 i ust. 2 RODO. Informacje te administrator powinien przekazać osobom, których dane pozyskał, w rozsądnym terminie po pozyskaniu danych osobowych – najpóźniej w ciągu miesiąca – mając na uwadze konkretne okoliczności przetwarzania danych osobowych, a jeżeli dane osobowe mają być stosowane do komunikacji z osobą, której dane dotyczą – najpóźniej przy pierwszej takiej komunikacji.

Można się dowiedzieć, kto przetwarza dane i dlaczego

Często jednak zdarza się, że takie informacje nie są udostępniane osobom, których dane są przetwarzane, w konsekwencji czego nie wiedzą one, kto, przez jaki czas, na jakiej podstawie prawnej przetwarza te dane. Uprawnienie dostępu do danych ma gwarantować, że nawet jeżeli administrator nie dopełni obowiązku informacyjnego przy zbieraniu danych albo jest zwolniony z obowiązku informacyjnego na

danym etapie przetwarzania, to osoba, której dane dotyczą, ma możliwość uzyskania informacji o przetwarzaniu danych na swój temat w terminie późniejszym, kiedy dane te są już przetwarzane. Uprawnienie informacyjne wynikające z art. 13 i art. 14 RODO realizowane z inicjatywy administratora to tzw. bierno uprawnienie informacyjne. Natomiast żądanie dostępu do informacji na podstawie art. 15 RODO można określić mianem czynnego prawa do uzyskania informacji. Osoba, której dane dotyczą, może zwrócić się do administratora z żądaniem udzielenia informacji na temat przetwarzania jej danych osobowych. Skorzystanie z tego uprawnienia nie jest zależne od tego, czy administrator poinformował tę osobę o przetwarzaniu przy gromadzeniu danych, czy też nie.

Jakie informacje administrator musi udostępnić?

Wniosek o dostęp do informacji, a także wniosek dotyczący dostępu do danych czy uzyskania ich kopii, przysługują podmiotowi danych w stosunku do administratora i do niego powinny być kierowane. Ich adresatem nie może być organ nadzorczy ani podmiot przetwarzający. Wniosek o udzielenie informacji może przybrać dowolną formę, gdyż RODO nie określa, jak powinien on wyglądać. Osoba, której dane dotyczą, może zwrócić się o udzielenie informacji ustnie lub pisemnie. Do złożenia wniosku mogą być także wykorzystywane środki komunikacji (np. telefon, poczta elektroniczna).

W przypadku gdy administrator przetwarza dane osoby, która występuje z żądaniem informacyjnym, powinien on udostępnić dane na jej temat. Z uprawnienia tego może skorzystać każda osoba, która chce uzyskać informacje o sobie (na swój temat), natomiast uprawnienie to nie rozciąga się na ujawnianie informacji na temat innych osób. Taka osoba jest uprawniona do uzyskania informacji o tym:

- jakie są cele przetwarzania,
- jakie są kategorie przetwarzanych danych osobowych,
- czy są odbiorcy lub kategorie odbiorców, którym dane osobo-

we zostały lub zostaną ujawnione, w szczególności o odbiorcach w państwach trzecich lub organizacjach międzynarodowych,

- jaki jest planowany okres przechowywania danych osobowych, a gdy nie jest to możliwe, kryteria ustalania tego okresu,
- iż ma prawo do żądania od administratora sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczącego osoby, której dane dotyczą, oraz do wniesienia sprzeciwu wobec takiego przetwarzania,
- iż ma prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego,
- że jeżeli dane osobowe nie zostały zebrane bezpośrednio od niej, otrzyma wszelkie dostępne informacje o ich źródle,
- że wobec jej danych zostało zastosowane zautomatyzowane podejmowanie decyzji, w tym o profilowanie, oraz o znaczeniu i przewidywanych konsekwencjach takiego przetwarzania dla niej.

Jeżeli administrator nie przetwarza danych dotyczących osoby, która zwraca się z żądaniem udzielenia informacji, to działanie administratora ogranicza się do odpowiedzi przeczącej i nie ma on obowiązku podawać podmiotowi danych innych informacji. W sytuacji gdy administrator wcześniej przetwarzał dane wnioskodawcy, ale zaprzestał ich przetwarzania (usunął albo zanonimizował dane), to – w miarę możliwości – powinien poinformować o tym fakcie osobę, której dane dotyczą.

Obowiązkiem administratora danych, który otrzymał taki wniosek, jest ustalenie tożsamości wnioskodawcy, aby uniknąć udostępnienia danych innej osobie niż podmiot danych. W praktyce najprostszym i najczęstszym sposobem weryfikacji tożsamości jest okazanie dokumentu tożsamości. Oczywiście nie jest to możliwe, jeżeli wniosek jest kierowany drogą elektroniczną. W takiej sytuacji trzeba dokonać weryfikacji na podstawie znacznie bardziej szczegółowych danych, co do których prawdopodobieństwo, że będą one znane osobom postronnym, jest znikome. Art. 12 ust. 6 RODO stanowi, że jeżeli administrator ma uzasadnione wątpliwości co do tożsamości osoby fizycznej składającej żądanie, może zażądać dodatkowych informacji niezbędnych do potwierdzenia tożsamości osoby, której dane dotyczą. Ważne jest, aby podmiot realizujący uprawnienie miał pewność, że przekazuje informacje osobie uprawnionej do ich uzyskania.

Marta Stefanowicz-Wasilewska

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Unieważnienie przetargu z powodu braku środków publicznych

Zamawiający chce udzielić zamówienia na budowę kanalizacji sanitarnej. Przy czym finansowanie inwestycji będzie w znacznej mierze pochodzić ze środków publicznych. Czy w sytuacji, gdy zamawiający nie otrzyma tych środków lub będą one niższe, będzie mógł unieważnić przetarg?

TAK. Zamawiający może unieważnić postępowanie w sytuacji, gdy zamierzał on przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia środki publiczne, które w całości lub części nie zostały mu przyznane. Tak stanowi art. 257 Prawa zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.). Środkami publicznymi są m.in. dochody publiczne, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące np. ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych. Zamawiający musi mieć początkowo racjonalne przesłanki, by sądzić, że będzie mógł sfinansować zamówienie ze środków publicznych, ponieważ np. ubiega się już o ich przyznanie.

Możliwość unieważnienia zależy przede wszystkim od zastrzeżenia takiej możliwości już w ogłoszeniu o zamówieniu (w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu

ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, partnerstwa innowacyjnego), albo w zaproszeniu do negocjacji (w postępowaniu prowadzonym w trybie negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki). Przy czym jest to fakultatywna przesłanka unieważnienia postępowania. Zamawiający może bowiem kontynuować postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli znajdzie dodatkowe środki na jego sfinansowanie. Brak przyznania środków na sfinansowanie zamówienia dotyczy całości lub części zamówienia. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że w związku z tym, że ustawa nie określa żadnego limitu środków, które powinny mieć udział w finansowaniu zamówienia publicznego, aby można było unieważnić postępowanie, wystarczy jakikolwiek ich udział, nawet minimalny. W wyroku KIO z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt KIO 3428/21, wskazano, że zamawiający może unieważnić postępowanie na podstawie art. 257 Prawa zamówień publicznych w każdym przypadku nieuzyskania środków publicznych, z których zamierzał sfinansować całość zamówienia lub jego część.

M.S-W.

RUCH DROGOWY

Zachowanie tablic rejestracyjnych po zakupie używanego pojazdu

Planuję zakup samochodu dostawczego na potrzeby prowadzonej działalności. Samochód jest zarejestrowany w Polsce, ale w innym powiecie. Czy będę mógł zachować dotychczasowe tablice rejestracyjne pojazdu?

TAK. Składając wniosek o rejestrację pojazdu, można wnioskować o zachowanie dotychczasowego numeru rejestracyjnego, w tym tablic (tablicy) rejestracyjnych, jeżeli pojazd był już zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Aby móc zachować tablice, pojazd musi posiadać tablice (tablicę) rejestracyjne zgodne z przepisami wydanymi na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 1 lit. a) Prawa o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251) oraz muszą być one utrzymane w należytym stanie i być czytelne. Legalne tablice rejestracyjne w Polsce powinny mieć wytłoczony numer rejestracyjny:

- barwy czarnej na białym tle albo
- barwy czarnej na zielonym tle, w przypadku tablicy, która wydawana jest dla pojazdu elektrycznego albo pojazdu napędzanego wodorem,
- barwy czerwonej na białym tle, w przypadku tablic tymczasowych.

W skrajnej, lewej części tablicy rejestracyjnej powinien dodatkowo znajdować się symbol Unii Europejskiej. Jeśli warunki te są spełnione, wówczas starosta, dokonując rejestracji pojazdu, wydaje decyzję o rejestracji po-

jazdu i dowód rejestracyjny oraz dokonuje legalizacji dotychczasowych tablic (tablicy) rejestracyjnych.

Zmiana tablic rejestracyjnych jest konieczna, jeśli:

- rejestrowany samochód nie był dotychczas zarejestrowany na terenie Polski (został sprowadzony z zagranicy),
- tablice rejestracyjne pojazdu są zniszczone, mają nieczytelny numer rejestracyjny,
- tablice rejestracyjne auta nie spełniają wymogów, np. są to stare, czarne tablice z białymi numerami,
- rejestrowany jest samochód fabrycznie nowy.

Dzięki przerejestrowaniu bez konieczności wymiany tablic rejestracyjnych nie trzeba uiszczać opłat za ich wydanie. Nie należy też uiszczać opłaty za nalepkę kontrolną. Trzeba jedynie dokonać opłaty za wydanie nowego dowodu rejestracyjnego.

Przy braku zmiany tablic rejestracyjnych należy jednak liczyć się z tym, że wyróżnik województwa i powiatu zamieszczony na tablicach rejestracyjnych pojazdu nie będzie odpowiadał rzeczywistości obszaru rejestracji samochodu.

M.S-W.

Dostęp do danych, gdy jest kilku współadministratorów

W przypadku współadministratorów zakres odpowiedzialności za wypełnianie obowiązków wynikających z art. 15 RODO może być ustalony w drodze wspólnych uzgodnień. Na ich mocy możliwe jest powierzenie obowiązku realizacji prawa dostępu do danych jednemu ze współadministratorów. Przy czym takie uzgodnienie nie może ograniczać prawa zainteresowanej osoby do realizacji przysługujących jej uprawnień wobec któregośkolwiek z współadministratorów, do którego skieruje zapytanie.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POLSKI WSCHODNIEJ

Automatyzacja i robotyzacja w firmie z dotacją

Wsparcie transformacji przedsiębiorstwa w kierunku Przemysłu 4.0 jest dostępne w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej. Dofinansowaniem objęte są wydatki przeznaczone na przeprowadzenie audytu technologicznego i opracowanie mapy drogowej transformacji w kierunku Przemysłu 4.0 oraz wdrożenie działań związanych z automatyzacją i robotyzacją. Preferowane są projekty związane z nabyciem robota przemysłowego lub autonomicznego robota usługowego, np. do pakowania produktów.

Koszty kwalifikowalne

Dofinansowanie na przeprowadzenie audytu technologicznego/diagnozy dojrzałości cyfrowej oraz opracowanie mapy drogowej transformacji w kierunku Przemysłu 4.0, na podstawie której zostanie wdrożona innowacja w procesie produkcji jest dostępne w zakresie działania 1.2 Automatyzacja i Robotyzacja w MŚP programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021–2027. Dofinansowaniu podlegają koszty:

- usług doradczych związanych z przeprowadzeniem audytu technologicznego/diagnozy dojrzałości cyfrowej oraz opracowanie mapy drogowej transformacji w kierunku Przemysłu 4.0 (koszty te są objęte pomocą de minimis),
- usług doradczych niezbędnych do wdrożenia mapy drogowej (objęte pomocą de minimis lub pomocą publiczną na usługi doradcze na rzecz MŚP),
- nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości zabudowane i niezabudowane (objęte pomocą de minimis),
- nabycia oprogramowania lub innych wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej

(objęte pomocą publiczną, tj. regionalną pomocą inwestycyjną),

- robót i materiałów budowlanych, o ile są bezpośrednio związane z instalacją maszyn i urządzeń, a ich wartość nie przekracza 10% wartości środków trwałych nabywanych w projekcie (objęte regionalną pomocą inwestycyjną),
- usług szkoleniowych (objęte pomocą de minimis),
- ustanowienia i utrzymania zabezpieczenia zaliczki (objęte pomocą de minimis).

Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu dla ubiegania się o wsparcie wynosi 200 tys. zł. Poziom dofinansowania tych kosztów uzależniony jest od rodzaju pomocy. I tak dla kosztów objętych pomocą de minimis intensywność wsparcia wynosi 85%. Intensywność w odniesieniu do kosztów usług doradczych niezbędnych do wdrożenia mapy drogowej wynosi 50%, jeśli wnioskodawca obejmie je pomocą publiczną na usługi doradcze dla MŚP. To wnioskodawca decyduje czy koszty te obejmie pomocą de minimis czy publiczną.

Dla kosztów objętych regionalną pomocą inwestycyjną maksymalna intensywność wsparcia wynosi 70% w odniesieniu do mikro-

i małych przedsiębiorców, 60% dla średnich, dla tych z województwa mazowieckiego intensywność wsparcia jest niższa i wynosi od 35% do 55%. Intensywności te są określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022–2027 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2422).

Maksymalna wartość dofinansowania na koszty związane z audytem/diagnozą i mapą drogową wynosi 70 tys. zł. Koszty te są kwalifikowalne, jeśli zostaną poniesione przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie, jednak nie wcześniej niż 12 miesięcy przed tym dniem oraz usługi te zostały przeprowadzone przez wyspecjalizowany podmiot w zakresie audytu technologicznego/diagnozy dojrzałości cyfrowej i mapy drogowej.

Wsparcie na usługi szkoleniowe i doradztwo udzielane jest w formie dotacji bezwrotnej. Inaczej jest w przypadku początkowej inwestycji objętej regionalną pomocą inwestycyjną, dla której finansowanie nastąpi w formie dotacji warunkowej. Regionalna pomoc udzielana jest na podstawie rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie udzielania przez PARP pomocy

finansowej w ramach Priorytetu 1 Przedsiębiorczości i Innowacje oraz Priorytetu 5 Zrównowazona Turystyka programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2773).

3 mln zł to maksymalna kwota dofinansowania projektu związanego z automatyzacją i robotyzacją.

Inwestycja początkowa

Regionalna pomoc inwestycyjna w ramach projektu może być udzielona tylko na inwestycję początkową, czyli inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z:

- utworzeniem nowego zakładu,
- zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu,
- dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów lub usług dotąd niewytwarzanych lub nieświadczonych przez ten zakład lub,
- zasadniczą zmianą całościowego procesu produkcji produktu lub produktów, których dotyczy inwestycja w ten zakład.

Przy planowaniu inwestycji początkowej trzeba zwrócić szczególną uwagę na inwestycję związaną z dywersyfikacją produkcji zakładu, która nie może być jedyną formą inwestycji, której dotyczy pro-

jekt. Trzeba ją powiązać z innym typem (rodzajem) początkowej inwestycji, np. ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych przedsiębiorcy będącego wnioskodawcą.

Przy ocenie projektu ukierunkowanego na transformację przedsiębiorstwa w kierunku przemysłu 4.0 preferowane są inwestycje obejmujące nabycie i wdrożenie co najmniej jednego robota przemysłowego w procesie technologicznym przedsiębiorstwa lub autonomicznego robota usługowego w procesach wspierających proces technologiczny (pakowanie, magazynowanie surowców wykorzystywanych w procesie technologicznym, kontrola jakości wyprodukowanych produktów, transport wewnętrzny, tzn. zaopatrzenie linii produkcyjnej, odbiór produktów gotowych z produkcji).

Wniosek w LSI

Przedsiębiorcy MŚP (mikro-, mali, średni) prowadzący działalność gospodarczą na terenie makroregionu Polski Wschodniej wnioski o dofinansowanie projektów w zakresie działania 1.2 Automatyzacja i Robotyzacja w MŚP programu FEPW mogą składać tylko w formie elektronicznej. Składa się za pośrednictwem Lokalnego Systemu Informatycznego PARP – lsi.parp.gov.pl. Obecny nabór wniosków potrwa do 26 września 2024 r. (w ostatni dzień naboru do godz. 16⁰⁰).

Jolanta Białkowska

FUNDUSZ OCHRONY ROLNICTWA

Obowiązek wpłaty na FOR powstaje z chwilą ujęcia faktur w deklaracji

Spółka kapitałowa będąca podatnikiem podatku VAT prowadzi sklep ze zdrową żywnością. Część produktów nabywa bezpośrednio od rolników. Sprzedaż jest udokumentowana fakturami VAT RR i jest płatna gotówką bądź w drodze przelewu na rachunek bankowy sprzedawcy. Czy w opisanej sytuacji należy przyjąć, że spółka jest podmiotem skupującym zobowiązaniem do dokonywania wpłat na Fundusz Ochrony Rolnictwa?

TAK. Krąg podmiotów zobowiązanych do naliczania i dokonywania wpłat na Fundusz Ochrony Rolnictwa został zakreślony przez prawodawcę w ustawie o Funduszu Ochrony Rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1130).

FOR stanowi wyodrębniony rachunek bankowy, którym dysponuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Ze środków finansowych FOR wypłacane są rekompensaty na rzecz producentów rolnych, którzy nie otrzymali zapłaty za produkty rolne zbyte podmiotem skupującym. Dochodami FOR są m.in. wpłaty dokonywane przez podmioty skupujące.

Stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy o FOR wpłaty na FOR są naliczane w wysokości 0,125% wartości produktów rolnych bez VAT określonych w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, nabytych od producentów rolnych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2023 r. poz. 885), i wpłacane na FOR przez podmioty prowadzące skup, przechowywanie, obróbkę lub przetwórstwo produktów rolnych, (podmioty skupujące).

Producentem rolnym w rozumieniu ustawy o FOR jest osoba fizycz-

na, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej (bądź grupa tych podmiotów), których gospodarstwo jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym stosowania Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 349 i art. 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz które prowadzą działalność rolniczą.

Ustawa o FOR nie zawiera definicji legalnej pojęcia „działalność rolnicza”. KOWR zaleca korzystanie z definicji zawartej w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Działalnością rolniczą w rozumieniu przywołanej ustawy jest m.in. działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb.

Do wpłat na FOR są obowiązane podmioty skupujące, będące

podatnikami VAT. Wartość produktów rolnych bez podatku VAT nabytych od producenta rolnego jest ustalana na podstawie faktur i faktur VAT RR uwzględnianych w deklaracjach podatkowych, o których mowa w art. 99 ustawy o VAT (Dz. U. z 2024 r. poz. 361). Wątpliwości interpretacyjne w zakresie obowiązku dokonywania wpłat rozwiewa KOWR na swojej stronie internetowej (<https://www.gov.pl/web/kowr/najczesciej-zadawane-pytania4>).

Wpłaty na FOR powinny być naliczane jedynie przez podmioty prowadzące skup, przechowywanie, obróbkę lub przetwórstwo produktów rolnych od produktów rolnych, które zostały wytworzone bezpośrednio przez producenta rolnego i od niego nabyte. W przypadku natomiast, gdy producent rolny sprzedaje produkty przez siebie zakupione, to w tym zakresie należy go uznać za podmiot skupujący, który sam jest zobligowany do dokonania wpłat na FOR.

Kwota wpłaty na FOR powinna być naliczana na podstawie składowych deklaracji VAT. Obowiązek obliczenia i dokonania stosownej wpłaty na FOR powstaje w momencie uwzględnienia faktur oraz faktur VAT RR w deklaracji podatkowej.

Marta Bezulska-Powaga

PRAWO CYWILNE

Zasady rozliczenia wpłat dłużnika

Wierzyciel złożył do sądu pozew o zapłatę należności wynikających z faktur wystawionych tytułem wykonanych robót budowlanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych, kosztami procesu oraz zastępstwa procesowego. Sąd uwzględnił powództwo w całości i wydał nakaz zapłaty. Po uprawomocnieniu nakazu dłużnik dobrowolnie przelał wierzycielowi sumę stanowiącą wartość zaległych faktur. Z opisu przelewu wynikało, że spłata dotyczy wyłącznie zafakturowanych kwot. Czy wierzyciel może otrzymaną sumę zaliczyć w pierwszej kolejności na poczet odsetek oraz kosztów procesu?

Zasady zaliczenia zapłaty długu przez dłużnika zostały uregulowane w Kodeksie cywilnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.). Zgodnie z brzmieniem art. 451 § 1 K.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednak to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. W orzecznictwie sądów powszechnych przyjmuje się, że nawet gdy dłużnik dokonując spłaty wyraźnie stwierdzi, że spłaca należność główną, wierzyciel nie jest tym wyborem związany i może zaliczyć ją na poczet odsetek.

Wątpliwości może budzić uprawnienie wierzyciela do rozliczenia dokonanej zapłaty na poczet kosztów procesu (w tym kosztów zastępstwa procesowego). Jest to uzależnione od tego, czy koszty te można zaliczyć do należności ubocznych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 czerwca 2002 r., sygn. akt IV CKN 1155/00, rozstrzygnął jednoznacznie, że kosz-

ty egzekucyjne nie są należnością uboczną w rozumieniu art. 451 K.c. Brak jest jednak jednoznacznego stanowiska SN odnośnie kosztów sądowych. Orzecznictwo sądów powszechnych jest natomiast podzielone.

Sąd Okręgowy w Kielcach w wyroku z dnia 11 stycznia 2017 r., sygn. akt II Ca 1326/16, wywiódł, że koszt pozyskania tytułu wykonawczego zalicza się do kosztów ubocznych i w tym zakresie wierzyciel może skutecznie dokonać zaliczenia tej zaległości w oparciu o art. 451 K.c. Odmiennie stanowisko zostało zaprezentowane m.in. w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 grudnia 2005 r., sygn. akt I ACa 671/05, czy Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 15 marca 2017 r., sygn. akt I Ca 69/17.

Wobec brzmienia przepisu i jego interpretacji przez sądy powszechne, wierzyciel niewątpliwie może zaliczyć dokonaną wpłatę w pierwszej kolejności na zasądzone odsetki za opóźnienie. Natomiast zaliczenie jej na koszty procesu może zostać uznane za działanie niezgodne z art. 451 K.c.

M.B-P.

DZISIAJ

PRZEKSZTAŁCENIE INDYWIDUALNEJ DZIAŁALNOŚCI W SPÓŁKĘ Z O.O.

Gdy indywidualny przedsiębiorca chce przekształcić działalność w spółkę z o.o.

Jestem indywidualnym przedsiębiorcą. Zamierzam przekształcić formę prowadzonej działalności w spółkę z o.o. Po przekształceniu nie będę wykonywał innej działalności jako indywidualny przedsiębiorca.

1) Czy w procedurze tej konieczne jest korzystanie z usług notariusza?

TAK. Przedsiębiorca będący osobą fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców może przekształcić formę prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową, w tym m.in. w spółkę z o.o. Stanowi o tym m.in. art. 551 § 5 K.s.h. (Dz. U. z 2024 r. poz. 18).

Wymogi przekształcenia zostały określone w art. 584⁶ K.s.h. Na początku konieczne jest sporządzenie planu przekształcenia przedsiębiorcy. Powinien on zawierać co najmniej ustalenie wartości bilansowej majątku przedsiębiorcy przekształcanego na określony dzień w miesiącu poprzedzającym sporządzenie planu przekształcenia. Do tego planu należy dołączyć załączniki wymienione w art. 584⁷ § 2 K.s.h., tj.: projekt oświadczenia o przekształceniu przedsiębiorcy, projekt aktu założycielskiego (statutu), wycenę składników majątku (aktywów i pasywów) przedsiębiorcy przekształcanego oraz sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia na wskazany wcześniej dzień (zob. też art. 584⁷ § 3 K.s.h.).

Plan przekształcenia wymaga formy aktu notarialnego, następnie należy go poddać badaniu przez biegłego rewidenta (patrz ramka). Gdy przedsiębiorca otrzyma opinię biegłego rewidenta, może ponownie udać się do notariusza w celu złożenia oświadczenia o przekształceniu przedsiębiorcy zawierającego elementy wymienione w art. 584⁹ K.s.h. oraz zawiarcia aktu założycielskiego. Dokumenty te muszą być sporządzone w formie aktu notarialnego (w procedurze przekształcenia umowa spółki nie może być zawarta w trybie S24).

Akt założycielski zawarty w ramach procedury przekształcenia jednoosobowego przedsiębiorcy w spółkę z o.o. podlega PCC według stawki 0,5%, jak wszystkie pozostałe umowy spółek. Obowiązek podatkowy ciążyć będzie na nowo powstałej spółce z o.o. Podstawę opodatkowania stanowiąc będzie wartość kapitału zakładowego. Zgodnie z art. 6 ust. 9 ustawy o PCC (Dz. U. 2024 r. poz. 295) od podstawy opodatkowania odlicza się kwotę wynagrodzenia z VAT pobraną przez notariusza za sporządzenie aktu założycielskiego oraz opłaty za wpis spółki do KRS (tj. opłatę sądową i za ogłoszenie w MSiG). Rejent sporządzający akt założycielski jako płatnik rozliczy spółkę z PCC.

Przy okazji wizyty u notariusza można dokonać także powołania członków organów spółki. Gdy przedsiębiorca jest w związku małżeńskim, a przedsiębiorstwo

jest objęte wspólnym majątkiem małżonków, notariusz sporządzający dokumenty związane z przekształceniem, w świetle regulacji dotyczących zarządu majątkiem wspólnym małżonków, może wymagać, aby drugi z małżonków wyraził zgodę na przekształcenie.

Następnie można złożyć wniosek o wpis przekształcenia w KRS. Przedsiębiorca przekształcany staje się spółką z o.o. z chwilą wpisu do rejestru.

2) Czy w związku z przekształceniem mój wpis do CEIDG zostanie wykreślony z urzędu?

NIE. Wykreślenie z CEIDG przedsiębiorcy przekształconego w jednoosobową spółkę z o.o. wymaga złożenia wniosku. Wykreślenie takie nie nastąpi z urzędu. Przedsiębiorca przekształcony, który poza spółką nie będzie prowadził indywidualnej działalności w innym zakresie lub jako wspólnik spółki cywilnej, zobowiązany jest złożyć wniosek o wykreślenie go z tej ewidencji. Tak przewiduje art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541).

Z obowiązku tego nie zwalnia przedsiębiorcy „przekształconego” okoliczność, że ujawnieniu w CEIDG z urzędu podlega informacja o przekształceniu przedsiębiorcy w spółkę kapitałową. Centralna Informacja KRS zobowiązana jest niezwłocznie zgłosić do CEIDG fakt takiego przekształcenia, nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia dokonania wpisu spółki przekształconej do KRS (art. 24 ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji...).

3) Czy przekształcenie działalności jednoosobowej w spółkę z o.o. podlega opodatkowaniu VAT?

Zagadnienie dotyczące sukcesji podatkowej regulują przepisy zawarte w art. 93–93e Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.). W przepisach tych ustawodawca przedstawił katalog sytuacji, w których zachodzi sukcesja podatkowa, tj. sukcesja praw i obowiązków następców prawnych oraz podmiotów przekształcanych.

Zgodnie z art. 93a § 4 Ordynacji podatkowej jednoosobowa spółka kapitałowa powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną wstępuje w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa przekształcanego przedsiębiorcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, z wyjątkiem tych praw, które nie mogą być kontynuowane na podstawie przepisów regulujących opodatkowanie spółek kapitałowych.

W wyniku przekształcenia przed-

siębiorcy będącego osobą fizyczną w jednoosobową spółkę kapitałową nie następuje więc pełna sukcesja podatkowa, albowiem nie obejmuje ona zobowiązań, a jedynie prawa. Jak podkreślają organy podatkowe, kwestia wejścia w prawa i obowiązki przedsiębiorcy przekształconego w jednoosobową spółkę kapitałową jest ukształtowana specyficznie. Z przepisów Ordynacji podatkowej wynika bowiem, że ustawodawca nie zdecydował się na uznanie spółki za sukcesora na zasadach takich, jak w przypadku innych podmiotów prawa handlowego, a więc zarówno uznając sukcesję zupełną (prawa i obowiązki), jak i automatyczną, niewymagającą wydawania decyzji przez organ podatkowy. Oznacza to, że o ile sukcesja praw następuje z mocy ustawy, o tyle zobowiązania pozostają po stronie osoby fizycznej, nie podlegając tym samym sukcesji podatkowej.

W konsekwencji jednoosobowa spółka z o.o. powstała w wyniku przewidzianego przekształcenia podmiotu będącego osobą fizyczną staje się sukcesorem jego praw w zakresie prawa podatkowego, natomiast obowiązki podatkowe pozostają nadal przy osobie fizycznej i nie przechodzą na spółkę.

Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 112b Ordynacji podatkowej jednoosobowa spółka kapitałowa powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z tą osobą fizyczną za powstałe do dnia przekształcenia zaległości podatkowe przedsiębiorcy związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zatem spółka powstała z przekształcenia przedsiębiorstwa osoby fizycznej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z tą osobą za powstałe do dnia przekształcenia zaległości podatkowe przedsiębiorcy, związane z prowadzoną działalnością.

Jak wynika z art. 5 ustawy o VAT (Dz. U. z 2024 r. poz. 361), opodatkowaniu VAT podlegają m.in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Przez dostawę towarów rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel, a przez świadczenie usług rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów.

Przekształcenie prowadzonej indywidualnie działalności w jednoosobową spółkę kapitałową nie będzie stanowić zatem odpłatnej dostawy towarów ani odpłatnego świadczenia usług. W konsekwencji przekształcenie to nie będzie stanowić czynności podlegającej opodatkowaniu VAT. Zatem nie będzie miała miejsca czynność, któ-

Wymóg co do formy planu przekształcenia

W świetle art. 584⁶ K.s.h. wymóg formy aktu notarialnego dotyczy planu przekształcenia. Przyjmuje się, że wymóg ten odnosi się tylko do planu w sensie ścisłym, tj. do oświadczenia zawierającego co najmniej ustalenie wartości bilansowej majątku przedsiębiorcy przekształcanego zgodnie z art. 584⁷ § 1 K.s.h.

Z kolei załączniki do planu przekształcenia nie muszą już mieć formy aktu notarialnego. I tak sprawozdanie finansowe musi być sporządzone zgodnie z wymogami wynikającymi z ustawy o rachunkowości (tj. sprawozdanie to należy sporządzić w strukturze xml). Natomiast wycena składników majątku (aktywów i pasywów) przedsiębiorcy przekształcanego oraz projekty oświadczenia o przekształceniu i aktu założycielskiego można przygotować w postaci elektronicznej jako np. plik z e-podpisem (kwalifikowanym, ePUAP czy osobistym). Postać elektroniczna ułatwi dołączenie dokumentów do e-wniosku składanego do sądu rejestrowego o wyznaczenie biegłego rewidenta, który będzie badał plan. Przekazując zaś sprawozdanie finansowe, warto je udostępnić także w formie umożliwiającej zapoznanie się z jego treścią (np. jako deskrypcję pliku w pdf).

Badanie planu przekształcenia przez biegłego rewidenta w zakresie poprawności i rzetelności jest obowiązkowe. Biegłego wyznacza sąd rejestrowy właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy na zasadach wynikających z art. 584⁸ K.s.h. Przedsiębiorca musi w tym celu złożyć stosowny wniosek drogą elektroniczną do właściwego dla siebie sądu rejestrowego (prs.ms.gov.pl; zakładka „Krajowy Rejestr Sądowy”, a następnie „e-formularze KRS”). Podlega on opłacie w kwocie 300 zł. Wraz z wnioskiem (pismem) należy złożyć dokumenty podlegające badaniu.

ra rodziłaby powstanie obowiązku podatkowego w VAT.

4) Czy w przypadku tego przekształcenia wystąpi obowiązek sporządzenia remanentu?

Jak przewiduje art. 14 ust. 1 ustawy o VAT, opodatkowaniu VAT podlegają towary własnej produkcji i towary, które po nabyciu nie były przedmiotem dostawy towarów, w przypadku m.in. zaprzestania przez podatnika VAT będącego osobą fizyczną wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu, obowiązanego do zgłoszenia tego zaprzestania właściwemu organowi podatkowemu. Zasada ta ma zastosowanie do towarów, w stosunku do których przysługiwało prawo do odliczenia VAT. Spis z natury sporządza się na dzień zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu. Podatnicy są obowiązani złożyć również informację o dokonanej sprzedaży z natury, o ustalonej na jego podstawie wartości towarów i o kwocie VAT należnego, nie później niż w dniu złożenia deklaracji VAT za okres obejmujący dzień zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu. Obowiązek podatkowy w tym przypadku powstaje w dniu zaprzestania wykonywania czynności podlegających opodatkowaniu.

Tak więc w sytuacji wskazanej w pytaniu nie zajdą przesłanki wymienione w art. 14 ust. 1 ustawy o VAT. Wobec tego Czytelnik nie będzie obowiązany do sporządzenia spisu z natury na dzień przekształcenia jednoosobowej działalności gospodarczej w jednoosobową spółkę z o.o.

5) Czy spółka z o.o. będzie miała prawo do odliczenia VAT

z faktur otrzymanych przed przekształceniem jednoosobowej działalności, w sytuacji gdy na fakturach widnieją dane osoby fizycznej, jeżeli prawo do odliczenia powstanie już po przekształceniu?

Podatnik VAT ma prawo do odliczenia VAT w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych VAT. W myśl art. 86 ust. 10 ustawy o VAT, prawo do odliczenia powstaje w rozliczeniu za okres, w którym w odniesieniu do nabytych lub importowanych przez podatnika towarów i usług powstał obowiązek podatkowy. Przy czym na podstawie ust. 10b tego artykułu, prawo do odliczenia powstaje nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę lub dokument celny. Jeżeli podatnik nie dokonał tego odliczenia w tym terminie, może to uczynić w deklaracji podatkowej za jeden z trzech następujących okresów rozliczeniowych (gdy rozlicza VAT za okresy miesięczne).

W omawianej sytuacji jednoosobowa działalność zostanie przekształcona w spółkę z o.o. Nie nastąpi więc likwidacja działalności jednoosobowej, a jedynie zmiana formy organizacyjno-prawnej. Zatem wystąpi tu sukcesja podatkowa w zakresie praw określona w art. 93a § 4 Ordynacji podatkowej.

Oznacza to, że spółka będzie miała prawo do odliczenia VAT z faktur wystawionych na osobę fizyczną otrzymanych przed dniem przekształcenia, a dotyczących zakupów, od których prawo do odliczenia VAT powstanie po dacie przekształcenia.

Ewelina Mentel-Wyrzychowska
Aleksandra Węgielska

Rozliczenie PCC, gdy wspólnicy wnoszą środki na dofinansowanie spółki

Wspólnicy spółki komandytowej chcą ją dofinansować i w tym celu podejmą uchwałę o wniesieniu do spółki środków w określonej kwocie, a następnie na podstawie tej uchwały prześlą te środki na rachunek bankowy spółki (będą one księgowane na kapitale rezerwowym). Z uchwały tej będzie wynikać, że środki te będą miały charakter zwrotny. Czy takie wpłaty od wspólników podlegają opodatkowaniu PCC? Jeśli tak, to jak określić podstawę opodatkowania oraz jak dopłaty te wykazać w deklaracji PCC-3?

Wspólnicy spółki komandytowej w uchwale mogą postanowić, że wniosą dodatkowe środki pieniężne do spółki, które zostaną zaksięgowane na kapitale rezerwowym/zapasowym. Mogą też przyjąć, że wnoszone środki mają charakter zwrotny. Czynność ta nie spowoduje zwiększenia wkładów wspólników. Jeśli wspólnicy potwierdzą, że wnoszone środki nie stanowią pożyczek ani wniesienia/podwyższenia wkładów, wówczas na potrzeby rozliczenia PCC będą one kwalifikowane jako dopłaty. Stanowiąc zatem będą zmianę umowy spółki podlegającą PCC (art. 1 ust. 3 pkt 1 ustawy o PCC – Dz. U. z 2024 r. poz. 295). Efektem działań wspólników jest bowiem

dokapitalizowanie spółki przez przekazanie spółce do dyspozycji dodatkowych środków pieniężnych. NSA w swoich orzeczeniach podkreśla, że możliwość wprowadzenia tego rodzaju dopłat w spółkach osobowych, w tym w spółce komandytowej, nie powinna budzić wątpliwości, mimo że przepisy K.s.h. milczą w tej kwestii. W tym przypadku należy przyjąć, że wymogi prawne wskazane w K.s.h. odnoszące się do dopłat w spółce z o.o. nie dotyczą dopłat realizowanych w spółkach osobowych w rozumieniu ustawy o PCC (por. m.in. wyroki NSA z dnia 8 marca 2018 r., sygn. akt II FSK 509/16, i z dnia 20 marca 2018 r., sygn. akt II FSK 698/16).

Spółka, która otrzyma omawiane dofinansowanie od wspólników (tj. zwrotne dopłaty), jako podatnik powinna zatem rozliczyć PCC od tej czynności. Nie ma do niej zastosowania żadne ze zwolnień od PCC (a contrario art. 9 pkt 11 ustawy o PCC).

Podstawę opodatkowania stanowi kwota dopłat (art. 6 ust. 1 pkt 8 lit. c ustawy o PCC) – patrz: Przykład wypełnienia części E deklaracji PCC-3. Stawka PCC od zmiany umowy spółki wynosi 0,5%. Obowiązek podatkowy w sytuacji zmiany umowy spółki powstaje z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej. Spółka, jako podatnik, jest zobowiązana, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację PCC-3 oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, z wyłączeniem przypadków, gdy podatek jest pobierany przez płatnika, tj. gdy dana czynność jest dokonywana w formie aktu notarialnego. Decyzja dotycząca wniesienia omawianych dopłat nie wymaga zachowania takiej formy ani zgłoszenia do KRS. W opisanych okolicznościach podstawa opodatkowania nie ulega obniżeniu o odliczenia określone w art. 6 ust. 9 ustawy o PCC.

.....
Ewelina Mentel-Wyrzchowska

Przykład wypełnienia części E deklaracji PCC-3

E. OBLICZENIE NALEŻNEGO PODATKU OD UMOWY SPÓŁKI / ZMIANY UMOWY SPÓŁKI	
E.1. OKREŚLENIE PODSTAWY OPODATKOWANIA	
47. Typ spółki (zaznaczyć właściwy kwadrat): ☒ 1. spółka osobowa ☐ 2. spółka kapitalowa	
48. Podstawa opodatkowania dotyczy (zaznaczyć właściwy kwadrat): ☒ 1. zawarcia umowy spółki ☐ 2. zwiększenia majątku spółki albo podwyższenia kapitału zakładowego ☐ 3. dopłaty ☐ 4. pożyczki udzielonej spółce osobowej przez wspólnika ☐ 5. oddania spółce rzeczy lub praw majątkowych do nieodpłatnego używania ☐ 6. przekształcenia spółek ☐ 7. łączenia spółek ☐ 8. przeniesienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczywistego ośrodka zarządzania spółki kapitalowej lub jej siedziby	
Podstawa opodatkowania - określona zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 8 ustawy (po zaokrągleniu do pełnych złotych)	49. 500.000,00 zł
E.2. ODLICZENIA OD PODSTAWY OPODATKOWANIA - ART. 6 UST. 9 USTAWY	
Opłaty i koszty związane z zawarciem umowy spółki lub jej zmiany - na podstawie art. 6 ust. 9 ustawy	50. 0,00 zł
E.3. OBLICZENIE NALEŻNEGO PODATKU	
Podstawa obliczenia podatku Od kwoty z poz. 49 należy odjąć kwotę z poz. 50. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	51. 500.000,00 zł
Kwota należnego podatku (po zaokrągleniu do pełnych złotych)	52. 2.500,00 zł
Podatek obliczony według stawki określonej w art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy od podstawy z poz. 51	
F. PODATEK DO ZAPŁATY	
Kwota podatku do zapłaty Należy wpisać kwotę z poz. 46 albo 52.	53. 2.500,00 zł

Ujęcie w JPK_VAT usługi transportowej dla firmy z Serbii

Wykonałem usługę transportową dla firmy z Serbii, ale transport odbywał się z terytorium Czech do Polski. Jak usługa ta powinna być wykazana w pliku JPK_VAT?

W sytuacji wskazanej w pytaniu należy przede wszystkim ustalić miejsce opodatkowania wykonanej usługi. Zasady ustalania miejsca świadczenia usług transportu towarów zostały uregulowane w art. 28b i art. 28f ustawy o VAT (Dz. U. z 2024 r. poz. 361).

Zasadniczo, jak wynika z art. 28b ustawy o VAT, usługa wykonywana na rzecz podatnika opodatkowana jest w miejscu siedziby usługobiorcy, lub też – jeśli wykonywana jest dla stałego miejsca prowadzenia działalności – w stałym miejscu prowadzenia działalności. Wyjątkiem są sytuacje, w których:

– nabywca jest polskim podatnikiem VAT, natomiast usługa w całości wykonywana jest poza terytorium Unii Europejskiej – wówczas przyjmujemy się, że miejscem świadczenia

tej usługi jest terytorium znajdujące się poza UE (art. 28f ust. 1a pkt 1 ustawy o VAT),

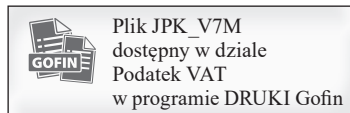
– usługa transportu towarów jest wykonywana na rzecz podatnika z kraju trzeciego (spoza UE), ale transport w całości jest wykonywany na terytorium Polski – wówczas przyjmuje się, że miejscem świadczenia usługi jest terytorium kraju (art. 28f ust. 1a pkt 2 ustawy o VAT).

Żaden z powyższych wyjątków nie ma zastosowania w sytuacji wskazanej w pytaniu. Dlatego też należy przyjąć ogólną zasadę przy ustalaniu miejsca świadczenia omawianych usług wyrażoną w art. 28b ustawy o VAT.

Tak więc w sytuacji wskazanej w pytaniu usługa transportu towarów na trasie Czechy – Polska

wykonana na rzecz serbskiej firmy będzie opodatkowana na terenie Serbii na zasadzie odwrotnego obciążenia. Czytelnik w takiej sytuacji jest obowiązany wystawić fakturę dokumentującą wykonanie usługi opodatkowanej w innym kraju, od której podatek rozlicza nabywca, dokonywanej przez niego na rzecz innego podatnika podatku od wartości dodanej lub o podobnym charakterze. Generalnie faktury wystawiane dla zagranicznych kontrahentów zawierają takie same dane, co faktury wystawiane w obrocie krajowym, przy czym w przypadku gdy zobowiązany do rozliczenia podatku jest nabywca usługi, muszą one zawierać dodatkowo wyrazy „odwrotne obciążenie”. Ponadto podatnik nie zamieszcza na nich kwot wszelkich rabatów, stawki podatku VAT, sumy wartości sprzedaży netto i kwoty podatku VAT od tej sumy.

Czynności niepodlegające opodatkowaniu w Polsce należy wykazać w części ewidencyjnej pliku JPK_VAT, pod warunkiem że w stosunku do nich podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku VAT na podstawie art. 86 ust. 8 pkt 1 i ust. 9 ustawy o VAT. Sprzedaż tę podatnik wykazuje w polu K_11 i P_11 pliku JPK_VAT.

.....
Aleksandra Węgielska

Wniosek w sprawie kapitału początkowego

Od wielu lat pobieram rentę rodzinną po zmarłym mężu. Dwa lata temu ukończyłam 60 lat, ale nie składałam wniosku o emeryturę. Niedawno podczas wizyty w ZUS uzyskałam informację w zakresie wysokości mojej emerytury powszechnej. Zwrócono mi jednak uwagę, że nie mam policzonego kapitału początkowego, a jego ustalenie wpłynie na wysokość należnej mi emerytury. Jakie dokumenty powinienam złożyć, żeby ZUS dokonał obliczenia kapitału początkowego?

Kapitał początkowy stanowi istotną część emerytury obliczanej według nowych zasad. Ustalany jest na dzień 1 stycznia 1999 r. dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy przed 1 stycznia 1999 r. opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Mowa o tym w art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.), zwanej ustawą emerytalną. Kapitał początkowy ustala się zatem na podstawie przebiegu ubezpieczenia przypadającego do 31 grudnia 1998 r., a więc:

– przyjmując się przebyte do tego dnia okresy składkowe i nieskładkowe na zasadach wskazanych w art. 174 ust. 2–2a ustawy emerytalnej,
 – obliczając podstawę wymiaru kapitału początkowego w oparciu o reguły określone w art. 174 ust. 3–6 ustawy emerytalnej.

Postępowanie w celu ustalenia kapitału początkowego jest postępowaniem wnioskowym, a więc wymaga inicjatywy ubezpieczonego. Wniosek o ustalenie kapitału początkowego można złożyć, korzystając z formularza EKP (patrz: Przykładowo wypełnione części formularza EKP).

Składając wniosek w sprawie kapitału początkowego, należy pamiętać o przedłożeniu dokumentów niezbędnych do jego ustalenia. Dokumenty, na podstawie których organ ustala kapitał początkowy, to w szczególności:

– „Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych” przedkładana na formularzu ERP-6,
 – formularz unijny E 207 PL „Informacja dotycząca przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej” – dotyczy osób, które mają okresy ubezpieczenia w Polsce oraz okresy ubezpieczenia w innych państwach członkowskich UE/EFTA lub w Wielkiej Brytanii,
 – zaświadczenia pracodawców (świadczenia pracy) lub innego właściwego organu potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe,
 – dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia za granicą

.....
Honorata Urbaniak

Przykładowo wypełnione części formularza EKP

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH		EKP
Wniosek w sprawie kapitału początkowego		
Instrukcja wypełnienia		
Wypełnij ten wniosek, jeżeli chcesz, abyśmy: – ustalili Twój kapitał początkowy, – ponownie ustalili Twój kapitał początkowy.		
Dane wnioskodawcy		
PESEL 620501000000		
Zakres wniosku		
Wnoszę o:		
1. ☒ ustalenie kapitału początkowego		

Część formularza EMP stanowiącego wniosek o emeryturę

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH		EMP
WNIOSEK O EMERYTURĘ		
Instrukcja wypełnienia		
Wypełnij ten wniosek, jeżeli starasz się o emeryturę z ZUS. Ustalimy Twoje prawo do emerytury z ZUS i obliczymy jej wysokość. Ustalimy również kapitał początkowy, jeśli nie złożyłeś wniosku w tej sprawie, a kapitał ma wpływ na wysokość Twojej emerytury.		

PODATEK VAT

Wystawienie faktury zaliczkowej

W lipcu 2024 r. zapłaciłem zaliczkę na poczet usługi budowlanej, która będzie wykonywana w okresie lipiec – grudzień br. Kontrahent (podatnik VAT) twierdzi, że wystawi mi fakturę dopiero po zakończeniu usługi, tj. w grudniu 2024 r. Z przepisów ustawy o VAT wynika, że fakturę zaliczkową wystawia się do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymano zaliczkę. Czy w tej sytuacji w sierpniu br. nie powinienem być otrzymać faktury, abym mógł odliczyć VAT z tytułu wpłaconej zaliczki?

W przypadku świadczenia przez podatnika VAT usług budowlanych i budowlano-montażowych na rzecz innego podatnika podatku VAT, podatku od wartości dodanej czy podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury, o ile faktura ta zostanie wystawiona terminowo, czyli nie później niż 30. dnia od dnia wykonania usługi. Jeżeli podatnik nie wystawi faktury, bądź też wystawi ją z opóźnieniem, wówczas obowiązek podatkowy powstaje w 30. dniu od dnia wykonania usługi. Tak przewiduje art. 19a ust. 5 pkt 3 lit. a), ust. 7 oraz art. 106b ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT (Dz. U. z 2024 r. poz. 361).

Nie ma przeszkód, aby faktura dokumentująca usługę budowlaną została wystawiona wcześniej. Zgodnie z art. 106i ust. 7 ustawy o VAT podatnik może ją wystawić najwcześniej 60. dnia przed wykonaniem usługi.

Jeśli przed wykonaniem usługi otrzymano całość lub część zapłaty (np. przedpłatę, zaliczkę, zadatek, rate), to obowiązek podatkowy powstaje z chwilą jej otrzymania w odniesieniu do otrzymanej kwoty. Tak stanowi art. 19a ust. 8 ustawy o VAT.

Podatnik, który otrzymał zaliczkę, co do zasady, ma obowiązek wystawić fakturę dokumentującą fakt jej otrzymania. Należy ją wystawić nie później niż 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymano całość lub część zapłaty od nabywcy. Fakturę można także wystawić przed otrzymaniem zaliczki, jednak nie wcześniej niż 60. dnia przed otrzymaniem, przed dokonaniem dostawy towaru lub wykonaniem usługi, całości lub części zapłaty. Wynika to z art. 106i ust. 2 i ust. 7 ustawy o VAT.

W świetle powołanych przepisów kontrahent uczestnika forum powinien był wystawić fakturę dokumentującą otrzymaną w lipcu 2024 r. zaliczkę do dnia 15 sierpnia 2024 r.

Nadmienić należy, że w omawianej sytuacji niezależnie od tego, kiedy kontrahent uczestnika forum wystawi fakturę zaliczkową, to obowiązek podatkowy w VAT, jak określa art. 19a ust. 8 ustawy o VAT, powstał z chwilą faktycznego otrzymania zaliczki, czyli w lipcu 2024 r.

Jak zauważył uczestnik forum, aby skorzystać z prawa do odliczenia VAT z tytułu wpłaconej zaliczki, kontrahent musi mu wystawić fakturę zaliczkową. Jak bowiem wskazuje art. 86 ust. 2 ustawy

o VAT, kwotę podatku naliczonego stanowi suma kwot podatku wynikających z faktur otrzymanych przez podatnika z tytułu:

- nabycia towarów i usług,
- dokonania całości lub części zapłaty przed nabyciem towaru lub wykonaniem usługi.

Prawo do odliczenia VAT powstaje w rozliczeniu za okres, w którym w odniesieniu do nabytych przez podatnika towarów i usług powstał obowiązek podatkowy, nie wcześniej jednak niż w rozliczeniu za okres, w którym podatnik otrzymał fakturę. Te same zasady, zgodnie z art. 86 ust. 10c ustawy o VAT, stosuje się odpowiednio do całości lub części zapłaty uiszczanej przed dokonaniem dostawy lub wykonaniem usługi.

W omawianej sytuacji uczestnik forum najwcześniej będzie mógł odliczyć VAT z faktury zaliczkowej w rozliczeniu za okres, w którym ją otrzyma. Obowiązek podatkowy, jak już wspomniano, powstał w lipcu br. Odliczenie VAT będzie oczywiście możliwe pod warunkiem istnienia związku zakupu z wykorzystywaniem do wykonywania czynności opodatkowanych VAT.

Małgorzata Smolnik

(pytanie nr 1494444)

PODATEK DOCHODOWY

Ustalenie podatkowego wyniku na sprzedaży osobówki

W firmie użytkowany jest samochód osobowy z napędem spalinowym będący środkiem trwałym, którego wartość początkowa przekracza 150.000 zł. Samochód ten jest w trakcie amortyzacji. Firma zamierza go sprzedać. Jak należy ustalić dochód/stratę podatkową z tej sprzedaży w sytuacji, gdy część z naliczonych odpisów amortyzacyjnych nie stanowiła kosztów podatkowych?

Dochodem albo stratą w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej z odpłatnego zbycia nabytego uprzednio samochodu osobowego będącego środkiem trwałym jest różnica między przychodem z odpłatnego zbycia tego samochodu a jego wartością początkową wykazaną w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, w części nieprzekraczającej odpowiednio kwot, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o pdof (Dz. U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.), po pomniejszeniu tej wartości o sumę odpisów amortyzacyjnych z tytułu zużycia tego samochodu, zaliczonych do firmowych

kosztów uzyskania przychodów. Reguluje to art. 24 ust. 2a ustawy o pdof.

Natomiast wart. 16 ust. 5i ustawy o pdop (Dz. U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.) ustawodawca wskazał, że kosztem uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia nabytego uprzednio samochodu osobowego będącego firmowym środkiem trwałym są wydatki na jego nabycie, zaktualizowane zgodnie z odrębnymi przepisami, w części nieprzekraczającej odpowiednio kwot, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 4 ustawy o pdop, po pomniejszeniu tych wydatków o sumę odpisów amortyzacyjnych z tytułu zużycia tego samochodu

zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów.

Przepisy art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy o pdof i odpowiednio art. 16 ust. 1 pkt 4 ustawy o pdop stanowią z kolei, że do kosztów podatkowych nie zalicza się odpisów z tytułu zużycia samochodu osobowego, dokonywanych według zasad określonych w art. 22a–22o ustawy o pdof i art. 16a–16m ustawy o pdop, w części ustalonej od wartości samochodu osobowego niebędącego samochodem elektrycznym przewyższającej kwotę 150.000 zł (przykład).

Przywołane uregulowania nie mają jednak zastosowania przy ustalaniu kosztów uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia samochodu osobowego, który uprzednio został oddany przez podatnika do odpłatnego używania na podstawie umowy leasingu, o której mowa w art. 23a pkt 1 ustawy o pdof i art. 17a pkt 1 ustawy o pdop, umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, a oddawanie w odpłatne używanie na podstawie takiej umowy stanowi przedmiot działalności podatnika (art. 24 ust. 2b ustawy o pdof i art. 16 ust. 5j ustawy o pdop). Tu koszty uzyskania przychodów obejmują niezamortyzowaną wartość początkową.

Agata Cieśla

EMERYTURY, RENTY, ZASIŁKI

(pytanie nr 1494897)

Przerwa między ostatnim dniem zwolnienia lekarskiego a porodem

Planowany termin porodu miałam ustalony na 8 sierpnia 2024 r. i do tego dnia lekarz prowadzący moje leczenie wystawił mi ostatnie zwolnienie lekarskie. Urodziłam jednak dopiero w dniu 12 sierpnia 2024 r., a do szpitala przyjęto mnie dzień wcześniej, tj. 11 sierpnia 2024 r. Mam zatem przerwę między ostatnim dniem zwolnienia lekarskiego a porodem. Kadrowa twierdzi, że koniecznie muszę załatwić zwolnienie na 9, 10 i 11 sierpnia 2024 r. Lekarze zaś mówią, że nie mogą mi wystawić zwolnienia za te dni i bez problemu powinno to być pokryte z urlopu macierzyńskiego. Kto ma rację i co powinnam zrobić w tej sytuacji?

Obecnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, uczestniczka forum mogłaby uzyskać zaświadczenie lekarskie potwierdzające jej pobyt w szpitalu, co jednak uprawniałoby ją do zasiłku chorobowego jedynie za dzień 11 sierpnia 2024 r.

Wynika to z faktu, iż:

– dokumentem stanowiącym podstawę do wypłaty zasiłku chorobowego jest stosowne zaświadczenie lekarskie (np. e-ZLA),

– zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy m.in. jako okres urlopu macierzyńskiego, o czym mowa w art. 53 ust. 1 i art. 29 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780). Ponadto:

– wbrew temu, co twierdzi kadrowa, za późno jest na potwierdzenie stosownym zaświadczeniem lekarskim niezdolności do pracy w dniach 9 i 10 sierpnia 2024 r. poprzedzającej pobyt w szpitalu (patrz ramka),

– na wniosek ubezpieczonej lekarz w szpitalu ma obowiązek potwierdzić stosownym zaświadczeniem lekarskim okres jej hospitalizacji (patrz ramka), rozpoczynający się 11 sierpnia 2024 r.,

– od 12 sierpnia 2024 r., tj. od dnia porodu, pracownicy z mocy prawa przysługują urlop macierzyński, a tym samym i zasiłek macierzyński za okres tego urlopu.

W tym przypadku zainteresowana otrzymałaby odpowiednio:

– zasiłek chorobowy – do 8 sierpnia i za 11 sierpnia 2024 r.,

– zasiłek macierzyński – od 12 sierpnia 2024 r.,

bez prawa do świadczenia za dni 9 i 10 sierpnia 2024 r.

Jest jednak sposób na zachowanie ciągłości w wypłacie świadczeń, jeśli zainteresowana skorzystałaby z rozwiązania, o którym wspomnieli jej lekarze, tj. wystąpiła do swojego pracodawcy o udzielenie urlopu macierzyńskiego za okres przypadający przed porodem w trybie określonym w art. 180 § 2 Kodeksu pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.). Wówczas będzie miała prawo do:

– zasiłku chorobowego – do 8 sierpnia 2024 r. i

– zasiłku macierzyńskiego – od 9 sierpnia 2024 r.

Po porodzie będzie jej przysługiwał urlop macierzyński niewykorzystany przed porodem, do wyczerpania pełnego jego wymiaru (przykład).

Bożena Dziuba

Przykład

Zakładając, że uczestniczka forum skorzysta z urlopu macierzyńskiego przed porodem, od następnego dnia po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego na podstawie zaświadczenia lekarskiego wystawionego jej do 8 sierpnia 2024 r., i bezpośrednio po tym urlopie zostanie jej udzielony urlop rodzicielski w pełnym należnym jej wymiarze (tj. 32 tygodni), będzie jej przysługiwał odpowiednio:

– zasiłek chorobowy – do 8 sierpnia 2024 r.

– zasiłek macierzyński – od 9 sierpnia 2024 r. do 7 sierpnia 2025 r.

Gdyby jednak nie wystąpiła o urlop macierzyński za okres przed porodem, tylko przedłożyła zaświadczenie lekarskie potwierdzające pobyt w szpitalu, wystawione na okres od 11 do 14 sierpnia 2024 r., powinna otrzymać odpowiednio:

– zasiłek chorobowy – do 8 sierpnia 2024 r. i za 11 sierpnia 2024 r.,

– zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego – od 12 sierpnia 2024 r. do 10 sierpnia 2025 r.,

bez prawa do świadczenia za 9 i 10 sierpnia 2024 r.

Potwierdzenie niezdolności do pracy przypadającej przed dniem badania i okresu pobytu w szpitalu dla celów wypłaty zasiłku chorobowego

1. Okres orzeczonej czasowej niezdolności do pracy może obejmować okres:

– nie dłuższy niż 3 dni poprzedzające dzień, w którym przeprowadzono badanie, jeżeli jego wyniki wykazują, że ubezpieczony w tym okresie niewątpliwie był niezdolny do pracy, albo

– wcześniejszy niż wyżej wymieniony, jeżeli jest orzekany przez lekarza psychiatrę w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia zaburzeń psychicznych ograniczających zdolność ubezpieczonego do oceny własnego postępowania.

2. Zaświadczenie lekarskie stwierdzające okres pobytu ubezpieczonego w szpitalu wystawia się:

– nie później niż w dniu wypisania ubezpieczonego z tego szpitala lub

– co 14 dni – w przypadku dłuższego niż 14 dni pobytu ubezpieczonego w szpitalu, albo

– na wniosek ubezpieczonego – w terminie późniejszym, z zastrzeżeniem dotyczącym niezdolności do pracy przypadającej po zakończeniu pobytu w szpitalu.

Przykład

W kwietniu 2023 r. przedsiębiorca będący osobą fizyczną kupił i wprowadził do ewidencji środków trwałych samochód osobowy o wartości początkowej 192.000 zł. Wysokość miesięcznego odpisu amortyzacyjnego naliczanego od tego składnika od maja 2023 r. według stawki z Wykazu wynosi 3.200 zł, tj. (192.000 zł × 20%) : 12 miesięcy. Część tego odpisu amortyzacyjnego stanowiąca firmowy koszt podatkowy to 78,13%, tj. (150.000 zł : 192.000 zł) × 100, czyli 2.500,16 zł. Pozostała część wynosząca 21,87%, czyli 699,84 zł, podlega wyłączeniu z kosztów podatkowych.

Załóżmy, że samochód ten zostanie sprzedany we wrześniu 2024 r. Suma odpisów amortyzacyjnych z tytułu zużycia tego samochodu zaliczonych do kosztów podatkowych od maja 2023 r. do września 2024 r., czyli za 17 m-cy, wyniesie 42.502,72 zł. W tej sytuacji w związku ze sprzedażą samochodu osobowego do kosztów uzyskania przychodów z tej transakcji przedsiębiorca zaliczy kwotę 107.497,28 zł, tj. 150.000 zł – 42.502,72 zł.

SPRAWY OBYWATELSKIE

Rozłożenie na raty zaległości z tytułu abonamentu RTV

Przez dwa lata nie płaciłem abonamentu RTV. Chciałbym teraz to zadłużenie spłacić, jednak z uwagi na nie najlepszą sytuację materialną – jestem emerytem – trudno będzie mi uregulować to zobowiązanie jednorazowo. Czy istnieje możliwość częściowego umorzenia zadłużenia bądź rozłożenia płatności na raty?

Tak, ale tylko w szczególnych przypadkach. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy społeczne lub przypadki losowe, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji może umorzyć lub rozłożyć na raty zaległości w płatności opłat abonamentowych, odsetki za zwłokę w ich uiszczaniu, opłatę karną nakładaną w przypadku stwierdzenia używania niezarejestrowanego odbiornika, oraz odsetki za zwłokę w jej uiszczeniu. Reguluje to art. 10 ust. 1 ustawy o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1689 ze zm.). Wniosek o umorzenie lub rozłożenie na raty należności podmiot zobowiązany do uiszczania opłat abonamentowych składa do KRRiT. Wniosek musi zostać uzasadniony, a okoliczności, o których mowa w powyższym przepisie, musi wskazać i uprawdopodobnić wnioskodawca. Powinien on załączyć do wniosku stosowne dokumenty, z których wynika jego

szczególna sytuacja życiowa, zły stan finansów lub zdrowia przemawiający za umorzeniem (rozłożeniem na raty) wspomnianych należności. W praktyce wskazuje się, że sam fakt pozostawania na emeryturze nie stanowi wyjątkowej okoliczności uzasadniającej umorzenie zaległości w płatności opłat abonamentowych.

W postępowaniu dotyczącym udzielenia ulgi w spłacie zobowiązań pieniężnych o charakterze publicznym szczególnie nacisk powinien być położony właśnie na analizę sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy. Nie można bowiem zaaprobować stanu, w którym wnioskujący, pomimo możliwości spłaty należności, ubiega się o ich umorzenie, powołując się na argumenty, które nie stanowią obiektywnej przeszkody w realizacji obowiązku poniesienia określonych ciężarów publicznoprawnych (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 sierpnia 2020 r., sygn. akt

VSA/Wa 2062/19). Warto również zwrócić uwagę, że komentowany przepis posługuje się zapisem „może”, co oznacza, że umorzenie należności nawet w przypadku zaistnienia okoliczności, które przemawiałyby za umorzeniem zaległości, pozostawione jest swobodnemu uznaniu i ocenie KRRiT, która każdorazowo bada indywidualne okoliczności obrazujące sytuację wnioskodawcy. W orzecznictwie wskazuje się, że wniosek w przedmiotowej sprawie może być ponawiany i każdorazowo podlegać będzie ocenie KRRiT.

W razie uwzględnienia wniosku podmiot zobowiązany do uiszczania opłat abonamentowych składa w placówce pocztowej operatora wyznaczonego dokument stwierdzający umorzenie lub rozłożenie na raty wspomnianej należności, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania.

.....
Dawid Szwarz

MAŁŻEŃSTWO

Przedstawicielstwo ustawowe do zarządu majątkiem współmałżonka

W moim małżeństwie obowiązuje wspólność majątkowa. Mąż posiada spory majątek osobisty, na który składają się m.in. dwa mieszkania. Zdarza się, że z uwagi na stan zdrowia nie może samodzielnie podejmować różnego rodzaju czynności, np. związanych z umowami najmu. Czy to prawda, że współmałżonek może w takim przypadku podejmować czynności w imieniu drugiego małżonka, działając jako jego przedstawiciel i to bez konieczności posiadania pełnomocnictwa?

TAK, choć pod pewnymi warunkami. W razie przemijającej przeszkody, która dotyczy jednego z małżonków pozostających we wspólnym pożyciu, drugi małżonek może za niego działać w sprawach zwykłego zarządu, w szczególności może bez pełnomocnictwa pobierać przypadające należności, chyba że sprzeciwia się temu małżonek, którego przeszkoda dotyczy. Względem osób trzecich sprzeciw jest skuteczny, jeżeli był im wiadomy. Przewiduje to art. 29 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809). Regulację powyższą stosuje się niezależnie od obowiązującego ustroju majątkowego. Ustawodawca wprowadził w powołanym przepisie tzw. przedstawicielstwo ustawowe małżonków, które należy odróżnić od instytucji pełnomocnictwa. Dotyczy ono jednak tylko zarządu majątkiem osobistym (prywatnym) małżonka, któ-

ry doznał przeszkody. Natomiast w przypadku czynności dotyczących majątku wspólnego (jeśli taki ustrój majątkowy między małżonkami obowiązuje), skorzystanie tego przepisu jest niepotrzebne, albowiem w tym ustroju każdy z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym.

Działanie przez małżonka w ramach przedstawicielstwa ustawowego jest jego uprawnieniem, a nie obowiązkiem.

Działanie w ramach przedstawicielstwa ustawowego możliwe jest jeśli:

- 1) małżonkowie pozostają we wspólnym pożyciu,
- 2) po stronie małżonka, którego majątku sprawa dotyczy, występuje tzw. przemijająca przeszkoda,
- 3) podjęta ma zostać czynność zwykłego zarządu,
- 4) małżonek nie wniósł sprzeci-

wu odnośnie działania współmałżonka.

Przemijająca przeszkoda w samodzielnym działaniu oznacza zaistnienie takich okoliczności, które uniemożliwiają lub znacznie utrudniają osobiste działanie reprezentowanego, przy czym muszą to być okoliczności przejściowe, niemające charakteru trwałego. Tak rozumiana przemijająca przeszkoda zachodzi w razie nagłej choroby małżonka (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt II CSK 466/11). Działanie w ramach przedstawicielstwa ustawowego małżonków odnosi się wyłącznie do czynności zwykłego zarządu, tj. czynności o mniejszym ciężarze gatunkowym, które związane są z bieżącym zarządzaniem rzeczą, zapewniających normalne, niezakłócone korzystanie z niej.

.....
D.S.

PODATKI

Darowizna od rodzica dla dziecka, które zostało adoptowane

Mam córkę, która przed laty została za zgodą moją oraz jej matki przysposobiona przez inne małżeństwo. Udało mi się nawiązać relację z dzieckiem. Chciałbym podarować córce dość znaczną kwotę. Czy obdarowana będzie mogła skorzystać w tej sytuacji ze zwolnienia i nie płacić podatku od darowizny?

NIE. Osoby fizyczne należące do tzw. grupy zerowej po spełnieniu określonych warunków mogą skorzystać z całkowitego zwolnienia podatkowego i nie płacić podatku m.in. od darowizny, niezależnie od jej wartości. Osobami należącymi do wspomnianej grupy są: małżonek, zstępny, wstępny, pasierb, rodzeństwo, ojczym i macocha. Określa to art. 4a ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 596).

Z pytania wynika, że Czytelnik jest biologicznym ojcem dziecka. Dziecko zostało jednak zaadop-

towane. Przypomnieć należy, że przez przysposobienie pełne (adopcję pełną) powstaje między przysposabiającym a przysposobionym taki stosunek, jak między rodzicami a dziećmi. Ponadto ustają prawa i obowiązki przysposobionego wynikające z pokrewieństwa względem jego krewnych, jak również prawa i obowiązki tych krewnych względem niego. Zgodnie z powołaną ustawą za rodziców w rozumieniu tego aktu prawnego uważa się również przysposabiających, a za zstępnych także przysposobio-

nych i ich zstępnych (art. 14 ust. 4 ustawy). Użycie w tym przepisie słowa „również” nie oznacza, że w przypadku przysposobienia za rodziców należy uznać zarówno rodziców biologicznych, jak i przysposabiających, lecz że w tym przypadku rodzicem w rozumieniu powołanej ustawy jest przysposabiający. Tym samym biologiczna córka Czytelnika (obdarowana) należeć będzie do III grupy podatkowej i nie będzie mogła skorzystać z omawianego zwolnienia podatkowego.

.....
D.S.

SPADKI

Odrzucenie spadku z pokrzywdzeniem wierzyciela spadkobiercy

Od wielu miesięcy próbuję wyegzekwować od dłużnika zasądzoną na moją rzecz należność. Sytuacja majątkowa dłużnika jest na tyle zła, że prowadzona egzekucja jest bezskuteczna. Niedawno okazało się, że dłużnik został powołany do dziedziczenia po swoim ojcu, jednak zdecydował się spadek odrzucić i ostatecznie spadł on jego dzieciom. Nie mam wątpliwości, że było to celowe działanie – dłużnik nie chciał, aby jego majątek się powiększył, wiedział, że w takim przypadku zostanie zajęty na spłatę zadłużenia. Czy w takiej sytuacji mogę zakwestionować decyzję dłużnika w sprawie odrzucenia spadku?

W niektórych przypadkach będzie to możliwe. W pierwszej kolejności należy jednak podkreślić, że spadkobierca samodzielnie podejmuje decyzję czy chce spadek przyjąć, czy go odrzucić. Nikogo nie można zmusić do dziedziczenia. Powyższe oznacza, że nie można domagać się w tej sytuacji stwierdzenia nieważności oświadczenia dłużnika o odrzuceniu spadku.

Jednak pomimo tego, że dłużnik spadkobiercą nie został, wierzyciel może domagać się uznania odrzucenia spadku za bezskuteczne w stosunku do niego. Jeżeli bowiem spadkobierca odrzucił spadek z pokrzywdzeniem wierzyciela, każdy z wierzycieli, którego wierzytelność istniała w chwili odrzucenia spadku (tj. w chwili śmierci spadkodawcy), może żądać, aby odrzucenie spadku zostało uznane za bezskuteczne w stosunku do niego. W takim przypadku stosuje się przepisy o ochronie wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika. Tak stanowi art. 1024 § 1 Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.). Czynność prawna dłużnika jest doko-

nana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. W doktrynie wskazuje się, że dla zastosowania omawianej instytucji nie jest konieczne, aby dłużnik, który spadek odrzucił, działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Natomiast jeżeli stan majątkowy dłużnika jest taki, że wierzyciel może się zaspokoić z jego majątku lub też rzeczywisty spadkobierca wskaże wierzycielowi mienie dłużnika wystarczające do zaspokojenia jego roszczeń czy też sam zaspokoi wierzyciela, roszczenie z art. 1024 K.c. wierzycielowi nie przysługuje (por. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt XII C 982/13).

Uznania odrzucenia spadku za bezskuteczne można żądać w ciągu 6 miesięcy od chwili powzięcia wiadomości o odrzuceniu spadku, lecz nie później niż przed upływem 3 lat od odrzucenia spadku.

.....
D.S.

PRAWO BANKOWE

Zajęcie przez komornika wspólnego rachunku bankowego

Posiadam z córką wspólny rachunek bankowy. Dowiedziałam się, że córka ma spore długi i niewykluczone, że dojdzie do wszczęcia przeciwko niej postępowania egzekucyjnego. Poza środkami zgromadzonymi na tym rachunku, córka nie ma w zasadzie innego majątku. Czy na poczet spłaty zadłużenia komornik może zająć nasz wspólny rachunek bankowy w sytuacji, gdy na wspomnianym rachunku znajdują się środki, które stanowią również moją własność?

TAK. Na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi można zająć wierzytelność z rachunku wspólnego prowadzonego dla dłużnika i osób trzecich. Mowa o tym w art. 891¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.). Dalsze czynności egzekucyjne będą prowadzone do udziału przypadającego dłużnikowi w rachunku wspólnym stosownie do treści umowy rachunku bankowego. Treść tej umowy dłużnik jest zobowiązany przedłożyć komornikowi w terminie tygodnia od daty zajęcia. Powyższe wyklucza zatem prowadzenie egzekucji ze wszystkich środków zgromadzonych na takim rachunku. W opisanej sytuacji stosuje się odpowiednio przepisy o wyjawieniu majątku (tj. uchylenie się przez dłużnika z wykonania wspomnianego obowiązku uzasadnia wszczęcie procedury wyjawienia majątku).

Jeżeli umowa nie określa udziału w rachunku wspólnym albo gdy dłużnik nie przedłoży umowy, domniemywa się, że udziały są równe. Podkreślenia wymaga, że domniemanie przewidziane w art. 891¹ § 1 K.p.c. nie może być wzruszone porozumieniami za-

wartymi przez współposiadaczy rachunku wspólnego, jeżeli nie zostały uwzględnione w treści umowy tego rachunku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., sygn. akt III CSK 189/11). Po ustaleniu udziału dłużnika zwalnia się pozostałe udziały od egzekucji.

Warto dodać, że zajęcie rachunku bankowego nie dotyczy środków, które są wolne od zajęcia na podstawie innych przepisów. Środki pieniężne znajdujące się m.in. na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych jednej osoby, niezależnie od liczby zawartych umów, są wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego, w każdym miesiącu kalendarzowym, w którym obowiązuje zajęcie, do wysokości 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę, przysługującego pracownikowi zatrudnionemu w pełnym miesięcznym wymiarze czasu pracy, przy czym środki zgromadzone na rachunku prowadzonym dla kilku osób fizycznych są wolne od zajęcia do wspomnianej wysokości, niezależnie od liczby współposiadaczy takiego rachunku.

.....
D.S.

Więcej aktualnych wskaźników i stawek w serwisie

www.wskazniki.gofin.pl

- aktualizowane na bieżąco
usystematyzowany podział tematyczny
widoczne ostatnie zmiany

PODRÓŻE SŁUŻBOWE

Diety i ryczałty

Table with 2 columns: Item (Dieta, Ryczałt za nocleg, Ryczałt na dojazdy) and Amount (45 zł, 67,50 zł, 9 zł)

Stawki za 1 km przebiegu

Table with 2 columns: Vehicle type (samochód osobowy, motocykl, motorower) and Rate (0,89 zł, 0,69 zł, 0,42 zł)

Podróże zagraniczne (wybrane państwa)

Table with 4 columns: Państwo, Waluta, Dieta, Limit na noclegi. Lists rates for countries like Austria, Belgium, Denmark, etc.

PODRÓŻE SŁUŻBOWE (przydatne strony)

- www.rozliczeniedelegacji.pl
www.przepisy.gofin.pl
www.kodekspracy.pl

TABELA KURSÓW ŚREDNICH NBP

Large table with 7 columns: Nazwa waluty, Kod waluty, and 5 columns of average exchange rates for various currencies.

Tabele kursów średnich Narodowego Banku Polskiego aktualizowane w każdy dzień roboczy po godzinie 12:15 dostępne w serwisie Wskaźniki i stawki – ostatnie zmiany.

SKŁADKI ZUS

Miesięczna podstawa wymiaru składek społecznych od 1.01. do 30.06.2024 r. dla przedsiębiorców...

Składki 1.01.–30.06.2024 r.

Table with 3 columns: Rodzaj ubezpieczenia, Stawka, Kwota. Lists rates for emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe.

Miesięczna podstawa wymiaru składek społecznych od 1.07. do 31.12.2024 r. dla przedsiębiorców...

Składki 1.07.–31.12.2024 r.

Table with 3 columns: Rodzaj ubezpieczenia, Stawka, Kwota. Lists rates for emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe.

Miesięczna podstawa wymiaru składek społecznych w 2024 r. dla przedsiębiorców i osób współpracujących...

Składki za 2024 r.

Table with 3 columns: Rodzaj składki, Stawka, Kwota. Lists rates for emerytalna, rentowa, chorobowa, wypadkowa.

*) (Dz. U. z 2022 r. poz. 740)

UBEZPIECZENIA ZUS

Składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych za wrzesień, październik i listopad 2024 r.

Complex table with columns: Wyszczególnienie, Podstawa wymiaru składki, Ubezpieczenie, Finansowanie (płatnik, ubezpieczony). Rows for I, II, III rok nauki and przyuczenie.

Uwaga: 1) Stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe ustalana jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej...

ŚWIADCZENIE PRZEDEMERYTALNE

Kwota świadczenia przedemerytalnego od 1.03.2024 r. 1.794,70 zł

Kwota przychodu wpływająca na zmniejszenie świadczenia

Table with 3 columns: Miesięczna/Roczna, Kwoty przychodu (dopuszczalna, graniczna), Kwota (1.788,90 zł, 5.008,90 zł, etc.)

DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Składka na dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne obowiązująca w III kwartale 2024 r. wynosi miesięcznie nie mniej niż 735,18 zł.

WYNAGRODZENIA

- Minimalne wynagrodzenie za pracę
od 1.01.2024 r. 4.242 zł
od 1.07.2024 r. 4.300 zł
Minimalna stawka godzinowa
od 1.01.2024 r. 27,70 zł
od 1.07.2024 r. 28,10 zł

CENY TOWARÓW I USŁUG

w lipcu 2024 r. 101,4 (wzrost cen o 1,4%)
w II kwartale 2024 r. 101,4 (wzrost cen o 1,4%)
w 2023 r. 111,4 (wzrost cen o 11,4%)

Uwaga: najnowsze zmiany zaznaczono kolorem.

AUTOPROMOCJA

Advertisement for 'Rozrachunki z pracownikami w księgach rachunkowych' with details about the book, author Małgorzata Wala, and contact information for sklep.gofin.pl.

Footer section with logos for Gazeta Podatkowa, GOFIN, and contact information for the editorial office and subscription services.